

Uvodnik

Andrej Bratuž

Evropa in naše občine

V dneih 6. in 7. junija bomo spet šli na volišča, da bomo izbrali nove poslance za Evropski parlament. Prav tako pa tudi nekatere nove občinske uprave in to zlasti v slovenskih občinah na Goriškem in Tržaškem ter v videmski pokrajini. Gotovo je sedaj politično Evropa na tem volilnem srečanju na prvem mestu. Od prvih evropskih volitev, ko smo prvič neposredno izvolili svoje predstavnike, je že preteklo nekaj desetletij. Tematika evropskih volitev je vedno zelo zanimiva in bogata, saj gre za izvolitev naddržavnega parlamenta, ki si je v tem času priboril vedno večje pristojnosti. Skupno z Evropsko komisijo, ki je kot izvršni organ neke vrste vlada, prihaja v medsebojnem sodelovanju do skupnih prizadevanj in dela. Danes vse to oblikuje Evropski parlament s svojima glavnima sedežema v Bruslju in Strasbourgu, nekaj evropskih ustanov pa je v Luksemburgu. V diskusijah v tem organu gre za vsa področja politične in civilne družbe, od gospodarskih in socialnih zadev do vloge posameznih držav članic itd. S človekovimi pravicami se bolj ukvarja Svet Evrope, ki ima prav tako sedež v Strasbourgu in ga sestavlja sedaj 47 držav članic. Naj še poudarimo, da prav Svetu Evrope za polletno obdobje predseduje sedaj Slovenija.

Slovenci v Italiji smo vseskozi pozorno sodelovali že od prvih neposrednih volitev leta 1979. O vsem tem smo že kdaj pisali, vendar naj še spomnimo, da je do naših volilnih nastopov vedno prišlo v povezavi oz. koaliciji manjšinskih strank v Italiji. Sodelovale so zlasti politične stranke alpskega loka, tako Slovenska skupnost iz naše dežele, Union Valdotaïne iz Aoste, furlansko in okcitanško gibanje. Glavno zaslugo za skupni nastop je imel že pokojni Bruno Salvadori, ki je res dobro povezoval vse naše manjšinske skupnosti in stranke. Prišlo je tudi do sodelovanja s Sardinsko akcijsko stranko (PSd'Az). Tako je večkrat prišlo do izvolitve skupnega evropskega poslance, ki pa je bil vedno Sardinec. Kasneje se je zato koalicija spremenila in vedno ni uspela na volitvah. Zadnja leta pa se je po sedanjih volilnih zakonih SSK lahko povezala z Južnotirolsko ljudsko stranko (SVP). Tako je prišlo tudi na teh volitvah do sodelovanja med obema in tako na listi planike nastopa s SSK pisatelj Boris Pahor, ki je gotovo ena najbolj znanih osebnosti našega mejstva in zato zasluži naš glas. Pahor, tudi večkratni kandidat za Nobelovo nagrado, res najlepše predstavlja Slovence v Italiji na tej skupni manjšinski listi. Republika Slovenija bo za Evropski parlament izvolila sedem poslancev. Prav gotovo bo nato (kot že zdaj) imela tudi svojega evropskega komisarja oz. ministra.

Pri nas bodo potekale tudi občinske volitve za razne slovenske in mešane občine na Goriškem in Tržaškem. Tudi na teh volitvah nastopa SSK s svojimi kandidati za župane in občinski svet. Na Goriškem so županski kandidati SSK Franka Padovan v Števerjanu, Walter Devetak v Sovodnjah in Dario Bertinazzi v Doberdolu. Na Tržaškem pa so to Dimitrij Žbogar v Zgoniku, Marko Pisani na Repentabru in Fulvia Premolin v Dolini.

Vsi ti najboljše predstavljajo potrebe in zahteve naše narodne skupnosti in zato dajmo njim svoj glas!

"In poglej... ljudske pesmi iz Brega"

Dijaki dolinske srednje šole gostovali v Rogški Slatini

Papež Benedikt XVI.

Moralna nesnaga naših dni!

Sveti oče Benedikt XVI. je s svojo moralno avtoriteto in seveda kot prvi pastir Cerkve med slovesno mašo na Binkošti v baziliki sv. Petra v Rimu jasno in odločno posegel v današnje stanje duha naše družbe, ko je opozoril, da je "današnji svet zastrupljen, a ne samo od onesnaženosti ozračja, ampak predvsem zaradi moralne onesnaženosti, ki zamegljuje človeški razum in človeška srca".

In papež je kot primer tega onesnaževanja izrecno omenil "podobe, ki izpostavlja užitek, nasilje ali pa zaničevanje človeka in ženske"! Sveti oče je bil trd, ko je govoril o resničnem pomenu binkoštnega praznika: "Kar je zrak za biološko življenje, to je Sveti Duh za duhovno življenje, in tako kot obstaja onesnaženost ozračja, ki zastruplja okolje in živa bitja, tako tudi obstaja onesnaženost duha in srca, ki uničuje in zastruplja duhovno življenje"! Papež je nadaljeval: "Kot se ne smemo navaditi na strupe v zraku, prav zato so danes ekološki napori prvenstvenega pomena!, bi se morali z enako odločnostjo boriti proti vsemu, kar kvari duha".

In je v nadaljevanju svoje homilije še dodal: "Tudi to je svoboda, pravijo, a ne priznajo, da vse to onesnažuje, zastruplja človeške duše, še posebej je to očitno med mladimi in ne nazadnje to tudi grobo pogojuje svobodo samo" (!). Papež Benedikt XVI. je nato opozoril na veliko nevarnost, ko današnji človek zmotno misli, da je lahko sam bog in pozablja na pravega Boga, na nevarnost torej, ki je danes v naši družbi še kako prisotna! Z zgovornim primerom porušenihi mest Hirošima in Nagasaki, na kateri sta med drugo svetovno vojno padli prvi atomski bombi, ki sta pomorili na stotine ljudi, je papež nazorno pokazal, kaj se lahko zgodi, ko človek naredi stvari, ki so večje od njega, ker se ne zaveda dejstva, da ni sam bog. In kako naj se ne strinjamo s svetim očetom te dni, ko smo pred bližnjimi evropskimi volitvami v Italiji pričeli takemu "moralnemu onesnaženju", če rabimo njegove besede, kakršnega še nismo videli! Sramota, ki ji ni primere! Tudi to naj volilci vedo, ko oddajo svoj glas, ko se odločajo, kakšna naj bo naša skupna Evropa!

JUP

SLOVENSKA SKUPNOST SÜDTIROLER VOLKSPARTEI

KAKO VOLIMO

Na volilnici poiščemo volilni znak SVP (št. 13 planika),

ga PREKRIŽAMO

IN OB NJEM NAPIŠEMO

IME NAŠEGA

KANDIDATA: PAHOR

ZA POLITIKO EVROPSKIH KULTUR

VOLI TAKO

Boris Pahor

Deželni zaščitni zakon za Furlane

Ustavno sodišče zavrnilo nekatera njegova določila

Prejšnja Illyjeva deželna uprava je pokazala veliko odprtost do narodnih in jezikovnih skupnosti, prisotnih na območju Furlanije Julijske krajine. Zavedala se je namreč, da je bila naši deželi priznana posebna oblika avtonomije, kakršno so dobile še štiri druge italijanske dežele (Sicilija, Sardinija, Dolina Aosta ter Tridentinsko - Gornje Poadižje) prav zaradi posebnih zemljepisnih značilnosti in zgodovinskih okoliščin ter prisotnosti manjšinskih jezikovnih in narodnih skupnosti. V primeru Sicilije in Sardinije gre za dva večja otoka s pisano zgodovinsko preteklostjo in z močnimi težnjami po avtonomiji ter z nekaterimi jezikovnimi posebnostmi zlasti na Sardiniji. Podobno velja za

Riccardo Illy

alpsko območje Doline Aosta, ki je bilo stoletja pod močnim vplivom sosednje Francije in njenega kulturnega vpliva. Tudi po zedinjenju Italije (1861) so poslanci iz Doline Aosta smeli uporabljati v poslanski zbornici in senatu tudi francoski jezik poleg italijanskega. To pravico je odpravil fašizem, a težnja po avtonomiji je ostala ter jo je priznala povojna Italija. Podobno je bila priznana avtonomija Gornjemu Poadižju (Južnemu Tirolu) zaradi pretežno nemško govorečega prebivalstva. Italijanska ustavodajna skupščina je, kot znano, po dolgem razpravljanju vključila v seznam avtonomnih dežel s posebno statutarno avtonomijo tudi Furlanijo Julijsko krajino. Njen statut pa je parlament odobril šele leta 1963, to se pravi po rešitvi tržaškega vprašanja. Pristojnost za zaščito slovenske manjšine pa si je država pridržala zase. Šele znani okvirni zakon za zaščito zgodovinskih manjšin v Italiji iz leta 1999 (št. 482) je priznal

furlanščino kot manjšinski jezik. Na osnovi tega državnega zakona je deželni svet FJK konec leta 2007 sprejel zakon o zaščiti furlanske manjšine in njenega jezika. Zanj so glasovali predstavniki levosredinske koalicije in Severne lige, medtem ko mu je velika večina desnosredinskih svetnikov nasprotovala. Namen zakona je

vanja je bilo tudi glede možnosti uvedbe pouka furlanščine tudi v tistih krajih oziroma občinah, ki se niso jasno opredelile na osnovi nekega drugega deželnega zakona kot občine s furlanskim prebivalstvom.

Po poročanju medijev naj bi ustavno sodišče zavrnilo več pomembnih določil omenjenega zakona, med temi določili, ki je predvidevalo najmanj eno uro pouka furlanščine tedensko za učence, ki se za to odločijo, in sicer z motivacijo, da je zadevno določilo v nasprotju z avtonomijo šole. Nadalje sodišče izpodbija pristojnost Dežele FJK, da lahko uveljavlja furlanščino na območjih, kjer ni furlanskega prebivalstva. Trezni ocenjevalci poudarjajo, da so kljub navedenim omejitvam ostala neokrnjena bistvena določila deželnega zakona o zaščiti in ovrednotenju furlanskega jezika, zlasti na področju šolstva in odnosov z javno upravo. Zato naj se ta določila dosledno izvajajo, ne da bi čakali na odobritev kakega novega deželnega zakona na tem področju.

Končno je treba spomniti, da se morata vlada in parlament izreči o novem statutu dežele FJK, ki ga je prav tako sprejela Illyjeva uprava. Že pred časom so iz krogov prejšnjega parlamenta prišle informacije, da številni politični krogi niso naklonjeni sprejetju statuta v sedanji formulaciji. Nekateri krogi celo izpodbijajo zgodovinske razloge, zaradi katerih je ustavodajna skupščina priznala FJK status dežele s posebno avtonomijo. Dokumentirano je, da je med glavnimi razlogi za dodelitev posebne avtonomije bilo upoštevanje prisotnosti narodnih jezikovnih skupnosti s posebnim oziranjem na slovensko.

Alojz Tul

Svet slovenskih organizacij - Gorica Občinske in evropske volitve

Svet slovenskih organizacij za Gorico želi podčrtati pomembnost občinskih in evropskih volitev, ki bodo potekale v soboto, 6., in nedeljo, 7. junija. Gre za zelo pomembno pravico in dolžnost vseh državljanov, saj tako določamo upravo javnih ustanov, ki bodo naslednja tri leta skrbele za upravljanje teritorija in izvajanje javnih uslug. Ob tem predstavljajo tudi najbolj izrazito in konkretno udejanjanje demokratičnega principa pri vodenju države. Zaradi tega goriški SSO vabi, da se občinskih in evropskih volitev množično udeležimo. Letošnje občinske volitve zade-

vajo tudi tri slovenske občine Doberdob, Sovodnje ob Soči in

Predsednik SSO za Goriško Walter Bandelj

Števerjan. V vseh treh občinah nastopajo kandidati, katere kandidira in podpira Slovenska skupnost, edina samostojna, slo-

boljši uspeh prof. Borisa Pahorja na list SVP je zagotovilo, da nas bo izvoljeni predstavnik Južnotirolcev čim bolj zastopal.

venska politična stranka, katere glavni cilj je združevanje in skupno nastopanje Slovencev v Italiji. Na evropskih volitvah pa se je SSK tradicionalno povezala z južnotirolsko SVP in na njeni listi kandidirala prof. Borisa Pahorja.

Goriški SSO podpira samostojno politično nastopanje in vabi vse Slovence v treh slovenskih občinah Doberdob, Sovodnje ob Soči in Števerjan, da podprejo kandidate SSK. Poziv gre tudi vsem Slovincem v goriški pokrajini, da pri evropskih volitvah ne razpršujejo svojih glasov in strnjeno ter množično podprejo prof. Borisa Pahorja. Čim

Povejmo na glas

Tudi te volitve so razpotje

Kot je verjetno res, da so vsake volitve neke vrste razpotje, tako to velja tudi za te, ki so tik pred nami. Na njih se bo pokazalo - in to je osrednje vprašanje -, kakšno bo novo razmerje med vladajočo Berlusconijevo večino in opozicijo, med desnosredinsko in levosredinsko opcijo. In v tem je razpotje: bodo volilci v izbiri za Evropski parlament ter v izbiri več kot štiri tisoč novih občinskih uprav in več kot šestdeset novih vodstev pokrajin dodatno podprli Berlusconijev tabor, ali pa vendar okrepili prešibko opozicijo? Kar se tiče evropskih volitev, se bo slej ko prej ponovila neugodna ugotovitev, da so namreč slednje le prizorišče notranje državnih političnih soočenj, ki so skoraj popolnoma obrnjena v domače razmere in njim namenjeno merjenje sil. In prav v Italiji so zadnji tedni in meseci poskrbeli za izjemno razgibanost, če se spomnimo le vseh javnih in zasebnih afer predsednika vlade, da ne govorimo o sprejetju poostrenih zakonov o varnosti, vezanih v prvi vrsti na priseljence. V tem času je vlada razmeroma drzno nastopala proti Evropski uniji, Organizaciji združenih narodov ter Cerkvi. Kljub temu je središčna točka sedanje predvolilne pričakovanja, ki je že neke vrste napetost, v možnosti, da bo sedanja vlada z Berlusconiem na čelu ne glede na vse spornosti, med njimi še posebno tistih, ki se tičejo javne morale, da bo torej ne glede na vse te zgodbe, ali celo zaradi njih, svojo politično moč še znatno utrdila. To pa bi zagotovo pomenilo, da uživa Berlusconi brez-

pogojno in že malikovalsko zaupanje, v imenu katerega bo lahko uresničil dobesedno, kar bo hotel, s čimer bi se v državi uveljavila ena sama politična volja in bi bila opozicija kot možnost alternative praktično izničena. Pri tem ne gre za pretiravanje, saj vrsta izvedencev prepričano napoveduje celo močan zasuk v desno. Na srečo znotraj naše narodne skupnosti ni tako, nasprotno: mogoče je zaznati zelo strpno in umirjeno predvolilno obdobje, kar gotovo ni slabo znamenje. Očitno se notranje razdalje hitro zmanjšujejo, če se niso že do tolikšne mere zmanjšale, da so bolj spomin na preteklost kot pa živa potreba po njih v sedanosti. Politika in z njo kandidati se vedejo nekako po ključu, naj pač odločijo ljudje oziroma novi časi, v katere se pomikamo. Seveda je za mnoge med nami narodnostna organiziranost bolj naravna in neposrednejša, zato ne bi bilo presenetljivo, ko bi naši volilci to dejstvo močneje začutili. Verjetno tudi nihče ne bi bil oškodovan, ko bi se celotna naša skupnost odločneje dogovorila za skupen nastop v večinski slovenskih občinah, kot bi bil v smeri še večjega zblizanja koristen takšen korak, ki bi brez podcenjevanja drugih kandidatov podprl pisatelja Borisa Pahorja kot povezovalnega pričevalca tako rekoč vseh naših izkušenj. V popolnoma nepristranski luči pa velja predvsem pozdraviti naše notranje zблиževanje: slednje se očitno dogaja, kadar ni vsiljeno.

Janez Povše

Na dnu...

INSIEME - SKUPAJ - ZUSAMMEN - ADUN

EVROPSKE VOLITVE 2009

“Kultura brez davka”

IGOR KOMEL

PREKRIŽAJ SIMBOL IN NAPIŠI IME KANDIDATA

SINISTRA
eLIBERTÀ

NOVA ITALIJANSKA LEVICA

POGOVOR Dario Bertinazzi / Doberdob

“Občinska uprava mora biti povezovalni člen”

Dario Bertinazzi je županski kandidat stranke Slovenska skupnost v občini Doberdob. Povabili smo ga na pogovor, da nam predstavi svojo kandidaturu in seveda listo kandidatov za občinski svet, s katero se predstavlja na letošnjih občinskih volitvah.

Najprej bi vas prosili, da se našim bralkam in bralcem predstavite!

Rojen sem 14. decembra 1978 v Trziču, od rojstva pa bivam v Doberdobu. Obiskoval sem slovenske šole najprej v domači vasi, nato pa še učiteljske v Gorici. Takoj po končani maturi sem pričel s poučevanjem na osnovnih šolah in vrtih na Goriškem.

Kot mlad učitelj sem bil izvoljen v odbor Sindikata slovenske šole, ki ga predstavljam tudi na pokrajinski konzultni za Slovence. Že pet let pa redno poučujem na osnovni šoli v Romljanu, kjer sem koordinator in sem z letošnjim šolskim letom ravnateljev namestnik na večsto-penski šoli v Doberdobu. Z mladih nog sem začel obiskovati najprej glasbeno šolo Komel v Doberdobu, nato v Gorici. Pel sem v otroškem zboru Veseljaki. Že dolgo let pojem pri mešanem pevskem zboru Hrast, več kot 12 let sem organizist v domači cerkvi in odbor-nik Združenja cerkvenih pevskih zborov – Gorica. Ravno tako sem več kot 10 let zborovodja ženske vokalne skupine Jezero v Doberdobu in pred letom dni sem sprejel zborovodstvo moške skupine Akord iz Podgore. Zato dobro poznam obe “duši” slovenske kulture v Italiji in sem pri obeh vedno dal vse od sebe, saj sem mnenja, da kultura ne sme ločevati, ampak združevati!

Kako je prišlo do vaše kandidature?

Kot dvajsetleten fant sem bil leta 1999 prvič izvoljen v občinski svet na listi stranke SSK, v zadnji mandatni dobi pa sem bil načelnik svetniške skupine Skupaj za bodočnost. V teh desetih letih sem se marsičesa naučil glede upravljanja občine, in ker sem kot opozicija sledil vodenju dveh županov (Lavenčič – Vizintin), sem se tudi naučil, kako se ne sme voditi neke občine... Zato sem se predstavljal kot kandidat, saj sem prepričan, da si prebivalci naše občine želijo spre-

membe oz. hočejo spremembo: ne le politično, ampak najprej spremembo v načinu dela, v načinu upravljanja!

Glavne točke vašega volilnega programa...

Prva točka je odnos do občanov. Prepričan sem, da je občinska uprava dolžna ljudi spodbujati k temu, da sodelujejo ne samo pri spoštovanju predpisov, ampak, da se z njimi pogovarja, razgovarja, posluša njihove potrebe. Vsak občan ima pravico, da se lahko obrne do upravitelja.

Druga točka je sodelovanje s sosednjimi občinami tako v Italiji kot v Sloveniji. Zato se bomo zavzemali za ustanovitev Evropske skupine za ozemeljsko sodelovanje: to je nov subjekt, ki povezuje občine na meji in iz katerega lahko črpamo evropske prispevke za razvoj skupnega obmejnega območja.

Tretja točka je razvoj kmetijstva in turizma. Nezaslišano je, da ima naša občina le eno četrtino ozemlja označenega kot kmetijsko, vse ostalo pa gozdnato. To ovira delo in razvoj naših kmetov, ki so že tako prikrajšani zaradi parka Doberdobskega jezera. Narava je zaščitena, a je prepuščena sama sebi: vse je zaraščeno in neobdelano. Zato bomo razširili kmetijsko območje E4, konstruktivno sodelovali z družbo Las-Kras za promocijo našega Krasa ter promovirali naše kmečke turizme in gostilne: zato je razvoj kmetijstva tesno povezan s turizmom. Naša občina je tudi polna zgodovine iz časa prve svetovne vojne, tega pa nobena uprava do sedaj ni znala ceniti in ovrednotiti.

/stran 12

POGOVOR Walter Devetak / Sovodnje od Soči

“Osredotočiti se je treba na skupno dobro!”

Walter Devetak je skupni županski kandidat stranke Slovenska skupnost in občanske liste Skupaj za Sovodnje ob Soči. Povabili smo ga na pogovor, da nam predstavi svojo kandidaturu in seveda listo kandidatov za občinski svet, s katero se predstavlja na letošnjih občinskih volitvah.

Najprej bi vas prosili, da se našim bralkam in bralcem predstavite!

Stopam v 51. leto. Rojen sem na Vrhu Sv. Mihaela v občini Sovodnje ob Soči, kamor sem se po nekajletnem mestnem življenju spet vrnil, potem ko sem si preuredil staro družinsko hišo. Diplomiral sem na goriškem učiteljskem Simon Gregorčič. Po sedmih letih dela na špediciji sem izbral samostojno delovno pot.

25 let sem potoval zaradi dela po celem svetu, predvsem po državah Vzhodne Evrope, sedaj pa sodelujem s pomembno slovensko multinacionalko. Zanj organiziram nabave in spremljam nekatere investicije.

Že enaindvajset let sem srečno poročen z Mimo in imam tri otroke, Manuela, Roberta in Laro. Od leta 1984 sem v upravnem odboru Gospodarske zadruge Brajda Vrh, od leta 1999 podpredsednik, zadnje štiri leta pa predsednik le-te. Bil sem tudi eden glavnih pobudnikov ponovne oživitve jusa Vrh, kjer sem trenutno podpredsednik.

Kako je prišlo do vaše kandidature?

Do danes se s politikom nisem ukvarjal. Nikoli prej nisem kandidiral za nobeno politično funkcijo, zato me je predlog za župansko kandidaturu resnično iznenadil. Sam se nisem javil, moji sodelavci so me morali kar precej časa vztrajno prepričevati, da sem kandidatura sprejel. Priznam, da pred to odločitvijo nekaj noči nisem spal, naposled pa sem se le odločil in sedaj želim zadevi priti do dna.

Bistvenega pomena za mojo odločitev je bilo dejstvo, da me podpirajo zelo različni ljudje, tudi taki, ki imajo za sabo različne politične izkušnje, a jih trdno drži prepričanje, da pri upravljanju tako majhne občine je treba pustiti pri strani ideologije in se osredotočiti

na skupno dobro. To je bilo zame odločilno in mi je dalo prepotrebno zagon, da sem se spustil v volilno kampanjo.

Glavne točke vašega volilnega programa...

Naš volilni program je precej razčlenjen in je v celoti objavljen na spletni strani www.walterdevetak.eu. Vsekakor, če lahko obnovim tu bistvene smernice, bi lahko rekel, da si v prvi vrsti prizadevam za boljše in bolj učinkovito upravljanje, predvsem v sodelovanju z občani. Z njimi se nameravam posvetovati, jih stalno obveščati o problemih in nato transparentno odločati v korist vseh. Župan mora namreč vedeti, kaj občani želijo, občani pa morajo biti seznanjeni z delom občine.

Prvo obdobje mandata bo vsekakor potekalo predvsem v luči reševanja starih problemov, ki nam jih zapuščata prejšnja uprava. Mislim tu na dokončanje pred dolgo leti začelih del, kot je nogometno igrišče, na izpeljavo že finančno igrivi del, kot sta urbanizacija drugega dela obrtne cone in sanacija šole na Vrhu.

Veliko energije želimo vložiti tudi v skrb za zdravo okolje. Na tem področju je v ospredju sanacija 12 let stare deponije na Malnišču. V tem smislu sem se aktiviral že v volilni kampanji in se posvetoval direktno z deželnim odbornikom za okolje Lenno, kateremu sem izročil tudi dokumentacijo. Priznati moram, da sem naletel na razumevanje.

/stran 12

POGOVOR Franka Padovan / Števerjan

“Treba si je prizadevati za občinsko avtonomijo”

Franka Padovan je županska kandidatka stranke Slovenska skupnost v občini Števerjan. Povabili smo jo na pogovor, da nam predstavi svojo kandidaturu in seveda listo kandidatov za občinski svet, s katero se predstavlja na letošnjih občinskih volitvah.

Najprej bi vas prosili, da se našim bralkam in bralcem predstavite!

Rojena sem v Gorici dne 30. julija 1966, poročena sem in mati hčerke. Dokončala sem slovensko učiteljske Simon Gregorčič v Gorici. Zgodaj sem začela sodelovati v Slovenskem katoliškem prosvetnem

društvu Frančišek B. Sedej in domačem zboru. Od leta 1985 aktivno delujem v Zvezi slovenske katoliške prosvete iz Gorice in ji predsedujem od leta 2004. Poklicno sem učiteljica in podravnateljica na slovenskem didaktičnem ravnateljstvu v Gorici. Leta 1994 sem bila izvoljena v števerjanski občinski svet na listi Slovenske skupnosti, kjer sem opravljala vlogo načelnice svetniške skupine. Leta 2003 sem prevzela odbornišvo za kulturo, šolstvo in socialo.

Kako je prišlo do vaše kandidature?

Po volilni zmagi izpred petih let smo vedeli, da bo to zadnji mandat župana Hadrijana Corsija. V 44 letih prisotnosti pri upravljanju občine in treh zaporednih županskih mandatih je Hadrijan zares veliko naredil in uspešno vodil občino, za kar sem mu hvaležna, ker sem se ob njem veliko naučila.

V števerjanski sekciji SSK so stekli pogovori o možnih kandidaturah. Na koncu sta mi tajnik Marjan Drufovka in predsednik Milko Di Battista predlagala, naj sprejemem župansko kandidaturu. To sta utemeljila glede na mojo ukoreninjenost v števerjansko stvarnost, tako na področju prosvetnega in kulturnega dela kot tudi zaradi politično-upravne izkušnje. Zavedala sem se odgovornosti, vendar ponudbe in zaupanja nisem mogla odkloniti in sem kandidatura sprejela.

Glavne točke vašega volilnega programa...

V tem mandatu je bilo marsikaj opravljenega. Vodovod je bil po-

sodobljen in izvedene so bile sanacije usadov. Končala so se dela na nekaterih vaških cestah. Obnovljena je bila javna razsvetljava na Jazbinah, nadaljuje pa se njena ureditev v Ščednem, Valerišču, na Bukovju in Križišču. Zaključeni so socialni center v Britofu, obnova šole na Jazbinah in statična utrditev spodnjega dela osnovne šole v Dragah. Poteka projektiranje za urbano ureditev glavnega trga pred cerkvijo v Števerjanu, pred občinsko hišo in obnovitvena dela zunanje fasade občinske stavbe. Načrtujejo se ureditev ceste, ki pelje na pokopališče, preureditev prostorov okrog cerkve Marije Pomocnice in pred staro osnovno šolo na Jazbinah.

Sprejetje regulacijskega načrta je omogočilo večjo jasnost in preglednost v odnosu med upravo in občani.

Občinska uprava je sledila izvajanju zakonov št. 482/99 in št. 38/01 in potrdila skrb za obranjanje značaja slovenske občine. Istočasno ni zanemarjala občanov italijanske narodnosti.

Vsi občani imajo pravico do širokopasovne internetne povezave (adsl). Z izkopom glavnega voda je bil položen optični kabel do občinske stavbe. To je prvi korak do razširitve te usluge na vse domove.

Števerjanska občinska uprava se je z ostalimi občinami desnega brega Soče vsakodnevno borila za obstoj malih občin in Gorske skupnosti Nadiških in Terskih dolin ter Brd, ker v našem goratem območju opravlja zelo pomembno vlogo.

/stran 12

Boris Pahor na kulturnem srečanju v Podgori

Italijani, Furlani in Slovenci na poti do skupnih ciljev

V duhu prijateljstva in sodelovanja med na Goriškem živečimi jezikovnimi skupnostmi ter gesla “pot do skupnega cilja” je v soboto, 30. maja, potekalo na dvorišču prelepe domačije Pri županovih v Podgori pri Gorici kulturno srečanje s pisateljem Borisom Pahorjem. V imenu prireditelja, Krajevne skupnosti Podgora, ki je organiziralo večer v sodelovanju s Svetom slovenskih organizacij in z društvom Societât filologične furlane, sta srečanje povezovala predsednik Walter Bandelj in podpredsednica Catarina Ambrosi. S furlansko, italijansko in slovensko pesmijo je srečanje oplemenitil oktet Vrtnica, glasbeni utrinek pa je številnim navzočim podaril SCGV Emil

Komel s komorno skupino. Ravnatelj furlanskega združenja Feliciano Medeot je - v furlanščini - povedal, da istovetnost ljudi, ki živijo ob Soči, nima opraviti samo z eno ali drugo jezikovno skupino; cilj vseh nas mora biti sodelovanje in medsebojno povezovanje v spoštovanju razlik, ki predstavljajo bogastvo tega prostora. Vsaka izmed jezikovnih skupnosti naj bo živ delček pluralnega mozaika naše zemlje. Janez Povše, ki je poskrbel tudi za “režijsko” postavitve večera, je poudaril, da troje goriških samosvojih in edinstvenih kultur nepogrešljivo sestavlja naše življenje in ga bogati. Vsaka resnična kultura ima v sebi željo obogatiti sebe in druge, razširiti obzorja naše

misli in bivanja, vlti v duše svetlejša prepričanja. Taka želja po širših obzorjih je v slovenski kulturi močno in že vrojeno navzoča, v enaki meri je navzoča tudi v osrčju italijanske in furlanske kulture. Prava kultura je tista, ki izpričuje lastno identiteto in istočasno upošteva tudi druge kulture. Zgodovina je bila zelo kruta z vsemi nami; kultura je sila, ki mirno ljubo gradi prijazen odnos med ljudmi, moč, s katero bomo lažje premagovali probleme novega časa. Edino zagotovilo srečne in smiselne prihodnosti je splet in skupna volja vseh naših kultur. Sergio Tavano je dodal, da smo na Goriškem skozi zgodovino žal izgubili nemško komponento in pa občutek enotnosti med vsemi štirimi skupnostmi. Do pred 130-

Boris Pahor, Sergio Tavano, Janez Povše in Feliciano Medeot (foto DPD)

140 leti je bil vsak Goričan hkrati tudi Slovenec ali Furlan. Raznolikost in kompleksnost prinaša s sabo tudi težave, “goriška identiteta ni lahka”. Kdor pa se odpove eni komponenti, se odpove delu sebe. Samo pri nas so tri glavne evropske jezikovne skupnosti živele v slogi več stoletij, to je nekaj edinstvenega. Boris Pahor je

podčrtal, da imajo enako dostojanstvo vsi jeziki, izraz “manjšina” pa bi morali naravnost izbrisati, saj obstajajo “manjšine”, ki štejejo več milijonov oseb in govorijo jezike, ki niso uradni. “Nismo provincialni, če govorimo o treh ali štirih skupnostih, ampak evropski, saj predstavljamo vest tega, kar Evropa ni in niti ne ve-

mo, če kdaj bo”. Spregovoril je o reviji Zaliv, o italijanskih koncentracijskih taboriščih, o istrskem vprašanju, o totalitarizmi, ki so prizadeli veliko gorja našim ljudem, o Kocbeku in razdvojenosti slovenskega naroda. Mladim moramo predočiti resnično zgodovino, naučiti jih moramo razmišljati z lastno glavo, je pribil; “to je naša dolžnost”. Ostati moramo zvesti lastni identiteti! Kdor ji je zvest, ceni tudi identiteto drugega, je do njega odprt. Ljudje danes žal nimajo interesa za razumevanje in posredovanje. “Nimajo vizije ne prihodnosti ne sedanjosti in še manj preteklosti”. Mladi niso brezbržni; “če nimajo idealov, smo za to krivi odrasli, ker smo jih tako naučili”. Na koncu podgorskega večera se je pisatelj spomnil na Lojzeta Bratuža, njegovo hudo smrt, in zaželel, da bi mu bilo to srečanje v zadovolženju, “v imenu resnice in pravičnosti”. / DD

Doberdob – Camarda

Potres v Abrucih

Katastrofalni potres 6. aprila letos, ki je prizadel srednjo Italijo, pokrajino Abruce pod mogočnim Gran Sassom, je povezan tudi z župnijo Doberdob. V župniji Camarda je župnik don Nelson Calegari, po rodu Brazilec iz San Paola. Njegova stara mama je bila rojena v naši župniji, in sicer v vasi Poljane in se je imenovala Marija Pahor. Njena rodovina je izumrla. Don Nelson je po študiju na Gregorijani v Rimu bil nastavljen v nadškofijo L'Aquile. Posvetil ga je tedanji nadškof g. msgr. Mario Perezini, nekdanji apostolski nuncij v zahodni Nemčiji v Bonnu. Spoznali smo se pred njegovim posvečenjem, ko je g. nadškof bil pri nas na obisku. Don Nelson se rad spominja stare mame, ki je odšla z doma v širni svet, kot toliko naših Kraševk s trebuhom za kruhom. V Braziliji se je poročila s fantom, ki je bil doma iz Veneta. Župljani župnije Jamlje in Doberdob smo tokrat zbrali lepo vsoto in jo izročili kot pomoč župniji Camarda, kjer deluje naš don Nelson.

Na obisk smo se odpravili v ponedeljek, 18. maja. Tedaj smo tudi spoznali stanje in razmere na tamkajšnjem potresnem področju. Vas Camarda sestoji iz večjega strnjenegega naselja in izgleda kot nekakšno orlovo gnezdo na manjšem hribu pod vznožjem mogočnega Gran Sassa. Nad vasjo je bil nekoč velik stražni stolp, ki je danes skoraj sesut. Pogled na vas je res žalosten. Ker so stavbe bile grajene v 17. in 18. stoletju, nekatere še prej, so vse razpokane in delno tudi sesute, tako da je naselje izumrlo. Župnijska cerkev sv. Janeza Krstnika je zapčatena. Streha nad prezbiterijem se je zrušila, popadal je strop v cerkveni

ladji, v stenah so razpoke, ki merijo od 10 do 25 centimetrov. Župnišče, ki se drži cerkvene zgradbe, se je nagnilo za približno pol metra in je v notranosti sesuto. Te dni so dobili elektriko, vodo imajo vedno, saj je tu dovolj, na plinsko omrežje pa še niso priključeni. Prebivalci so nastanjeni v šotorih na mali ravnici ob potoku. Po tri do štiri družine si delijo bivališče v enem šotoru. Prav tako je v šotoru osnovna šola. Za hrano skrbi Rdeči križ in jim jo dostavljajo trikrat dnevno. Šotorsko naselje tvorijo v večini starejši in otroci, medtem ko so mlajše družine z dojenčki začasno, do turistične sezone, nastanjene ob morju v hotelih. Vsi, ki so zaposleni, odhajajo dnevno na delo v Rim ali v bližnji okolico L'Aquile, v tiste tovarne, ki so odprte. Večina delavcev iz vasi, pa tudi iz mesta, ki niso poročeni, biva v spalnih vagonih na železniški postaji v L'Aquile. Vse lokalne ceste so delno ali popolnoma zaprte. Edina cesta, ki je normalno prevozna, je avtocesta proti Rimu in skozi predor pod Gran Sassom proti morju.

Niso se še odločili, kje naj bi postavili novo vaško naselje z montažnimi hišami, saj je vse polno lastniških in drugih problemov, ki se običajno pojavijo ob takšnih ne-

predvidenih dogodkih. Mrličje pokopavajo na mestnem pokopališču v L'Aquile in jih bodo nekoč prenesli na domača pokopališča, če jih sploh bodo. Potresni sunki

pod vznožjem Gran Sassa pobeli prvi sneg okrog Vseh svetih in ostane tja do konca aprila, tako da je sorazmerno malo časa za nastanitev prebivalcev v montažnih

Don Nelson in g. Ambrož Kodelja pred razrušeno Camardo

z manjšo močjo se še vedno ponavljajo skoraj vsak dan. Najvišja gora Italije Gran Sasso je odeta s snegom in je nedostopna. Te kraje

hišah, če jih bodo sploh lahko naredili do zime, ali pa v bivalnike. Bogoslužje imajo v naselju med šotori. Ganljivo je gledati strte, obupane in tudi žalostne prebivalce, ki so izgubili skoraj vse imetje in se jih loteva malodušje. Za našo pomoč, predvsem pa, da tudi mi z njimi sočustvujemo, so nam zelo hvaležni in nam zagotavljajo svojo molitev. Tudi mi smo jim obljubili, da bomo nanje mislili, zanje predvsem molili, pa tudi še kaj primaknili. Bog naj poplača vsem darovalcem iz obeh župnij, to sta Doberdob in Jamlje.

Ambrož Kodelja

Šotorsko naselje, v ozadju zasneženi Gran Sasso

Slovenski škofje vabijo k udeležbi na volitvah "Sodelovati pri gradnji evropskega doma"

V nedeljo, 7. junija 2009, bodo v Republiki Sloveniji potekale druge volitve v Evropski parlament. Slovenski škofje člane Katoliške Cerkve in druge državljane vabimo k udeležbi na volitvah, s čimer se pridružujemo škofom, povezanim v Komisijo škofovskih konferenc Evropske unije (COMECE), ki so že marca letos pozvali k udeležbi na volitvah, ki bodo v državah članicah potekale od četrtega, 4., do nedelje, 7. junija 2009.

Katoliška Cerkve podpira Evropsko unijo kot načrt upanja za vse njene državljane. Celó v času negotovosti zaradi svetovne finančne in gospodarske krize se je Evropska unija izkazala kot zavetje, ki se trudi ohranjati stabilnost in solidarnost med svojimi članicami.

Z udeležbo na volitvah v Evropski parlament imamo vsi državljani možnost, da prispevamo k razvoju in izboljšanju položaja v Evropski uniji. Vsak katoličan ima ne samo pravico, temveč tudi odgovornost in dolžno-

Nadškof Alojz Uran

služiti skupnemu dobremu. Med temeljna načela vsake družbe sodita spoštovanje človekovega dostojanstva in zavzemanje za skupno dobro, zato morajo vse politike Evropske unije vsebovati ta načela.

Glede na to, da ima Evropski parlament zelo pomembno vlogo, od članov Evropskega parlamenta pričakujemo, da bodo sodelovali in dejavno prispevali k spoštovanju človeškega življenja od spočetja do naravne smrti; da bodo podpirali družino, utemeljeno na zakonski zvezi med možem in ženo; da bodo pospeševali socialne pravice delavcev z zagotavljanjem takšnih pogojev dela, ki bodo spoštovali njihovo zdravje, varnost in dostojanstvo; da bodo podpirali gospodarski razvoj, ki bo utemeljen na etičnih vrednotah; da bodo pospeševali pravičnost v odnosih med Evropsko unijo in deželami v razvoju; da bodo uresničevali solidarnost s politiko pomoči najbolj šibkim in potrebnim v naših družbah in da bodo varovali stvarstvo z bojem proti podnebnim spremembam in s pospeševanjem skromnosti in preprostosti v načinu življenja.

Kristjani, ki nas razsvetlujejo in vodi Kristusov nauk, smo povabljeni, da sodelujemo pri gradnji skupne evropske hiše. Ob tej priložnosti se tudi spominjamo besed papeža Janeza Pavla II. iz Posinodalne apostolske spodbude Cerkev v Evropi iz leta 2003: "Krščanski navdih lahko spremeni celoto političnih, kulturnih in gospodarskih dejavnikov v tako sožitje, kjer se bodo vsi Evropejci počutili doma". (121) Zato je naša pravica, odgovornost in dolžnost, da se udeležimo volitev v Evropski parlament ter da volimo premišljeno in odgovorno.

Slovenski škofje

tičnih, kulturnih in gospodarskih dejavnikov v tako sožitje, kjer se bodo vsi Evropejci počutili doma". (121) Zato je naša pravica, odgovornost in dolžnost, da se udeležimo volitev v Evropski parlament ter da volimo premišljeno in odgovorno.

Slovenski škofje

43. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja

Poslanica papeža Benedikta XVI.

V nedeljo, 24. maja 2009, je bil 43. svetovni dan sredstev družbenega obveščanja. Papež ob tej priložnosti vsako leto napiše poslanico, ki jo naslovi na medijske sodelavce in njihove uporabnike. Letošnja poslanica z naslovom Nove tehnologije, novi odnosi – Spodbujanje kulture spoštovanja, dialoga in prijateljstva se osredotoča na etično uporabo elektronskih medijev in prisotnost evangelijskega sporočila v socialnih mrežah ter drugod po spletu.

Uporaba spletnih možnosti za širjenje evangelija predstavlja konkreten izziv časa, ki se mu Cerkev ne more izogniti. Spletne mreže zbirajo milijone ljudi, kjer tudi preživljajo svoj delovni in prosti čas ter na ta način vzdržujejo in razširjajo medsebojne stike. Za izvrševanje poslanstva pri oznanjevanju evangelija, širjenju miru in sprave ter posredovanju drugih aktualnih religioznih vsebin jih s pridom uporabljajo tudi Cerkev.

dobnim metodam. Dne 22. novembra 2001 je papež Janez Pavel II. (1978–2005) prvo apostolsko spodbudo razposlal tudi po elektronski pošti. Elektronski mediji predstavljajo prostor, znotraj katerega se med milijardami slik in vsebin pojavljata tudi Kristusovo obličje in Božja beseda. Uporaba interneta predstavlja pomemben izziv za Cerkev novega tisočletja, ki oznanja, pričuje in živi.

Dragi bratje in sestre, v pričakovanju bližajočega se svetovnega dneva sredstev družbenega obveščanja bi vam rad spregovoril na temo, ki je bila izbrana za letošnje leto – Nove tehnologije, novi odnosi. Spodbujanje kulture spoštovanja, dialoga in prijateljstva. Nove digitalne tehnologije prinašajo korenite spremembe v oblikah komunikacij in človeških odnosov, ki so posebej očitne med tistimi mladimi, ki so z novimi tehnologijami odrasli in jim je digitalni svet domač, nam odraslim pa se pogosto zdi tuj, ker smo se morali pozneje naučiti razumevati in ceniti možnosti, ki jih ponuja za komunikacijo. V letošnji poslanici imam v mislih skupino, ki ji rečemo digitalna generacija, in želim posebej z njo razdeliti

nekaj misli glede neverjetnih možnosti novih tehnologij, če jih uporabljamo za spodbujanje medčloveškega razumevanja ter solidarnosti. Nove tehnologije so velik dar človeštvu in moramo se truditi, da bi koristile, ki jih ponujajo, služile vsem posameznikom in skupnostim – tudi tistim, ki so v težkih razmerah in so najbolj ranljivi.

Dostopnost mobilnih telefonov in računalnikov ter globalni doseg in prodornost interneta sta odprla vrsto različnih načinov komunikacij, ki omogočajo, da besede ali slike v trenutku lahko premagajo ogromno razdalje in dosežejo najbolj izolirane koticke sveta, česar si prejšnje generacije niti zamisliti ne bi mogle. Še posebej mladi so ogromne možnosti novega medija uporabili za spodbujanje povezanosti, komunikacije ter razumevanja med posamezniki in skupnostmi ter se jih poslužujejo za komuniciranje s prijatelji, za vzpostavljanje novih poznanstev, za ustvarjanje skupnosti in socialnih mrež, za iskanje informacij in novic ter za izmenjavo idej in mnenj. Nova kultura komunikacije prinaša mnoge koristi: družine lahko ostanejo povezane kljub veliki oddaljenosti, študentje in raziskovalci imajo hitrejši in lažji dostop do dokumen-

tov, virov ter znanstvenih odkritij in zato lahko sodelujejo z drugimi, ki se nahajajo v drugih krajih, poleg tega pa interaktivni značaj novih medijev omogoča bolj dinamične oblike učenja in komunikacije ter na ta način prispeva k družbenemu napredku. Upravičeno se čudimo, kako hitro so nove tehnologije napredovale v smislu učinkovitosti in zanesljivosti, pa tudi njihova priljubljenost pri uporabnikih nas ne preseneča, saj odgovarjajo na

veški naravi in je ni moč razumeti samo kot odziv na tehnične inovacije. V luči svetopisemskega sporočila bi jo morali najprej videti kot odsev naše udeležbe v zgovorni in združevalni Božji ljubezni, ki želi iz človeštva narediti eno samo družino. Ko začutimo, da nas vleče k sočloveku, ko želimo več vedeti o njem in se mu želimo predstaviti, odgovarjamo na Božji klic, ki je vtisnjen v našo naravo, ker smo bili ustvarjeni po Božji podobi, po podobi Boga komu-

zumeti kot moderni obliki osnovnega in trajnega človeškega hpenjenja, da sebe preseže in poišče občestvo z drugim. Ko se odpiramo drugemu, izpolnjujemo našo najglobljo potrebo in postajamo bolj polno človeški. Stvarnik nas je ustvaril za to, da ljubimo. Seveda tu ne mislim na bežna in plitva razmerja, pač pa na pravo ljubezen, ki je v srcu Jezusovega moralnega nauka: "Ljubi Gospoda, svojega Boga, iz vsega srca, iz vse duše, z vsem mišljenjem in z vso močjo" in "Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe" (Mr 12,30-31). Ko razmišljamo o pomembnosti novih tehnologij, je pomembno, da se osredotočimo ne samo na njihovo nedvomno zmogljivost vzpostavljanja in ohranjanja stikov med ljudmi, ampak tudi na kakovost vsebin, ki jo posredujejo. Vse ljudi dobre volje, ki so dejavni in nastajajočem okolju digitalnih komunikacij, spodbujam, naj se zavežejo k pospeševanju kulture spoštovanja, dialoga in prijateljstva. Vsi, ki so vključeni v proizvodnjo in razširjanje novih medijev, naj si prizadevajo za spoštovanje človekovega dostojanstva. Če naj bi nove tehnologije prinesle koristi posamezniku in družbi, naj se vsi uporabniki odredijo izmenjavi besed in slik, ki človeka ponižujejo, ki pospešujejo sovraštvo in nestrpnost, ki razvrednotijo dobroto in intimnost človeške spolnosti ter izkoriščajo šibke in ranljive.

/ dalje

osnovno človeško potrebo po komuniciranju in medsebojnem sporazumevanju. Želja po odnosih je zakoreninjena v naši člo-

nikacije in občestva. Željo po povezanosti in potrebo po komunikaciji, ki sta v sodobni kulturi tako očitni, je najlažje ra-

Odmev na razmišljanje

Religija ali vera?

V Novem glasu, v četrtek, 7. maja 2009, je na strani "Kristjani in družba" (str. 5) Adam Selj objavil zanimivo razmišljanje o pomenu besede religija, v primerjavi s pomenom besede vera, opirajoč se pri tem predvsem na trditve bibličista p. Alberta Maggia, ki, da skuša krščanstvo prikazati kot nekaj, česar ne moremo šteti med religije. Krščanstvo naj bi, z "izničanjem razdalje med Bogom in človekom", religije nekako presežalo.

Preden poskusimo kritično odgovoriti na postavljeno mnenje "krščanstvo je vera in ne religija, ker je vera nekaj, kar izvira iz Boga in gre v smer človeka, religija pa izvira iz človeka in gre v smer Boga", je potrebno globlje in jasneje osvetliti besedo vera in pomene, ki jih tej besedi dajemo. Kaj je pravzaprav vera? Poznamo Slomškov izrek: "Sveta vera bodi vam luč, materin jezik pa ključ do zveličavne omike"! V tem stavku beseda vera pomeni verske vsebine krščanstva, imenovano tudi nauk vere. Pomeni tiste vsebine, ki jih podobne srečamo tudi v drugih religijah in do katerih naj bi verniki konkretne religije zavzeli verovanski odnos. Z drugo besedo, pri taki rabi besede vera gre za vsebine verovanja pripadnikov religij. Prvotno in dejansko pa je vera duševni dej (duševni odnos) posameznika, ki se je razvil v času razvoja človeka kot bitja rodu (kar beseda človek po mnenju etimologov tudi pomeni) in ima, vera kot duševni dej, ki je vrojen pripadniku človeškega rodu, znotraj-rodovno (v nadaljnjem razvoju rodu v različne skupnosti pa pridobi znotraj skupnostno) usmerjenost. Vera, kot duševni dej posameznika, je izrazita medčloveška kategorija, je dej, ki povezuje posameznika v skupnost, ga dela v tej skupnosti delujočega za življenje, je eden "stebrov" rodovne oz. skupnostne "biti". Imamo vero v starše, brate, sestre, v naš rod, v ljudi, s katerimi se čutimo rodovno ali skupnostno povezani in tudi vsi ti nam lahko s svojimi dejanji in z besedami izražajo oz. vračajo to vero. Na ta prvotni pomen besede vera kažejo stare rabe besede vera kot: je vreden vere, dal ji je vero, verenica (v hrv.). V teh rabah se kaže pomen besede vera bolj v smislu zaupanja, pa tudi pripravljenosti za dejanja, medtem ko Slovenski etimološki slovar (Marko Snoj, 1997) nakazuje pomen besede bolj v smislu zvestobe. Psihološko lahko opredelimo duševni dej vere kot dej, ki zavzema širše polje duševnih odnosov od zaupanja, zvestobe, vključujoč tudi nekaj, kar je blizu tesnejši čustveni povezanosti, celo blizu ljubezni do tega, h komur je usmerjena človekova vera. Pri vsem tem je bistveno, da gre za duševni dej, lasten vsaki duševno zdravi, zreli, človeški osebi, kakršnega koli prepričanja ali verovanja. Ne moremo in ne smemo vere odrekati npr. ateistom, agnostikom, ali kakor se že sami označujejo. Vsi ti imajo in razvijajo podoben odnos vere (zaupanja, vezanosti) do skupnosti (do rodu, lahko tudi do določene skupine), ki ji pripadajo. Ne njihova prepričanja in verovanja, ali kot danes rečemo, njih ideologije so drugačne.

Tudi Slovar slovenskega knjižnega jezika (SSKJ), ko našteva pomene besede vera, na prva tri mesta postavlja rabo besede vera v smislu (drugotnih) religijskih pomenov te besede: vera je: 1. za-

vest o obstoju boga, nadnaravnih sil. 2. sistem naukov, norm, vrednot in dejanj, obredov, v katerih se kaže zavest o obstoju boga, nadnaravnih sil. 3. prepričanost o obstoju, resničnosti tega, kar vsebuje nauki o bogu, nadnaravnem. Avtorji SSKJ tako postavljajo drugotno rabo besede vera pred prvotno. Sicer navajajo tudi stare rabe, videti pa je, da se teh razvojnih razlik globlje ne zavedajo. Do te prevladujoče drugotne rabe so pripeljali procesi religijske hermeneutike (polje religijske hermeneutike je zelo široko; npr. Pavlova pisma označujemo z "božjo besedo") in eden od delujočih motivov je bil najbrž tudi ta, da ima beseda vera (kot pomemben človekov duševni dej) izrazito pozitivno vrednostno konotacijo, ki je bila tako s prenesenim poimenovanjem z "vero" tako pridodana religijskim, verovanskim vsebinam. Vendar, kot rečeno, razlikovati moramo med vero kot duševnim dejem posameznika (ki ima svojo biološko podstat) in med verovanjem, ki je rodovno oz. družbeno (in dalje po instituciji religije) formirano prepričanje, s katerim označujemo v rodu (v religijski skupnosti, v Cerkvi) uveljavljene religijske vsebine. Menim, da jih je bolje razlikoval-

P. Alberto Maggi

no poimenovati kot slediti hermenevitični tendenci dajanja posebnega pomena s prenesenim poimenovanjem. Tem religijskim vsebinam dajemo tudi imena, kot npr. verski nauk, običajno pa jih označujemo kar z besedo religija. Religija torej kot sistem naukov, norm, vrednot, dejanj in obredov, v katerih se kaže zavest o obstoju Boga in ne vera! S stališča antropologije so religije specifične ideologije, ki jih sicer, podobno označujemo, kot sistem idej- naukov, norm, vrednot, na osnovi katerih funkcionira rod oz. skupnost, ki v zavest o rodu (skupnosti) in o svetu, religije namreč, bistveno vključuje Boga, česar v drugih, nereligijskih ideologijah večinoma ni oz. ni bistveno. P. Alberto Maggi vidi razliko med religijami, ki naj bi izvirale iz človeka, ki išče Boga,

in med "vero" (besedo kot preneseno dajem v narekovaj), kjer naj bi bil proces obraten, in tu od religij umešča krščanstvo. Ni mi jasno, ali je to tisto bistveno, kar je hotel povedati glede razlike med krščanstvom in drugimi religijami. Nekaj podobnega se je skušalo pripovedovati z ločevanjem religij na "razodete" religije in "nerazodete religije". Namreč pri vseh religijah, ki se sklicujejo na "razodevanje", ali Boga ali duhov (prednikov, duhov rodu), gre za podoben odnos, kot ga skuša izpostaviti p. Alberto Maggi. Ne samo pri krščanstvu, tudi pri drugih "razodetih" religijah bi se lahko njih zagovorniki sklicevali, da je pobuda za religiozni odnos prišla od njihovega Boga oz. Duha. Primerjalno-religiološko tu ni nobene bistvene razlike s krščanstvom, razen, seveda, osebne percepcije. Teza, ki jo p. Alberto Maggi nadalje razvija ("Človek je za Kristusa na prvem mestu, pred kakršnimi koli pravili in normami... pred svetimi knjigami in pismi je na prvem mestu svetost človeka"), se mi zdi nekoliko abstraktna in tudi naivna glede na zakonitosti, ki veljajo v skupnosti in v ideologijah (in tako tudi v religijah). Ne vem, koliko bi Cerkev tolerirala neko avtonomno svetost. Ali kako bi sprejemala učenje, ki bi izhajalo iz lastnega spoznanja takega "svetega" moža ali žene?

Romuald Jovan

Podpora katoliški Cerkvi Osem tisočink: svobodni v izbiri

Enkrat na leto so italijanski državljani republiški ministri. Davkoplačevalci na neposreden način, njihovi sorodniki in prijatelji, ki ne plačujejo davkov, pa na posreden način, ko sodelujejo pri njihovi odločitvi. Niso vsi dolžni biti ministri enkrat na leto; kdor ne želi, lahko pusti, da to opravijo drugi na njegovem mestu, tako se dogaja v demokraciji. Svobodni smo. Tista letna priložnost se uresniči, ko moramo podpisati v obrazec "osem tisočink": če podpisati, za koga podpisati, smo svobodni.

Ministri, kako pa? Vsakemu ministrstvu je dodeljena določena vsota virov, minister pa potem odloči, komu jih dodeliti. Ob sporazumu glede revizije konkordata je leta 1984 italijanska država izjavila: spoštujem veroizpovedi, prisotne v Italiji, zaradi pozitivne vloge, ki jo odigravajo v družbi. Italijanski prebivalci sami jih očitno cenijo. Verstva namreč veliko naredijo za zaščito in rast skupnosti, zato bi jim rada podelila vidno znamenje svojega spoštovanja. Rada bi jim pomagala, da bi bolj umirjeno opravljala svojo nalogo. Zato sem sklenila, da

namenim veroizpovedim osem tisočink prihodkov od vseh davkov Irpef, dohodnine fizičnih oseb. Da, osem tisočink se mi zdi primeren znesek. Kako ga razdeliti? Prvič se je zgodilo, da o tem ne odloča minister, ampak je odločitev zaupana državljanom, ki na neki način "opravljajo funkcijo ministra". Dravljan "dajo svoj glas" eni izmed veroizpovedi, ki so sklenile sporazum z državo; kdor ne ceni vloge veroizpovedi, lahko da svoj podpis za državo. Enkrat na leto smo kot ministri. Svobodni smo v izbiri, če in komu porazdeliti majhen delež državnih virov. V tem smo resnično suvereni. Neposredno sodelujemo, ne da bi pri tem poverjali nikogar. Smo odrasli, smo svobodni.

Umberto Folena
(prev. DD)

Prvo sv. obhajilo v Števerjanu

V nedeljo, 31. maja, so v župni cerkvi sv. Florijana v Števerjanu stopili pred oltar in prejeli prvo sv. obhajilo Miha Kovic, Nikolaj Hlede, Valentina Terpin, Katja Komjanc, Lara Skorjanc, Peter Soban, Emanuel De Caro, Samuel Mian in Maria Sofia Castello. Župnik g. Anton Lazar je med homilijo povedal otrokom, ki jih je pripravila katehistinja Andrejka Hlede, da prejema naj-

lepši dar. Pozval jih je, naj vedno ostajajo združeni z Jezusom. Tudi naša duša, prav tako kot telo, potrebuje hrano. Tudi to rastlinico, ki so jo vsadili, je potrebno zalivati, okopavati in negovati. Med praznično mašo, ki so jo z molitvami in pesmimi res lepo oblikovali otroci, je župnik pozval starše, naj otroke, svoje "največje bogastvo", podpirajo z besedo, še bolj pa z dobrim zgledom.

Kratke

Ob 470-letnici / Slavnostni koncert na Sveti Gori

V nedeljo, 31. maja, je bila na Sveti Gori druga iz niza prireditev ob 470-letnici prikazanja Matere Božje grgarski deklici Urški Ferligoj. V baziliki je bil slavnostni koncert Slovenskega komornega zboru, ki ga je kot profesionalni pevski sestav leta 1991 ustanovil dr. Mirko Cuderman, do danes njegov umetniški vodja. Zbor nastopa v vsakoletnem vokalnem abonmaju, redno pa tudi v vokalno instrumentalnih koncertih z domačimi in tujimi orkestri. Izdal je 30 zgoščenk slovenske vokalne glasbe pod imenom Musica sacra slovenica, v zbirko Slovenske zborovske glasbe pa je prispeval že 53 plošč. Po svojih uspešnih nastopih je znan tudi v tujini, od Italije in Hrvaške do Madžarske in Nizozemske. Prejel je veliko nagrad. Na Sveti Gori ga je vodil Gregor Klančič. Bogati program je obsegal skladbe domačih in tujih skladateljev na marijanski motiviko. Med prvimi in drugim delom smo poslušali orgelsko skladbo Oliviera Messiaena, ki jo je ob 10-letnici smrti profesorja Huberta Berganta izvajal Gregor Klančič, rojak iz Mirna in nekdanji Bergantov učenc, danes stolni organist v Ljubljani. V drugem delu programa je zbor spremljal organist Rok Rakar. Koncert je privabil in navdušil številne poslušalce, ki so prišli od blizu in daleč ter so zelo pozorno sledili celotni prireditvi. Pozdravni nagovor je imel gvardijan Frančiškanskega samostana na Sveti Gori p. Bernard Goričnik, za njim pa je spregovoril še novogoriški dekan Aleš Rupnik. Prireditve ob 470-letnici se bodo na Sveti Gori nadaljevale do meseca septembra. / LB

Obletnica škofovskega posvečenja koprškega škofa msgr. Metoda Piriha

V sredo, 27. maja 2009, je minilo 24 let od škofovskega posvečenja koprškega škofa Piriha. Rodil se je 9. maja 1936 v Lokovcu na Banjški planoti. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa v malem semenišču v Pazinu, kjer je tudi maturiral. Leta 1956 je vstopil v ljubljansko bogoslovje in se vpisal na Teološko fakulteto. Dne 29. junija 1963 je bil posvečen v duhovnika in imenovan za kaplana v Solkanu. Po prihodu škofa Janeza Jenka na Primorsko je postal njegov tajnik. Službo je opravljal polnih deset let. Na izpopolnjevanju v Rimu je opravil podiplomski študij duhovne teologije in leta 1976 dosegel magisterij. Po vrnitvi v domovino je postal spirital in ljubljanskem bogoslovnem semenišču. Kot vzgojitelj bodočih duhovnikov je ostal v Ljubljani do leta 1984, ko ga je škof Jenko imenoval za generalnega vikarja koprške škofije.

Dne 25. marca leta 1985 ga je papež Janez Pavel II. (1978–2005) imenoval za pomožnega škofa (koadjutorja) koprskemu škofu Jenku s pravico nasledstva. Škofovsko posvečenje je prejel 27. maja 1985 v koprski stolnici Marijinega vnebovzvetja, škofijo pa je prevzel 16. aprila 1987, ko se je škof Janez Jenko upokojil.

Razstava ob 470-letnici Marijinega prikazanja na Sveti Gori

Frančiškanski samostan Sveta Gora vabi ob 470-letnici prikazanja Matere Božje Uršuli Ferligoj na odprtje razstave Alojz Filipič, Grgarski župnik v sodelovanju s Škofijsko gimnazijo Vipava in Spomin na prikazanje Matere Božje Uršuli Ferligoj v sodelovanju z Goriškimi muzejem v nedeljo, 7. junija 2009, ob 11. 30 v Frančiškovo dvorano. Načrtovano p. Bernarda Golčičnika, svetogorskega gvardijana. V programu sodelujejo: Justina Doljak, Andrej Malnič, direktor Goriškega muzeja, Mešani cerkveni pevski zbor župnij gorskega okrožja Grgar, zborovodja Jernej Volk. Razstava bo odprta od 7. 6. do 26. 7. 2009, ob sobotah in nedeljah od 10. do 18. ure, med tednom po dogovoru.

Sv. maša in spravna slovesnost v Kočevskem Rogu

V soboto, 6. junija 2009, ob 11.00 bo pred kapelo Božjega usmiljenja ob grobišču Pod Krenom v Kočevskem Rogu sv. maša. Somaševanje škofov in duhovnikov bo vodil apostolski nuncij v Republik Sloveniji msgr. dr. Santos Abril y Castello. Sledil bo krajši kulturni program. Grobišče Pod Krenom v Rogu simbolno predstavlja številna grobišča, ki so posejana po Sloveniji. Prvo spravno slovesnost je že 8. avgusta 1990 ob udeležbi več kot 30.000 ljudi vodil tedanji ljubljanski nadškof metropolit dr. Alojzij Šuštar. Od ustanovitve novih škofij 7. aprila 2006 dalje se grobišče nahaja na ozemlju novomeške škofije. Verujoči imamo posebno skrb in dolžnost, da skrbimo za ta sveti kraj, kjer počiva veliko število mučencev novejšee dobe. Ostati mora kraj spomina, kamor romamo in molimo za spravo slovenskega naroda. Pripravljalni odbor duhovnike in druge organizatorje prosi, naj vernike povabijo k sv. maši in poskrbijo za avtobusni prevoz. Število avtobusov naj sporočijo Odboru za pripravo spravne slovesnosti, Družina, Krekov trg 1, p. p. 95, 1001 Ljubljana, tel.: 01/360 28 12, ali po elektronski pošti na naslov janez.gril@druzina.si. Dodatne informacije dobite pri dr. Janezu Grilu, voditelju pripravljalnega odbora.

Vatikanski radio bo začel predvajati oglase

Vatikanska uradna radijska postaja bo prvič, odkar je pred 80 leti začela oddajati, začela predvajati oglase. Kot so iz Radia Vatikan sporočili prejšnji teden, bodo predvajali vrsto oglasov, ki reklamirajo storitve italijanskega energetskega ponudnika Enel. Oglase bodo začeli predvajati 6. junija, je povedal direktor radia Federico Lombardi. "Ponosni smo, da smo izbrani za prvega oglaševalca na eni izmed po vsem svetu najbolj razširjenih radijskih postaj", je odločitev komentiral prvi mod Enela Piero Gnudi. Radio Vatikan je bil ustanovljen leta 1931. Trenutno oddaja v okoli 47 jezikih, tudi prek spletne strani www.vaticanradio.org.

Kratke

Koncert cerkvenih pesmi / Cerkev sv. Andreja v Štandrežu

V sodelovanju z župnijo sv. Andreja prireja Združenje cerkvenih pevskih zborov – Gorica v nedeljo, 7. junija 2009, ob 18. uri, koncert cerkvenih pesmi. Prireditev, ki je postala že tradicionalna, pritegne vedno veliko število poslušalcev, ki z užitkom prisluhnejo nastopom različnih skupin. Na koncert se prijavijo tako zbori Združenja kot zbori gostje, ki zapojejo vsak po tri nabožne pesmi. Nekateri izvajajo ob spremljavi orgel, drugi nastopijo raje "a cappella". Z veseljem ugotavljamo, da je priprava zborov iz leta v leto na višji kakovostni ravni. Skratka, obeta se nam res lep praznik cerkvenega petja.

Problematika elektrovida zahteva sklic občinske Agende 21

Problematika elektrovida, ki naj bi bil speljan vzdolž glavne sovodenske ceste, je v tem trenutku dokaj nejasna. Prvič: ne vemo, kako se bo odločila dežela, drugič: politično mnenje v goriški pokrajini je vse bolj naklonjeno alternativni rešitvi. Kakšna pa naj bi bila ta alternativna rešitev, za zdaj nihče ne ve.

Sovodenska sekcija in občinska lista Skupaj za Sovodnje menita, da bo po volitvah potrebno sklicati, na ravni sovodenske občine, Agendo 21, ki je zelo koristno sredstvo za soodločanje z občani in pomembnejšimi občinskimi subjekti. Do danes to ni bilo storjeno, medtem ko sta to naredili tako goriška pokrajina kot tudi občina Zagraj, po kateri naj bi tudi tekel elektrovid. Seveda to sredstvo (Agenda 21) nima odločilne moči in je le posvetovalnega značaja. Po drugi strani pa predstavlja zelo jasno, kakšna sta splošen pogled in volja občanov, vaških društev ter organizacij na ta specifični vidik, ki ga ne gre kar tako spregledati. Tudi sama občinska uprava ali občinski svet sicer ne moreta dajati svojega mnenja, ne da bi se o tem prej pogovorila z občani. / Sovodenska sekcija SSK, Občinska lista Skupaj za Sovodnje

Štandrež / Športno srečanje prvošolcev in malčkov iz vrtca

Učiteljice prvega razreda OŠ Fran Erjavec iz Štandreža in vzgojiteljice štandreškega in vrtca iz ul. Max Fabiani v Gorici so za letošnje šolsko leto načrtovale vrsto srečanj med prvošolci in otroki, ki obiskujejo zadnje letnike vrtcev, da bi se otroci med seboj spoznali, vzpostavili prijateljske stike, odkrivali skupna zanimanja, pa tudi, da bi se malčki postopno in bolj prijazno pripravljali na preskok v šolske klopi. Te svoje načrte so dobro izpeljale, saj so otroci imeli možnost druženja na gledaliških predstavah, srečanjih v knjižnici, na šolskem dvorišču in nadvse prijetnih

pravljicnih uricah. Sklepno dopoldne te lepe pobude je združilo malčke v telovadnici v Štandrežu, kjer so imeli otroci 22. maja pravo športno srečanje, na katerem jih je mladi učitelj Erik Puccini vodil od ene do druge zabavne skupinske igre. Svoje moči so pomerili tudi v poligonu. Dokazali so, da so vsi pridni, saj so se vsi dobro izkazali. Za konec je vsak dobil pisan balonček - simbolično kolajno za trud in veselje, ki ju je pokazal v tem živahnem športnem jutru, ki so ga seveda skrbno spremljale učiteljice, gospa Erika pa je vsem pogasila žejo z oranžado.

Mladinska skupina Prihodnost za Borisa Pahorja

Mladinska skupina Prihodnost podpira Borisa Pahorja, kandidata SSK na evropskih volitvah. Mladi soglašamo, da je svetovno znani pisatelj pravi nosilec naših skupnih imenovalcev. Obenem je tudi najuglednejši kandidat daleč naokoli in je kljub starosti še vedno pripravljen sprejeti nove izzive in predstavljati naš narod in okoliš na način, ki ga lahko samo taka kulturna oseba zmore. Odločno podpiramo tudi kandidate na listi SSK na občinskih volitvah v Doberdobo, Sovodnjah in Števerjanu. Z veseljem ugotavljamo, da je prisotnost mladih obrazov na listi prinesla svež zrak v politične vrste stranke, in prepričani smo, da bodo vsi naši kandidati tudi izvoljeni. Županski kandidati Dario Bertinazzi, Walter Devetak in Franka Padovan so pripravljani na nove izzive, ki jih čakajo v primeru izvolitve. Gotovi smo, da bodo ti kandidati z zanimanjem poslušali ideje in zorne kote nas mladih, kar je v moderni družbi pomembna lastnost novih politikov. Prav vsem zato voščimo veliko uspeha na volitvah, želimo jim obenem dobro delo po teh volitvah, da bi skupaj zgradili boljšo Prihodnost za vse nas! / Simon Koren, Tajnik Mladinske sekcije SSK Gorica "Prihodnost"

Gregor Sfiligoy potrjen za predsednika Olympie

V ponedeljek, 1. junija, je na sedežu Olympie potekala prva seja novega odbora društva, ki je bil izvoljen 22. maja. Odborniki so si porazdelili funkcije, še prej pa so izvolili novega predsednika. Potrjen je bil Gregor Sfiligoy, ki društvo uspešno vodi od leta 2004. Podpredsednik društva je Simon Komjanc, tajnica Damijana Češčut, blagajnik Marjan Vogrič. Odborniki so si po uradnem delu volitev, razdelili še ostale nič manj pomembne funkcije. Andrej Vogrič bo športni direktor, gospodarja pa Martin Komjanc in Stefano Bensa. Maja Devetak bo skrbela za urejevanje spletnih strani društva, Karin Dorn pa za usklajevanje dela zapisnikarjev na odbojarskih tekmah. Gianni Mania' bo v novi sezoni 2009/2010 odgovoren za D ligo, Martin Komjanc za 1. M Divizijo, Marko Komjanc za under 18, Andrej Vogrič under 16, Simon Terpin under 14, Niko Komjanc za under 12 in minivolley, Damijana Češčut pa za vso otroško, gimnastično in plesno dejavnost.

DOBERDOB Igre brez meja

Mali športniki so se pomerili v zabavnih panogah

Otroci iz Doberdoba in okolice so tudi letos popestrili prijetno in toplo majsko popoldne, v katerem so potekale že tradicionalne Igre brez meja. SKD Hrast iz Doberdoba je letos že petič zaporedoma z igrivim popoldnevom pripravilo za otroke pozdrav poletju in slovo od pouka. Zabavne in, po zaslugi že poletnega vremena, mokre igre so tudi letos privabile veliko število otrok, ki so v soboto, 23. maja, preplavili travnik ob župnijski dvorani v Doberdobo.

Letošnja udeležba je bila ponovno zelo visoka: 58 tekmovalcev, otrok med 6. in 13. letom starosti, je pravzaprav na-

jveč doslej. Malčki so se pomerili v štirih zabavnih panogah in si z zmagami priborili točke za skupno lestvico. Tekmovalo je kar 6 ekip, vsaka se je ponašala s svojo ruto in se tako razlikovala od ostalih. Vaba za vse otroke so bile seveda vodne igre: taka je bila Waterworld, pri kateri so morali najmlajši v plitvih krožnikih prenesti vodo z začetka proge do vrča na cilju. Z vodo so tekmovalci prišli v stik tudi med poligonom, med katerim so tekmovalci pretekli travnik ob župnijski dvorani in se ob tem soočili z različnimi preizkušnjami. Na sporedu sta bili tudi tradicionalni igri pokanja balončkov (tokrat s pomočjo bambusovih palic) in vleka

vrvi. Odločitev o končni zmagi je padla šele na koncu. Prvouvrščena skupina Šerif (33 točk)

je namreč drugouvrščena Doberdobske vojake premagala za eno samo točko. Na tretje mesto so se uvrstili Alfa Romeo s 25 točkami. Ob koncu iger je tekmovalnost nadomestila raz-

posajenost, ki je pri doberdobskem župnišču trajala še kar nekaj časa.

AČ

Sklepna prireditev vrtca iz Štandreža Malčki so peli, rajali...

Ker se z naglimi koraki bližajo počitnice, so tudi malčki iz vrtca v Štandrežu s svojimi vestnimi, delavnimi in potrpežljivimi učiteljicami pripravili končno prireditev, povabilo katere je sprejela množica staršev, nonotov in sorodnikov, da je bila župnijska dvorana Anton Gregorčič v sredo, 20. maja, popoldne prepolna. Letos so otroci želeli prikazati utrinke vseh dejavnosti, ki so jih opravljali med šolskim letom. Teh je bilo res za celo pisano pahljajočo. S fotografiskih projekcij so gledalci izvedeli, kako poteka dan v vrtcu, kako so otroci vsak petek hodili v telovadnico, večji pa so se v jeseni šli plavalce v bazenu. Ob sredah jih je obiskovala mlada Jana Pečar, ki je diplomirala iz psihologije, a se aktivno ukvarja z likovno umetnostjo tudi kot terapijo in se izobražuje na raznih likovnih tečajih. Sama je

že večkrat razstavljala. Na desetih likovnih uricah so otroci ustvarili nešteto večjih in manjših risb in se soočili s sodobno umetnostjo in različnimi tehnikami. Čudovita dela, nastala na likovni delavnici, so bila razstavljena na dvorišču ob dvorani in v spod-

njih prostorih župnijskega doma. Krasila pa so tudi stene dvorane. Mali ustvarjalci so se resnično izkazali s svojo bogato domišljijo.

Fotografsko oko je pokazalo še marsikaj: skrbno pripravo jaslic, sprehode z učiteljicami, težko pričakovani obisk sv. Miklavža, lutkovno predstavo na srečanju z učiteljico, igralko in privlačno pravljicarko Majdo Zavavlav, zanimiv obisk Feiglove knjižnice... Vsak otrok se je lahko videl na platnu, saj so učiteljice predstavile vsakega posebej. V enourni prireditvi so malčki, kljub vročini, napetosti in gotovo

gledalcem, lepo zapeli in zarajali ob glasbeni spremljavi gospe Barbare, mamice, ki je tudi letos priskočila učiteljicam na pomoč. Malčki so kot drobni ptički zagostoleli pesmice o prebujanju, o belih zobkih; odločno so pokazali, kako znajo korakati, brcati žogo... Srednji so se z učiteljico Čevdkovo spremenili v Indijance in zaplesali, večji, ki se letos poslavljajo od brezskrbnih uric v vrtcu, ker bodo naslednje leto šli v prvi

razred, pa so v pesmi spregovorili o prijateljstvu, ki je največji zaklad. Učiteljica Mirjam Paulin se je zahvalila Jani Pečar za čudovito opravljeno delo, g. župniku Karlu Bolčini, da je dal na razpolago dvorano, in vsem, ki so pripomogli k uresničitvi prireditve. Oglasila se je tudi predstavnica staršev Erika Nardin, ki je izrekla zahvalo učiteljicam in Pečarjevi ter vsem izročila cvetlični dar. Radostno razpoloženje, ki se razvname ob pristnem nastopu otrok, se je nadaljevalo na družabnosti ob zakuski, ki je bila v župnijskem parku med lipami.

IK

GORIŠKO RAVNATELJSTVO Podelitev bralnih značk

Veseli živžav na prazniku branja

Letos prireditev ob podeljevanju bralnih značk izzvenela kar se da radošivo. V veliki dvorani Kulturnega centra Lojze Bratuž se je v torek, 26. maja, zbralo skoraj tristo otrok, ki obiskujejo Šole goriškega ravnateljstva: OŠ O. Župančič iz Gorice, OŠ F. Erjavec iz Štandreža, OŠ J. Abram iz Pevme, OŠ A. Gradnik iz Števerjana in OŠ L. Zorzut s Plešivega. Učiteljice so tokrat želele na čim bolj sproščen način poudariti pomen bralne kulture in branja, saj le to vodi male bralce tudi po neizmernih, čarobnih domišljijah poteh. Zato so medse povabile pisateljico, režiserko in igralko Evi Škofič Maurer, hčerko znane pesnice Neže Maurer, ki iz zdravstvenih razlogov ni mogla sprejeti povabila, a je otrokom poslala pozdrave in pesmico o dežju in živalicah, ki so jo živahno interpretirali s klovneso Evo. Poliedrična umetnica Eva Škofič Maurer se je namreč predstavila v vlogi klovnesa, z rdečim nosom, ki še bolj pordeči s kihanjem, zato je večkrat kihnila in celo uprizorila kihalni balet, h kateremu je seve-

da povabila tudi poslušalce, ki so ob vsakem kihanju na vso moč zaklicali "Na zdravje". Sploh so bili učenci soprotagonisti njenege neposrednega nastopa, saj jih je povabila na oder še za marsikaj drugega, tudi za prikaz žongliranja. Še učiteljice je potegnile v svoj krog: stale so na odru in pričakovale, da bodo pomerile svoje moči z vleko vrvi, pa je nanjo le obesila perilo, šolarji pa so morali pihati, da bi se prej posušilo... Še marsikako tako živahno vragolijo je stresla iz svojega repertoarja in vsakič se je v dvorani zaslišal kristalen smeh otrok in prešerno vzklikanje, saj so se ob klovnesi Evi iz srca zabavali. Odrsko umetnico, ki ima za seboj sedemnajst let prakse kot klovnesa in je pet let "mama" Rdečih noskov, klovnov, ki s svojimi obiski v bolnišnicah lajšajo bolečine in stiske malim bolnikom, je v začetku predstavila

učiteljica Barbara Rustja. Ob koncu se je Rustjeva s kolegico Marto Ferletič zahvalila Evi Škofič Maurer za nastop, poln radosti in veselega razpoloženja; iz rok šolarjev pa je gostja prejela cvetlični dar in bistro briško kapljico, da ne bi pozabila na goriški obisk. Oder se je nato spremenil v slavnostno prizorišče podeljevanja bralnih značk, ki so jih bili deležni pridni bralci. Ti so obljubili, da bodo brali tudi med poletnimi počitnicami. Marljivo bralce in sploh vse učence je pohvalila in jih spodbudila k branju tudi generalna sekretarka društva

mejestvu prof. Andrejo Duhovnik zmeraj zavzema za to pobudo na naših šolah. Perkova se je zahvalila tudi učiteljicam in staršem, ki podpirajo kulturo branja. Nato so na oder privihrali predstavniki posameznih šol in prejeli knjižni dar ter bralne značke, ki jih bodo učiteljice porazdelile učencem v šolskih učilnicah. Kar 34 je bilo superbralcev, ki so prejeli tudi majice. Žreb s knjižnim darom je osrečil 50 učencev. Slovesna prireditev se je končala, kot se je začela: s pesmijo Dežela branja, ki je postala že prava himna za vse naše šolarje, ki jim česti-

Bralna značka Manca Perko, ki je vsakič prisotna pri nas in se s pedagoško svetovalko Zavoda za šolstvo RS za slovenske šole v za-

tamo za dosežke v branju in jim želimo sproščene počitniške dni, tudi ob lepi knjigi.

IK

PD Štandrež / Praznik špargljev

Glasba in smeh za veder konec praznovanja

Dež je pogojeval zadnji del Praznika špargljev, ki se je v dolgih letih obstoja lepo zasedel v družabni ponudbi Prosodnega društva Štandrež in tudi letos popestril dva konca tedna v maju. Podjetnim, delavnim članom domačega društva, ki si prizadevajo, da bi se obiskovalci na prazniku čim boljše počutili ob kulturnih dobrotah in žlahtni kapljici, je v soboto, 30. maja, zagodel dež, ki je skvaril plesni večer z ansamblom Souvenir. Le najbolj strastni plesalci so vztrajali in tisti gostje, ki so se zadrževali pri mizah pod velikim belim šotom. Vreme je bilo prazniku v župnijskem parku med lipami bolj naklonjeno v nedeljo, 31. maja, ko je po deževnem jutru posijalo sonce in pregnalo črne oblake, da je nemoteno potekel ves nedeljski program, ki ga je povezovala mlada Greta Zavadlav. Živahno petje štandreškega mladinskega župnijskega zbora pod energično taktirko Alessandro Schettino je bilo prisrčen uvod v zadnji dan praznovanja, ki se je nadaljevalo s podelitvijo pokalov mladim risarjem; ti so se izkazali na letošnjem slikarskem ex tempore, na katerega se je prijavilo 41 otrok. Risarsko tekmovanje na temo letalstvo in padalci je po-

tekalo v soboto, 23. maja. Izdelke je ocenila tričlanska komisija, ki so jo sestavljali nekdanja ravnateljica Mirka Braini, učiteljica Majda Zavadlav in učitelj ter slikar Silvan Bevčar. Pohvale so bili deležni vsi risarji, ki so bili razdeljeni na tri starostne kategorije. Na prva mesta so se uvrsti-

Šempeter, ki je bil ustanovljen l. 1988 in ga od l. 2008 vodi Ingrid Kragelj. Izjemoma pod vodstvom Alenke Peric je zbor zapel nekaj ljubezenskih pesmi iz ljudske in umetniške zakladnice in z ubrano izvedbo ustvaril lepo vzdušje, ki se je obarvalo v vesele barve smeha, ko je nedeljski spo-

Foto DP

li: kategorija vrtec: Neža Marussi (vrtec Šempeter); kategorija 1. in 2. r. osnovne šole: Alessandro Nanut (OŠ F. Erjavec Štandrež); kategorija 3. 4. 5. r.: Elian Mucci (3. r. OŠ F. Erjavec Štandrež). Posebno nagrado sta prejela 1. in 3. r. OŠ F. Erjavec Štandrež kot najbolj številna sodelujoča razreda. Slovensnemu podeljevanju pokalov, ki so jih darovala domača podjetja, je sledil pevski nastop Cerkevnega mešanega zbora

red, kot je že trdno zakoreninjena navada, sklenil nastop dramskega odseka PD Štandrež s komedijsko enodejanko Ne joči, Duško! Po slovenski tekstovni predlogi jo je z igralci priredil in vsebinsko obogatil režiser Jože Hrovat, ki je z režijskimi domisljicami razgibal in poživil situacijsko komiko. Mirno, po utečenih tirnicah potekajoče življenje uradnika Antona, ki je v običajno dognani, živi interpretaciji

Božidarja Tabaja prebliskoma spominjal na ubogega, znanega fantozija, se kar na lepem prekine, ko v njegov urad privihra mladenič Ivan. Brez kakih zadreg pove, da se bo v prostore pisarne sam vselil s svojo družinico, ker mu je bilo dodeljeno to stanovanje. Medtem ko zatrjuje, da sam ni kot tisti, ki jim pokaže prst, pa ti vzamejo celo roko, s prepričljivimi, laskavimi besedami tako zmede Antona, da mu ta dovoli postaviti omaro, kateri se pridružio še miza, stoli, pa še Ivanov sinček Duško, čigar jok skuša Anton na vse načine potušiti. Za površ se pojavi še prav nič obzirna Ivanova žena. Ubogi Anton je čisto na koncu z živci, počuti se kot preliščena lisica v znani basni o ježu in lisici. Ivana je temperamentno in prepričljivo, tudi z dobro gestikulacijo, posebil Nejc Cijan, Vanja Bastiani pa je učinkovito odigrala vlogo njegove žene. V kratki enodejanki se prikazeta še Marko Brajnik in Ivan Vizintin kot prinašalca pohištva. Za tehniko je tokrat poskrbel David Vizintin, v zakulisju je kot zmeraj stala šepetalka Marinka Leban. Enodejanka bo v zaprtim prostoru pred manj "hru-

mečim" poslušalstvom gotovo pridobila večjo učinkovitost in sploh boljše zaznavo humornih odtokov. Veselo razpoloženje je na večeru vzpodbudil ansambel Hram in z znanimi melodijami povabil plesalce na plesišče. Izkušeni kuharji pa so peklili in cvrtili, da bi nihče ne bil lačen, mladi pa so prijazno stregli. Srečolov je marsikoga lepo obdaril.

IK

KULTURNI DOM Komigo

Dva različna glasbena večera

Komigo, trijezični festival komičnega gledališča, ki ga prireja Kulturni dom Gorica in kulturna družga Maja v sodelovanju drugih slovenskih in italijanskih ustanov, je v dveh zaporednih ponedeljkih, 5. in 12. maja, postregel številnim abonentom in priložnostnim gledalcem, ki vselej skoraj popolnoma zasedejo veliko dvorano goriškega Kulturnega doma, z glasbenima poslasticama. Najprej so se gledalci naučili komičnega duha ob operi Don Pasquale Gaetana Donizettija, ki so jo ob klavirski spremljavi pianista in

dirigenta Igorja Švare izvajali operni pevci skupine Figaro, in sicer Franc Javornik, učinkovit don Pasquale, ki bi se kljub

svojim vse prej kot rosnim letom rad oženil z mladim dekletom,

Zdravko Perger, doktor Malatesta, ki meša štrneve prid mlademu zaljubljenemu paru, Andrej Debevec, ki je z malce okorno igro posebil Ernesta, Katarina Perger kot mlada Norina in Silvo Skvarč, ki pri takih poročnih zmešnjavah ne sme manjkati. Stari don Pasquale je ob lepi Norini spoznal, kako ni dobro imeti mlade soproge, ona pa je dosegla, kar je hotela: poroko s svojim ljubljencem, Ernestom, nečakom don Pasqualeja. Situacijska komika opere je zabavala poslušalce, ki so namenili izvajalcem topli aplavz. Opero so si v večernih urah ogledali tudi tretješolci NSŠ I. Trinko iz Gorice, saj jim je združaj pevec Zdravko Perger spregovoril o operni zgodovini in prikazal slovensko operno dejavnost ter jim razložil vsebino Don Pasqualeja. Naslednji dan v dopoldanskih urah

so prišli na ogled Donizettijevega dela še ostali nižješolci z vrstniki iz Doberdoba. Pravo glasbeno presenečenje pa je bil Gulash koncert, na katerem je madžarske melodije - transilvanske, rumunske, bolgarske in klezmer glasbe -, iz svoje električne violine zvaljal znani glasbenik Janos Hasur, ki je član orkestra Monia Ovadie in je prav z njim že nekajkrat nastopil v goriškem Kulturnem domu. Glasbenik je melodije začel z anekdotami in smečnicami, včasih prav absurdnih vsebin, in z njimi spraval poslušalce v vedro razpoloženje. Med drugim jim je tudi zaupal recept svoje pikantne omake, »gulasha«, ki ga je ob koncu svojega nastopa ponudil vsem na tlakovanem dvorišču Kulturnega doma. Tisti, ki jim je pripadel delež z dna kuhinjske posode, so občutili ves pekoč, rezek okus madžarske jedi. Kulinarčna pokušnja pa je bila tako prijetna, da se je spontana družabnost zavlekla pozno v noč.

IK

SSk / Županski kandidati

Srečanje z Gherghetto

Števerjanska županska kandidatinja SSK Franka Padovan, doberdobski županski kandidat SSK Dario Bertinazi in sovodnjski županski kandidat Walter Devetak, ki ga podpirata SSK in občanska lista Skupaj za Sovodnje, so se v soboto, 30. maja, srečali s predsednikom goriške pokrajine Enrikom Gherghetto. Srečanje je potekalo na sedežu goriške pokrajine v Gorici. Poleg županskih kandidatov sta bila prisotna še pokrajinski tajnik SSK Julijan Čavdek in koordinator občanske liste Skupaj za Sovodnje Vladimir Klemše. Trije županski kandidati so

predsedniku Gherghetto predstavili svoje programe in se osredotočili na tiste točke, pri katerih je ključno sodelovanje med občino in pokrajino. Letih ni malo in zadevajo problematiko vzdrževanja cest, šolskih infrastruktur, varstva okolja, razvoja turizma in podpora kulturnim ter športnim društvom. Predsednik Gherghetta je podčrtal odprtost pokrajinske uprave do vseh treh slovenskih občin in razpoložljivost za čim tesnejše sodelovanje, kar je prvi pogoj, da se lahko pride uspešno do cilja. Posebno sta v pogovoru izstopala problematika elektrovoda v Sovodnjah in go-

spodarskega razvoja v kraški občini Doberdob. Za Števerjan pa je poudaril, da bodo morali pokrajinski uradi še pridobiti primerna financiranja za popravilo določenih cest. Ob koncu je predsednik Gherghetta zaželel trem kandidatom

čim več uspeha na občinskih volitvah, v prepričanju, da ne glede na volilni izid ostajajo vrata goriške pokrajine odprta za pogovor, sodelovanje, izmenjavo mnenj in predlogov.

Slovenska skupnost - Gorica
Julijan Čavdek

Obvestila

ASZ Olympia - Gorica vabi na prikaz celoletnega dela z naslovom Vsi na počitnice! Telovadna prireditev bo v četrtek, 4. junija 2009, ob 19.30, v telovadnici Slovenskega športnega centra Mirko Špacapan, na drevoredu 20. septembra 85.

Slovenska zamejska skavtska organizacija vabi vse nekdanje skavte, starše in prijatelje, da se udeležijo svete maše ob 45-letnici skavtov na Goriškem ter zaključka letošnjega skavtskega leta. Srečanje bo potekalo v nedeljo, 7. junija, na skavtskem sedežu v Gorici. Člani se bodo zbrali ob 8.30, saj bodo najprej potekale igre; starši in starejši skavti pa se bodo v tem času lahko udeležili skavtskega srečelova. Ob 11.00 sledita taborni ogenj in zahvalna sveta maša. Srečanje se bo končalo približno ob 13.00.

Sklad Mitja Čuk prireja od 6. do 17. julija 2009 poletno središče Kratkočasnik v stavbi otroškega vrta v Doberdolu. Potekalo bo od 8.00-13.00 (malica, brez kosila) ali od 8.00-17.00 (malica, kosilo in malica). Vpisovanje: od 20. maja do 10. junija na tel. 040 212289 (Sklad Mitja Čuk, uradne ure) ali 335 5952551 (Damijana Češčut, večerne ure).

Poletni središči Srečanja in Izzivi 2009 za otroke in mlade od 4. do 14. leta bosta potekali vsako dopoldne v Gorici v ul. Don Bosco 60-66 od 15. junija do 17. oz 3. julija v režiji Skupnosti družin Sončnica in Mladinskega doma iz Gorice. Vpisi in informacije: tel. 328 3155040 ali 0481 546549 in 0481 536455.

Družinska pastoralna goriške nadškofije vabi v nedeljo, 7. junija, ob 17. uri na sklepno srečanje v Oglej. V dvoranu Sala Romana bo g. Franco Gismano imel krajšo misel o družini, ki oblikuje vest, ob 18.30 bo maša, sledi družabnost.

Čestitke

Draga mama Štefanija in tata Rudil! 2. junija sta praznovala na Peči 60 let poroke. Veselimo se in vama želimo, da bi vaju Bog še dolgo ohranil med nami, da bosta s pravnikinjo Alice, ki je vama s svojim rojstvom prinesla toliko veselja, dočakala prihod še

mnoгих pravnikov. Hvaležne za vse, kar sta naredila za nas, vaju ljubeče objamemo. Vajine hčere Milena, Ada in Adriana z družinami. Družino Andreja in Neve je razveselila prvorojenka Kristin. S srečnimi starši se veselijo in iskreno čestitajo pevci moškega zbora Mirko Filej.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 05.06.2009 do 11.06.2009)

Radialski postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00, na soboto ob 15. uri. Spored: **Petek, 5. junija** (v studiu Andrej Baucon): Ob domačem ognjišču: domače viže, zborovski kotichek, iz krščanskega sveta, zanimivosti in humor.

Sobota, 6. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 8. junija (v studiu Andrej Baucon): Sodobni sound. Živemu se vse zgodi, vroči šport in rubrike, obvestila in zanimivosti.

Torek, 9. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 10. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Vellika in mala uharica - Izbor melodij.

Četrtek, 11. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

Pri težavah s krčnimi žilami in odprtimi ranami se obrnite na
CENTER ZA ZDRAVLJENJE VENSkih BOLEZNI V PORTOROŽU
- dr. sci. med. J. Zimmermann, specialisti kirurg

Brezplačni pregledi: Štandrež (Go), ul. San Michele 141, torek 16-20; Trst, ul. dell'Istria 214, sreda 16-20. Tel. 00386 31 837218

In memoriam / Marija Sever

Gorici in se družila s prijateljicami. Svojem izražamo naše iskreno sožalje.

V ponedeljek, 1. junija, je krajši boleznij podlegla gospa Marija Sever, najstarejša obiskovalka slovenske duhovnije pri sv. Ivanu v Gorici. Rodila se je namreč v Rihemberku 18. maja 1906 in je torej pred kratkim slavila 103 leta. Ko se je l. 1939 poročila, je prišla v Gorico. Preživela je glavne dramatične dogodke goriške zgodovine zadnjega stoletja, vse je hranila v svojem spominu. Do zadnjega je rada brala (tudi naš tednik), pa tudi pisala poezije. Rada se je tudi sprehajala po njej ljubi

SSO za Goriško

Podpora in poziv

Evropske volitve so pomembna preizkušnja tudi za našo slovensko narodno skupnost na Goriškem. 6. in 7. junija smo poklicani, da obnovimo Evropski parlament, ki je skupna hiša držav in narodov Evropske unije. Znotraj tega pomembnega telesa se sprejemajo pomembne odločitve, ki bodo vplivale na vsakdanje življenje tako posameznika kot narodne skupnosti in zadevajo gospodarstvo, varnost, terorizem, kulturo in socialo. Podpisani kulturni delavci, šolniki in gospodarstveniki podpirajo kandidature prof. Borisa Pahorja na listi južnotirolske SVP. Prof. Boris Pahor je eminentna osebnost, v kateri se danes gotovo prepozna vsak pripadnik našega narodnega telesa. S svojim življenjem in delom je ponesev v svet slovensko prisotnost na tem delu evropske celine. Ne samo! Evropi je razkril našo narodno voljo po samobitnosti, demokraciji, sožitju in spoštovanju. Z njim

se Evropa lahko seznanila z našo kulturno in občečloveško tradicijo.

V ta namen pozivamo, da 6. in 7. junija množično in strnjeno volimo za listo južnotirolske SVP (št. 13 - planika) in narodov Evropske unije.

Znotraj tega pomembnega telesa se sprejemajo pomembne odločitve, ki bodo vplivale na vsakdanje življenje tako posameznika kot narodne skupnosti in zadevajo gospodarstvo, varnost, terorizem, kulturo in socialo. Podpisani kulturni delavci, šolniki in gospodarstveniki podpirajo kandidature prof. Borisa Pahorja na listi južnotirolske SVP. Prof. Boris Pahor je eminentna osebnost, v kateri se danes gotovo prepozna vsak pripadnik našega narodnega telesa. S svojim življenjem in delom je ponesev v svet slovensko prisotnost na tem delu evropske celine. Ne samo! Evropi je razkril našo narodno voljo po samobitnosti, demokraciji, sožitju in spoštovanju. Z njim

SSG / Premiera: Art Export Denar zastruplja tudi umetnost

Niti svet umetnosti se žal ne more ograditi pred brezsrčnim vladarjem sveta, denarjem, ki že od nekdaj zastruplja človeške odnose in kot rja razžira vse, česar se dotakne. To grenko ugotovitev prinaša delo Art Export, ki je doživelo slovensko praznjenje na velikem odru Kulturnega doma v Trstu, v petek 15. maja, v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča in se vtisnilo v spomin gledalca kot solidno pripravljena predstava, ki odpira marsikatero vedno aktualno vprašanje. Od občinstva zahteva, da se zazre vase in razmisli, kakšno vlogo odigravajo umetnost, umetniki, kako se pohlep po denarju zajeda v človeka in ga popolnoma zaslepi, da zaradi njega stori vse kot ponižen suženj. Vse prej kot "klasična" komedija odstira zavese tudi nad tem, kako malo človek pozna in sprejema sočloveka oziroma drugačnega. Protagonisti dela Art Export so pevci, vsak je v svojem samoljubju osredotočen le nase, na svoje osebne užitke. Povsem domače jim je obrekovanje in poveličevanje svojega umetniškega jaza. V delu je prisoten tudi evrocentrizen: kar je evropsko, je pomembno, vrhunsko, ostalo so le drobtinice. Makedonska dramaturginja Žanina Mirčevska se v delu, ki ga je po motivih Goldonijevе komedije Impresarij iz Smirne (l. 1759) napisala l. 2002 za zagrebško gledališče Kerempuh, razpira tudi kočljivo vprašanje o verodostojnosti kritike in njeni vlogi,

Polona Vetrin in Jose, gost iz Ljubljane

mračnosti, ko se jim ponuja pevski nastop v arabski državi Katraju. Pred referentom za kulturo (z elegantno uglajenostjo ga je odigral črnopolti Jose) privreta na dan vsa njihova priljubljenost in sla po denarju. Ko se izkaže, da bo tega v resnici prav malo (to je šibka točka tega posodobljenega teksta, a brez te poante ne more biti razpleta), se jim na mah gostovanje ne zdi več zanimivo. Avtorica Mirčevska je kot dramaturginja soustvarjalica predstave, za režijski koncept in estetiko katere je poskrbel Eduard Miler, drugič gost v SSG. Z režijo je

ali manj učinkovito, pač po zmogljivosti igralcev. Nekateri izmed njih so tudi odlični pevci, npr. gošta Danijel Malalan, ki je Carluccia izdelal kot pravo karikaturu, in ena izmed prvih dam SNG Drama Ljubljana, Polona Vetrin, ki se je zamejski gledalci še spominjajo v komediji Borisa Kobala lme mu bo Just. Njena močna igralska izraznost in izrazit, poglobljen značajski oris pevke-primadone sta nedvomno izstopala. Prepričljiv pevski in plesni nastop (koreografinja Maša Kagao Knez) je odlikoval tudi Laro Komar, ki je

poosebila lik mlade, še razvijajoče se, a že ambiciozne pevke. V pevskih intermezih sta bila bolj šibka Romeo Grebenšek in Primož Forte, ki pa sta dobro opisala nečimrnost svojih likov, od katerih eden ima posebna spolna nagnjenja. Odločna in prepričljiva je bila tudi gošnja Violeta Tomič kot Annina, ki nastopa bolj v senci svojega moža Carluccia, čeprav si tega ne bi nikoli priznala. Kot vselej je svojo igralsko zrelost pokazal Vladimir Jurc kot menedžer Lasca, ki ga misel, ob vsesplošni krizi, večkrat zvozi na samomorilski pota. Prav v teh trenutkih vzbujajo v gledalcu smeh njegove pomenljive tragikomične pavze. Vlogo referentke z Ministrstva za kulturo, ki se kiti z znanjem tujega jezika in bi rada od načrtovane gostovanja v Katraju čim več iztržila tudi sama, je odigrala Maja Blagovič. Skratka, komedija izraža bolj mrk značaj, a kdor je spremljal delo umetniškega vodje Marka Sosiča v tem skoraj devetletnem estetskem usmerjanju SSG, bo pač takoj uvidel, da je svojim poetikom in dramskim izborom ostal zvest do konca svojega mandata. Prav s to zadnjo produkcijo SSG se je poslovil od našega gledališča, katere mu je želel dati neki poseben pečat s predstavami, ki sicer niso naletele vedno na pozitiven odziv in včasih so sprožile celo odprte polemike. Vselej pa je bil v njih protagonist človek, vpet v ta naš razčlovečeni čas, v katerem ni prostora za iluzije in romantične vizije. V tej družbi je zmeraj manj svetlih prijemov in prevladujejo materialne dobrine ter seveda denar, s katerim se postavlja zmeraj ožji krog večjih ali manjših mogotcev na račun množice ljudi, ki postajajo vsak dan revnejši z zaskrbljenim pogledom v prihodnost.

Iva Koršič

Trst / Gledališče Rossetti

Festival sodobnega plesa je privabil številno publiko

V mali dvorani Bartoli tržaškega gledališča Rossetti se je pred kratkim končal zanimiv plesni festival Trieste per la danza 2009 - danza e dintorni contemporanei (Trst za ples 2009 - ples in sodobne bližini), ki ga že sedmo leto organizira tržaška skupina ArrefettoDanza pod vodstvom Corrada Canullija z deželnim Stalnim gledališčem. Na plesni reviji, ki je letos potekala od 8. minja, prenavlja. Tak preprost festival je dober primer, da lahko vsi opazimo velike razlike med plesnimi govoricami, razlike prav v filozofskem pomenu plesa, kaj za koga pomeni ples. To se mi zdi za današnjo splošno osiromašenje kulturne ponudbe lepa prilžnost za katerokoli osebo, ki si hoče razširiti kulturna obzorja in videti končno kaj novega. Tako so v popolnem duhu multikulturno-

nosu, telesna občutljivost ob dotiku, izraz nasilja in strah po izgubi, je nastal ples. Drugi koreograf je postavil ples pod čisto drugo optiko; z abstraktnim in virtuosnim plesom pripoveduje zgodbo, ki govori o potovanju na fantastičen otok, kjer se vse kulture srečajo. Za koreografa afriškega izvora Mvula Sunganija je ples jezik, s katerim posredovata socialne vrednote. S svojo rimsko plesno skupino CRDL - Skupina Mvula Sunganin - z delom Atlantide prinaša na oder energijo, moč in dinamiko plesa, ki ima v sebi stilizirane elemente afriških plesov. Tretji večer so sooblikovale celo tri skupine. Prva je bila videmska skupina Arearea z duetom, odlomkom iz predstave Un chilo di mele bastera' (Kilogram jabolk bo dovolj), ki pripoveduje tri svetovno znane zgodbe, povezane z jabolkom: Genezo, Platonov Simpozij in pravljico Sneguljčica in sedem palčkov bratov Grimm. Z govorico sodobne plesne tehnike je nežni ples med žensko in moškim še posebno zaživel v trenutkih plesa na tleh, torej s pomembno uporabo tal. Drugi je bil intenziven moški duet Carlos&Me koreografa Sharona Fridmana in izvajalca Carlosa Fernandesa. Ples se tu porodi iz

intimnih občutkov, privre iz duše in je zato popolnoma nekodificiran, obratno, gibi so povzeti iz vsakdanjosti, preprosto gibanje postane začetek graditvenega postopka, gib se postopoma veča, širi, ojači, na koncu se iz ponavljajanja spremeni v nekaj novega. To delo analizira odnos med dvema telesoma, ki iščeta harmonijo in združitev. Zadnje delo večera je bila stvaritev organizatorjev festivala; ArtefettoDanza iz Trsta se je predstavila z delom Scomoda_mente Federiche Russolo in Corrada Canullija, ki sta delo tudi zaplesala. Tu pa je bilo vzdušje popolnoma gledališko in je bil ples včasih blizu koreografijam iz musicalov, saj je bila glasbena kulisa pravi nosilec dela: pripovedovala je zgodbo ljubezni v paru, ki jo je ples ob njej opisal in poudaril. Na zadnjem večeru festivala se je predstavila skupina ErsiliaDanza iz Verone z delom Shake (Trest) koreografije in režiserke Laure Corradi. Delo za trio je spomin na "Shake" speara, ki je še vedno aktualen in njegovi liki še vedno "stresajo" človeško dušo in misli. Delo hoče biti tudi spomin na njegov čas, ko ženska ni smela na oder in zato so vse ženske like izvajali moški igralci. Želja organizatorjev festivala je bila, da bi te plesne predstave ostale publiku v lepem spominu, da bi jim dale možnost za razmislek na določene teme, širjenje kulturnih obzorij in ne navsezadnje umetniški užitek. Mislim, da so vse to dosegli. Upam, da bomo pri nas še v prihodnje lahko hodili na podobne večere in da se bodo lahko na naših odrih predstavili tudi mladi domači ustvarjalci.

Raffaella Petronio

Kratke

SCGV Komel / Glasbeni mozaik ali poklon Josephu Haydnu

Osrednja šolska prireditev letošnjih Snovanj se bo poklonila Josephu Haydnu ob 200-letnici njegove smrti. Učenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel so s

svojimi mentorji pripravili pisan spored skladb tega mojstra dunajskega klasicizma, ki je utiral pot Mozartu in Beethovnu: od drobnih solističnih za različna glasbila do sonate, koncerta in tudi simfonije, ki jo je Haydn napisal prav za mlade izvajalce. Oglasil se bo šolski orkester pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča in tudi otroški zbor, ki ga vodi Damijana Čevdek. Prireditev bo v veliki dvorani KC Lojze Bratuž v Gorici v soboto, 6. junija, ob 20.30. Vstop prost.

Končna produkcija gledališke šole Studio Art

Naslednji teden bo v prostorih Slovenskega stalnega gledališča v Trstu zaživela letošnja končna produkcija Studio Arta, gledališke šole, ki pod okriljem Društva Slovensko gledališče že tretje leto deluje v Trstu, Gorici in Benečiji, vodi pa jo režiserka Maja Lapornik.

V ponedeljek, 8. t. m., se bodo pod mentorstvom Uršule Teržan z gibalno predstavo Vdih telesa predstavili tečajniki 3. letnika, sledili pa jim bodo tečajniki 2. letnika s predstavo

Maja Lapornik

Sergej Verč

Boris Kopal

Daria Foja Burkaški misterij. Delo je režiral Sergej Verč. V torek, 9. t. m., se bodo publiku predstavili gojenci 1. letnika. Za svoj krstni nastop bodo pod mentorstvom igralca in režiserja Gregorja Geča pripravili monologe iz Premega govora Milana Jesiha. Se isti večer jim bodo sledili gojenci prve skupine 3. letnika, ki so v režiji Sergeja Verča pripravili uprizoritev dramske kriminalke Osem žensk in eno truplo.

V sredo, 10. junija 2009, pa se bo publiku predstavila

druga skupina 3. letnika, ki si je za svoj končni nastop izbrala Turrinjevo Krčmarico - priredbo Goldonijevе Krčmarice Mirandoline. Mlade je režiral Boris Kopal.

Skupina tečajnikov iz Gorice bo svoj nastop pripravila na Goriškem nekoliko pozneje, tečajniki iz Benečije pa so bili med letom med vsemi pravzaprav najbolj dejavni, saj so imeli vrsto manjših nastopov celo leto. Vsi pa se bodo vsekakor predstavili publiku na sredinem zaključnem večeru. Skratka - obetajo se nam lepi večeri z mladimi, ki so gledališču zaupali svoje ustvarjalne sanje.

Razstava, posvečena Damirju Feiglu

V četrtek, 4. junija, bo ob 18. uri v galeriji Kulturnega doma v Gorici odprta razstava filatelističnega materiala in razstave del ter dokumentov goriškega pisatelja in urednika Damirja Feigla ob 130. obletnici rojstva in 50. obletnici smrti.

Damir Feigel, slovenski humoristični pisatelj in urednik, se je rodil 18. julija 1879 v Gradišču pri Prvačini. Po nedokončanem študiju prava na Dunaju je bil uradnik v Gorici. Na Primorskem je ostal tudi v času fašizma in ves čas pisal. Sodeloval je pri Gabrščkovih literarnih projektih in izdajah. Začel je z objavami podlistkov v goriški Soči (1904) in humoresk (Jež, Kurent, Straža, E, DP). Pisal je humoristično prozo, znanstveno fantastiko in tudi pesmi. Umrl je leta 1959.

Razstavo prireja slovensko filatelistično društvo L. Košir iz Trsta v sodelovanju s Kulturnim domom Gorica in Slovensko narodno knjižnico Damir Feigel iz Gorice.

Razstava bo odprta do 22. junija, od ponedeljka do petka, od 10. do 13. in od 16. do 18. ure ter v večernih urah med prireditvami.

V Koloseju

Razstava o rimskem
cesarju Vespazijanu

V Rimu so 2.000-letnico rojstva rimskega cesarja Vespazijana (9-79 po Kr.), začetnika flavijske dinastije in graditelja Koloseja, enega največjih spomenikov mesta, obeležili z razstavo. Postavitve Divus Vespasianus je v Koloseju na ogled od 27. marca do 10. januarja 2010. Razstava osvetljuje življenje in dosežke Vespazijana ter njegovih sinov Tita (39-81 po Kr.) in Domitijana (51-96 po Kr.), ki sta drug za drugim zavladala po očetovi smrti. Vespazijan je zavladal po letih Nerovne vladavine in političnih manevrov, v katerih so se v kratkem času zamenjali trije cesarji. Preden je postal cesar, je imel za sabo uspešno vojaško kariero, vendar je iz tega časa o njem znanega le malo. Danes je Vespazijan poznan predvsem po institucionalnih in ekonomskih spremembah, ki jih je vpeljal v rimsko cesarstvo. Kot osebnost je poznan po skromnih začetkih, ljubezni do preprostega življenja ter po svojem smislu za humor.

Vespazijan se je rodil v provinci 17. novembra leta 9 po Kr., njegov oče je pripadal nižjemu plemstvu. Svojo kariero je gradil počasi, in ko je leta 69 postal cesar, je imel že 60 let. "Bil je kultiviran in zelo sposoben mož, ki se je sam imel za človeka iz provincije", je pojasnil kura-

tor razstave Filippo Coarelli ter dodal: "V mesto, ki ga je zaznamovala korupcija v času julijsko-klavdijskih cesarjev, je prinesel zmernost in treznost".

S tem, ko je senat potrdil njegovo Lex de Imperio Vespasiani, se je znotraj rimskega imperija začel proces konstitucionalizacije, je ob odprtju razstave izpostavil italijanski podsekretar za kulturo Francesco Giro. Ne glede na vse pa je danes Vespazijan širši javnosti poznan predvsem kot rimski cesar, ki je dal zgraditi Kolosej. Gradnja Koloseja, sprva imenovanega Flavijski amfiteater, se je začela med letoma 70 in 72 po Kr., končan je bil leta 80 po Kr. v času cesarja Tita. Največji amfiteater rimskega cesarstva danes velja za enega največjih dosežkov rimske arhitekture. Vespazijan je imel pomembno vlogo tudi pri obnovi mesta pet let po velikem požaru, ki je dodobra opustošil Rim.

Pripravljali razstave so želeli s postavitvijo javnosti približati nekatere izjemne arhitekturne inovacije v Vespazijanovem času. Na ogled je tudi nekaj najnovejših arheoloških najdb, fragmenti arhitekture in portretni kipi flavijskih cesarjev. Ob razstavi v Koloseju so za javnost odprli tudi stavbo kurije, v kateri je nekaj sedel senat.

Gorica / Kulturni center Lojze Bratuž

Srečanje treh Mohorjevih

Za tri sestrskeske založbe, ki so se zaradi zgodovinskih razmer razvile iz korenin Slomškove Družbe svetega Mohorja, je bil sončni in vroči tork, 26. maja, ponovno priložnost, da se srečajo. Tokrat so se predstavniki Celovške, Celjske in Goriške Mohorjeve družbe zbrali okrog mize v Centru Bratuž v Gorici, da bi na letnem sestanku vzeli v pretres razna področja sodelovanja. Zastopstva, ki so jih vodili predsedniki treh družb, msgr. Jože Kopeinig za

Celovško, msgr. Jože Planinšek za Celjsko in msgr. Oskar Simčič za Goriško Mohorjevo družbo, so v uvodnih pozdravih izpostavljali prav rednost in pozitivnost tovrstnih srečanj, ki jih izmenično

prirejajo tri Mohorjeve družbe. Tudi tokrat so se dogovarjali o skupnih pobudah ob letošnjem jesenskem knjižnem sejmu v Cankarjevem domu v

založbe v redni zbirki za prihodnje leto vključile isto knjigo, ki jo je napisal koroški avtor mlajše generacije Martin Kuchling. V vsakem Koledarju posameznih sestrskih založb pa bo nekaj skupnih člankov, ki naj potrdijo mohorjansko povezanost in med bralci širijo zavest o skupnem kulturnem prostoru.

MT

SCGV E. Komel / Snovanja

Kaj se skriva v nepozabnih
šansonih Edith Piaf?

Edith Piaf - kdo ne pozna njenega imena, kdo ne pozna vsaj enega njenega šansona? Kraljica te glasbene zvrsti, pred njo nihče ni v popularno glasbo vtilil toliko bolečine, ironije, ljubezni, hrepenenja kot ona. Še danes je čaščena, občudovana, priljubljena... A njeno življenje še zdaleč ni bilo tako lepo, prepredeno je s številnimi anekdotami, zgodbami - predvsem srce parajočimi. V nizu koncertov Snovanja so na domačiji Keber na Plešivem blizu Krmna pesmi drobne Edith Piaf ponovno oživele v svoji bolečini, šaljivosti in veselju. Goriška mezzosoprani-stka Mirjam Pahor se je vživela v njene šansone, v njen raskav, a

čuten glas in pričarala življenje povojnih pariških ulic. Čeprav

zumevanje francoščine in vsebine besedil, ki so pogosto avtobiografsko obarvana, torej razumevanje njenega pogleda na svet, njeno življenje. Nujna je interpretacija in približevanje vokalnemu izrazu pevke ter vokalna tehnika. Mirjam Pahor je svojo nalogo dobro opravila, mogoče je tu pa tam bila nekoliko negotova v tehniki, a ponotranjen izraz in čustveni svet Edith Piaf je pa podala brezhibno, zato so bile tudi te drobne negotovosti neopazne. Saj ne nazadnje Edith Piaf je bila zelo samosvoja in posebna pevka, ki jo je nemogoče do potankosti posnemati. Vsekakor lahko rečemo, da je Mirjam Pahor pripravila prisrčen in suveren nastop, ki je navdušil številne poslušalce, ki so do zadnjega kotička napolnili prireditveni prostor. K izvedbi šansonov je pristopila zelo profesionalno in odgovorno, odličen je bil tudi nastop spremljevalnega kvarteta Baguette, v se-

Mirjam Pahor (foto DPD)

so ti šansoni prijetni za poslušanje, pa je izvedba veliko bolj zahtevna. Najprej je potrebno ra-

stavi samih izvrstnih glasbenikov: violinistke Oksane Pečený, harmonikarja Mitje Jeršiča, kontrabasista Marka Turšiča in pianista Giorgia Marega, ki je za kvartet tudi priredil vse partiture. Instrumentalni ansambel je bil hkrati dober spremljevalec, ki pa je pevko tudi navdahnjal in motiviral. Njihova medsebojna energija je bila nalezljiva tudi za poslušalce.

Vsekakor so se pevka in glasbeniki ujeli, kot bi skupaj sodelovali že vrsto let, in zahteven projekt tudi pohvalno pripravili. Da je bilo razumevanje glasbene sveta francoskega 'vrabčka' - kar pomeni 'piaf' v slovenščini - toliko bolj nazorno, sta Marina Benedetto, ki je tekste tudi pripravila, in Karolina Černič predstavili njeno težko življenje. Videoprojekcija, ki je prikazovala fotografske utrinke Pariza in Edith Piaf, pa je še vizualno dopolnila razpoloženje na večeru 'pod pariškim nebom'. Vseh zbranih poslušalcev so se tako dotaknili šansoni, ki danes pomenijo sinonim francoske elegancije, kot so Pod pariškim nebom, Milord, Življenje v rožnatem, Paris, Ne obžalujem, Padam padam ...

Metka Sulič

Se eno priznanje za Bodečo nežo

Za ljubezen do petja in glasbe, za nenehen trud in za odlične dosežke je podpredsednica goriške pokrajinske uprave Roberta Demartin v četrtek, 28. maja, v pokrajinski palači podelila priznanje omenjene uprave - dvojezično plaketo - dekliški vokalni skupini Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela, ki jo vodi Mateja Černič. Odličje so si dekleta prislužila tudi zaradi velikega uspeha na mednarodnem zborovskem tekmovanju ob koncu aprila v Bratislavi. Odbornica Demartin je isti večer nagradila tudi vokalno skupino Coral... mente, ki je v zadnjih letih nastala v italijanskem goriškem licejskem polu in se je nedavno izkazala na državnem natečaju Musicantando v provinci Salerno.

Lepote večnega mesta

Zgodbe iz Galerije Borghese (2)

V naslednji dvorani se odvija popolnoma drugačna pripoved. Mlad fant se z napeitim telesom pripravljaj na met frače. Njegov ostrí pogled ne kaže nobenega dvoma. Uperjen je v nevidnega, veliko močnejšega sovražnika, ki bo kmalu pokončan. Med leti 1623 in 1624 je Gian Lorenzo Bernini izklesal Davida v boju z Goljatom. Oddaljal se je od klasičnih upodobitev zmagovalnega Davida (Verrocchio, Michelangelo) in ujel trenutek največje koncentracije pred metom. Izdelal je kip z izjemno dinamiko in energijo, ki stremi k izpolnitvi svojega poslanstva. V obrazu naj bi prepoznali poteze samega kiparja, ki je imel podoben izraz v boju-klesanju marmorja. Ob

Davidovih nogah ležita odvržen (prevelik) oklep in lira, na katero bo igral po zmagi. Inštrument je okrašen z orlovsko glavo, simbolom družine Borghese, in spominja na kardinala Scipiona, naročnika tega dela. Bernini je za kardinala Scipiona izklesal tudi Apolona in Dafne (1622 in 1625). Plašna ninfa beži pred Apolonom, ki si jo je izbral za ljubico in jo hoče napasti. Njeno telo se začinja spreminjati v lovov ravnó takrat, ko jo bog luči doseže z roko. Dih ji zastaja na zgroženem obrazu, iz njenih prstov rastejo veje z lovrovimi listi. Po Ovidovih verzih naj bi Apolon pod olesenelo površino še začutil bitje njenega srca. Bernini je spet ujel trenutek. Kiparska skupina v naravní

velikosti je že od vsega začetka stala v isti dvorani. Kasneje so jo premaknili na sredino sobe in ji povišali podstavek. Sedaj si jo ogledujemo od spodaj navzgor. Prisotnost poganske zgodbe v kardinalovi hiši so upravičili z latinskimi moralističnimi verzi kardinala Maffea Barberinija (bodočega papeža Urbana VIII), ki pravijo, da kdor se podi za bežno posvetno zabavo, bo na koncu ostal prazen rok. Ostalo mu bo suho listje in grenke jagode. Dobro so se znašli. Berninijevo Ugrabitev Prozerpine (1621-1622) je kardinal Scipione podaril kardinalu Ludoviziju (kako je upravičil pa to darilo?). V zbirko se je skupina vrnila na začetku dvajsetega stoletja, ko jo je odkupila italijanska država. Pluton, mogočni bog

podzemlja, je ugrabil dekle in si jo vzel za ženo. Njena mati Cerera si je pri bogovih izprosila pravico, da se hči za pol leta vrne na zemljo. Vsako pomlad, ko se Prozerpina vrne iz globin, se v njeno čast Zemlja odene v cvetje. Ko odide, se podnebje ohladi. Trenutek ugrabitve je Bernini prikazal v vrtinčastem gibu golih teles, ki spominja na manieristične forme. Prozerpina se v solzah z vso močjo upira prijemu, njena roka odtriva Plutonov obraz, da mu vleče lica, njegova roka se udira v njeno kožo. Berninijevo dleto je spremenilo marmor

v mehko maso. V zbirki je tudi pozni Berninijev kip Resnice, ki jo odkriva čas (1645-1652). Kipar jo je izklesal v čast lastni umetnosti v težkem življenjskem trenutku. Nasprotniki na papeškem dvoru so kritizirali njegovo delo (stebrišče) na Trgu sv. Petra. Lažno so ga obtožili, da je povzročil statične težave. Kiparska skupina je ostala nedokončana. Bernini je izdelal samo mogočno figuro resnice. Nikoli ni izklesal figure Časa, ki bi bil nad njo in odkrival njeno pregrinjalo. Kontrast med gladkim telesom in grobo teksturo nedokončanih delov je posvetilo Michelangelu, mehka telesnost Resnice pa spominja na Rubensovo slikarstvo. Stebrišče na trgu še vedno stoji, čas je pokazal resnico.

/ dalje
Katarina Brešan

Kratki

Sveta maša na Socerbu

Neutrudni in zavzeti, sicer maloštevilni domačini so praznovanje sv. Socerba, ki se je v maju pričelo s slovesnostjo v Sveti jami, nadaljevali v nedeljo, 23. junija 2008, ko so pripravili praznovanje v spomin na 460-letnico postavitev prve cerkve pri gradu (22.6.1648). Pred sedanjo

Foto A. Novak

cerkvijo, ki je bila od gradu l. 1857 prestavljena v središče vasi, je klanški župnik Iztok Mozetič daroval sv. mašo. Z ubranim in mogočnim petjem je slovesnost obogatil združeni zbor ZCPZ iz Trsta pod vodstvom Edija Raceta in ob spremljavi Iztoka Cergola. Njihov obisk v številni zasedbi je za sicer maloštevilno vas pomenil tudi izkazano pozornost in solidarnost ob prizadevanju domačinov za obnovo cerkve. Hvaležen pozdrav je ob koncu maše vsem izrekla domačinka Justina Jeseničnik, neutrudna in potrpežljiva koordinatorka zbiranja finančnih sredstev, s katerimi že več let postopoma obnavljajo to častljivo versko in kulturno dediščino. Prečudoviti kraj, od koder se kot na dlani razteza tržaški zaliv, je bilo tudi, zaradi izrednega gostoljubja domačinov, težko zapustiti. Vsem velja vljudno vabilo k darovanju finančnih sredstev, da bi se lahko nadaljevala notranja obnovitvena dela in bi tudi cerkev lahko odprla svoja vrata obiskovalcem.

Druga duša Trsta v najzlahtnejšem mestnem predelu

Do septembra bo v parku nekdanje umobolnice na sporedu pobuda OHPOETICOPARCO, ki želi z neakademskim in sproščenim pristopom razmišljati o književni dediščini našega prostora. Prireditelji (vrsta italijanskih združenj in združenj) so v petek, 22. maja, organizirali večer, s katerim so želeli poglobljeje analizirati večletne in posledično tudi pluralno-literarne dinamike tržaškega in širšega okolja. Povabili so tako založbo Mladika, da bi predstavila zbornik Marije Pirjevec 'L'altra anima di Trieste (Druga duša Trsta) in tržaško pesnico prof. Majdo Aratač Sturman, ki se je v duu z goriškim pesnikom Francescom Tomadom vrstila v

branju poezij. Pesnica, ki je občinstvu zaupala, kako je po njenem mnenju poezija sad predvsem zvočnih in ritmičnih elementov, je interpretirala verze iz svojih pesniških Željni oleander in Svilena pesem. O zborniku prof. Marije Pirjevec – ki ne jemlje v poštev le leposlovnega ustvarjanja, saj zaobjema širši okvir vsestranskega doživljanja slovenske ustvarjalnosti v Trstu, ki se nazorno kaže tudi v raznih dokumentih, parlamentarnih posegih, homilijah in drugem materialu – je najprej spregovoril časnikar Walter Chiereghin, ki je izpostavil predvsem napačno, pristransko in negativno oceno, s katero so italijanski vladajoči in irendentistični krogi načrtno prezirali slovensko književnost in slovensko prisotnost v Trstu. "V nekoliko drugačni, milejši podobi se to dogaja še danes", je dejal časnikar, za katerega lahko delo Marije Pirjevec nedvomno pripomore k drugačni, resnični in neobremenjeni presoji slovenske duše obmorskega mesta. Igralka Nikla Petruška Panizon je nato prebrala odlomke iz knjige, ki jih je občinstvu predstavljala urednica založbe Mladika Nadia Roncellii. Prijeten večer je zaključil nastop pevke Alessandre Franco ob glasbeni spremljavi Riccarda Mompurga. / IG

OBČINSKE VOLITVE V ZGONIKU Dimitrij Žbogar

Nekdanji sistem zaprtosti je povsem zastarel

Slovenska skupnost je na zadnjih upravnih volitvah v Zgoniku pred petimi leti prejela 10% volilnih preferenc, lista župana Sarđoča pa 75%!

Razkorak med subjektoma je tako velik, da ga je v doslej dokaj mirnih vodah zgoniškega političnega vsakdana skorajda nemogoče spreminiti.

Kandidat liste SSK v Zgoniku, Dimitrij Žbogar, si zato ne dela prevelikih utvar. Kljub kakovostni listi lipove vejice kaže, da bo župan Sarđoč ponovno izvoljen, kandidat SSK pa vendar upa, da se bo politično ozračje vsaj v občinskem svetu nekoliko spremenilo...

"V našem volilnem programu smo na prvo točko uvrstili skrb za gospodarstvo: v njem pa ne vidimo zgolj težnjo po razvoju ekonomske - dobičkonosnih možnosti, temveč predvsem skrb za ohranjanje dobre kakovostne stopnje življenja naših občanov. V ta sistem smo tako uvrstili podkrepitev občinskih storitev in izboljšavo infrastrukture, poživitev kmetijske in turistične dejavnosti. Našo listo sestavljajo osebe, ki so vezane na teritorij, na njem živijo in se dan za dnem soočajo z njegovimi problemi. Marsikaj lahko zato povemo!"

Na primer?
Vzemimo kot primer obrtne cone, ki so nastale na našem področju in so bile nekako vsiljene z visokega... na podlagi deželni zakonov. Trend pa je dandanes nekoliko drugačen in treba je zato imeti do tovrstnih vprašanj drugačne poglede, ki bi jemali v poštev predvsem odnos in učinkovitost, ki ju imajo ti objekti na okolje in na prebivalce. Dogaja se, da ostajajo ta obrtna središča kot puščave sredi oaze...

Kako bi ocenili delovanje zgoniške občinske uprave?
Delovala je v skladu s pričakovanji, dejal bi standardno. Včasih je celo kazala na po-

manjkanje novih idej, novega elana.

Na podlagi kakšnih načrtov pa bi vi pospešili razvoj zgoniške občine?

Nedvomno je položaj zgoniške občine strateškega pomena. Na našem področju, ki je še kar obširno, je veliko gozdnih in kmetijskih površin: naša politika bi zasledovala še zlasti zaščito

okolja. Ravno kmetijskemu sektorju bi poverili nalogo, da območje upravlja po svojih smotrnih načelih. Pozabiti pa ne gre na že obstoječe in nove infrastrukture: za Devinsčino počasi nastaja nova obrtna cona, pozabiti pa ne gre niti na doslej zapuščeno železniško postajo, ki bi jo lahko nedvomno izrabili na pravi način. Kmetijske in obrtne adute naše občine je treba zato harmonično uskladiti.

O zgodbi - lahko bi celo rekli - o aferi petega koridorja se tačas malo govori. Kakšno je vaše mnenje v zvezi s tem?

Ne bi vedel, kaj reči: zadeva je za zdaj še precej meglena. Včasih kaže, da je načrt že na tem, da steče, dan zatem pa že propade.

Lahko so pristojni izbrali tudi pot molka, da bi potem potihoma projekt speljali.

Kako je v zadnjih petih letih delovala vaša opozicija?

Naša opozicija je bila aktivna in konstruktivna. Nismo se spuščali v brezvezno napadanje delovanja občinske uprave, trudili smo se, da bi politični položaj v zgoniški občini 'normalizirali' in ga približali tirnicam, po katerih teče na pokrajinski ravni sodelovanje med SSK in Demokratsko stranko. SSK namreč sodeluje v vseh koalicijah z levo sredino, nesmiselno je, da bi ta zid ohranjali le v Zgoniku.

Zakaj je ta politična meja v Zgoniku še prisotna?

Če računamo tudi na dejstvo, da občinske uprave v teh zadnjih petih letih sploh nismo napadali, je razlog zgolj v tem, da DS v občini Zgonik nas enostavno ne mara!

Po posredovanju pokrajinskega tajnika DS Cosolinija je zgoniška DS vsaj pristala na to, da vas bo odslej jemala kot politične zaveznike.

To je prava malenkost. Čudno se mi zdi, da smo z DS vsepovsod sklepali federativne dogovore, le Zgonik je v tej logiki ostal tujek: še lani je SSK podpirala kandidatko DS za senat Tamaro Blažino; na občinskem nivoju pa je SSK vzeta v poštev na isti ravni kot nekdanje Nacionalno zavezništvo ali sedanje Ljudstvo svoboščin. SSK si takega ravnanja ne zasluži: s političnega vidika je to nelojalno. Želim pa poudariti, da županu in njegovemu odboru ne bomo zaradi tega vidika – za katerega poudarjam, da je globoko zgrešen – metali polena pod nogo: to je naše stališče, ki se ga držimo predvsem zaradi čuta odgovornosti do slovenskega življa

našega prodročja.

Kako ste se imeli z vašimi opozicijskimi kolegi, ali bolje sosedmi?

Odnosi na osebni ravni so dobri z vsemi. Opozicija opravlja svojo funkcijo na podlagi politike t. i. dobrega Italijana.

Kaj to pomeni?

Dobrih se županu in navsezadnje se zavzemajo za stvari, ki jih sploh ne zanimajo, ker pač ne gojijo do teritorija take čustvene naveze in odnosa, ki sta značilna za politiko SSK. Mislim zato, da predstavnik Ljudstva svoboščin (svetnika Guarina) ne gre jemati kot snovalca prave opozicije, ker pač ni izraz težnje, ki bi imele kaj zveze s teritorijem. Italijani, ki živijo pri nas, se namreč s težavo vključujejo v domače tkivo, s seboj prinašajo način življenja, ki je značilen za meščansko okolje: velika večina živi tako zaprta v lastnih hišicah in večkrat ne pozna niti sosedu, četudi je ta Italijan... Ni slučaj, da so italijansko šolo v Zgoniku pred časom zaprli: italijansko govoreči občani ne jemljejo vas kot srž družbenega življenja. Pri nas živijo nekateri Italijani, za katere sploh ne vemo, kdo so. Ne čutijo se del vaškega okolja, čeprav je v naši občini delež italijanske prebivalstva skoraj petdeset odstoten.

Kako se bo ob prej omenjenem dogovoru vaše sodelovanje v občinskem svetu v prihodnjih petih letih spremenilo?

Osnova sodelovanja bo gotovo odvisna tudi od volilnega izida: upam, da bodo predvsem volilci dokazali, kako nesmiselno je obdržati SSK v vrstah opozicije zgolj zaradi dosedanje starokopitne politične prakse. SSK je v občini Zgonik izredno dejavna, kar je razvidno tudi iz dejstva, da so kandidati SSK za občinski svet novi in mladi obrazi.

Ali SSK pričakuje odborniško mesto v primeru prepričljivega volilnega rezultata?

O tem nismo še govorili; vsekakor močno dvomim, da bo to izvedljivo. Poudarjam pa, da je nekdanji sistem zaprtosti povsem zastarel. Slovenci še obžalujemo zgrešene izbire, ki so bile storjene v Nabrežini in zaradi katerih smo občino izgubili...

Igor Gregori

DSI Iz primorske kulturne dediščine

Knjiga, ki razmišlja o naši preteklosti, sedanosti in prihodnosti

Leta 2001 je literarna zgodovinarica prof. Lojzka Bratuž izdala pri Goriški Mohorjevi družbi zbornik z naslovom Iz goriške preteklosti, v katerem je avtorica vzela v poštev kulturno dediščino zlasti goriškega prostora. Prof. Bratuževa se je nato odločila napisati novo, zajetnejšo publikacijo, v kateri bi zajela pridih celotnega primorskega kulturnega izročila: lani je tako ravno pri GMD izšlo njeno najnovejšo delo Iz primorske kulturne dediščine, ki ponuja bralcu devetnajst prispevkov, razdeljenih na tri tematske sklope – jezikovnega, literarnega in kulturnozgodovinskega. Vsa besedila povezuje primorska stvarnost (od Gorice, Trsta, Benečije do Zgornjega Posočja, kar je razvidno tudi s platnice, ki jo je oblikoval Franko Žerjal), kot se je oblikovala in razvijala od davne preteklosti do današnjih dni.

Novo publikacijo prof. Lojzke Bratuž so predstavili v ponedeljek, 25. maja, v sklopu predavanj Društva slovenskih izobražencev. Po klavirskem uvodu prof. Neve Klanjšček je o knjigi podrobno spregovorila prof. Marija Pirjevec, ki je delo predstavila tako s tem-

atskega kot z vsebinskega vidika. Knjigo, kot je poudarila prof. Marija Pirjevec, odlikuje čist in naraven jezik, vsak prispevek pa ima tudi povzetek v italijanskem jeziku. Kulturna dediščina, kot jo predstavi prof. Bratuž, je pomembno izhodišče za razmišljanje ne le o

zaradi poudarjanja nacionalnega vprašanja, ki je zlasti v drugi polovici devetnajstega stoletja postal osrednje ne samo politično vprašanje tedanje družbe.

Med obravnavanimi vsebinami v knjigi naletimo na nekatere manj znane ali do nedavnega povsem

Foto Kroma

naši preteklosti, ampak tudi o stanju duha in družbe pri nas danes in v prihodnosti. Iz knjige prof. Bratuževa izhaja predvsem dejstvo, da slovenščina ni bila v naših krajih jezik kmetov in nižjega sloja prebivalstva, ampak je bila v zavesti plemičev in duhovščine kot važen sporazumevalni jezik vse do trenutka, ko se je odnos do večjezičnosti spremenil, ne nazadnje

neznane teme. Tako npr. na leta 2007 odkriti rokopis iz 18. stoletja o dopisovanju med goriškim nadškofom Karlom Mihaelom Attemsom in Petrom Pavlom Glavarjem, z eno zanimivejših osebnosti na Slovenskem v 18. stoletju; v publikaciji je obravnavana tudi rokopisna knjiga goriškega zgodovinarja in jezikoslovca Štefana Kociančiča. Med imeni bliž-

je preteklosti in našega časa obravnava prof. Bratuževa npr. Simona Gregorčiča in Ivana Trinka, jezikoslovca in narodopisca Karla Štreklja, literarnega zgodovinarja Martina Jevnikarja in pisatelja Alojza Rebuljo.

Kot je sama avtorica poudarila, je tudi na področju slavistike še vedno veliko tem, ki iščejo primerno obdelavo oziroma poglobljeno raziskovanje. Za to pa je potrebno delo po arhivih, na podlagi katerih je mogoče rekonstruirati ne samo slovstveno zgodovino, ampak tudi dodatni pomembne ele-

mente pri dojemanju širšega kulturnega sveta, v katerem so živeli Slovenci v naših krajih. Med arhivi, ki čakajo na temeljitejšo raziskavo, je v razpravi bil govor o državnem arhivu v Benetkah, a tudi v rimskih in vaticanskih arhivih so se ohranili kak podatek, knjiga ali zapis, ki bi lahko zanimali literarno stroko in tudi same ustvarjalce.

SKUPINA MLADI ZA MLADE
vabijo na popoldan
MLADI SREČAJO BORISA PAHORJA
(njegovo delo in njegov pomen v naši skupnosti in izven nje)
četrtek, 4. junija, ob 17. 30,
kmečki turizem Milič v Zagradcu (Zgonik)

KNJIŽEVNOST Dnevi slovenske tržaške knjige

Praznik tržaških avtorjev v Tržaški knjigarni

Tržaška knjigarna bo do 6. junija prodajala knjige tržaških založb Mladika in Založništva tržaškega tiska po ugodnejši ceni kot sicer. Pobuda sodi v sklop Dnevov tržaške knjige, s katerimi so hotele obe založbi in nova upraviteljica TK Ilde Cossutta na poseben način promovirati domačo knjižno bero in domače avtorje. Njihova dela so namreč posebne umetniške, kulturne in narodnostne vrednosti, v katerih se zrcali kulturni utrip našega prostora: pobuda je bila še toliko bolj dobrodošla, ker je bralcem ponudila tudi knjige, ki so bile dalj časa odsotne na policah knjigarn. Nekateri naslovi so namreč izostali iz novih katalogov: založbi sta tako pobrskali po lastnih zalogah publikacije preteklih sezon in jih ponovno tržili.

Dnevi tržaške knjige so občinstvu Tržaške knjigarne ponudili tudi neposreden stik z domačimi pesniki in pisatelji na srečanju, ki je bilo v prostorih TK-Galerije v torek, 26. maja. Po uvodnih besedah upraviteljice TK Ilde Cossutta sta urednici založb Mladi-

ka in ZTT Nadia Roncelli in Martina Kafol predstavili posamezne avtorje in njihova dela. Vsak gost je nato imel na razpolago le dve minuti časa, da je promoviral svoje delo. David Bandelj, goriški pesnik in esejist, je kratak čas izbral zato, da bi občinstvo posvaril, naj

smo ga danes vsi potrebni". Marij Čuk je s predstavitvijo svoje pesniške zbirke zvalil občinstvo v svet tišine, Adi Danev pa ga je s knjigo Belcanto povabil v svet petja; narečni pesnik Aleksander Furlan je prebral mamine otroške spomine na učitelja Nanda Starca.

Foto IG

njegova "morda preveč intelektualistična dela" ne jemlje preveč resno. Magda Jevnikar je prevedla knjigo Pina Rovereda Mandami a dire (Sporoč mi), v kateri lahko bralec najde predvsem "upanje, ki

Jasna Jurečič je s svojim knjižnim prvcem Perokuj mi še enkrat dala prostega duška svoji ljubezni do metafor in simbolov. Vesna Guštin je predstavila rokovnik Jadranski koledar 09 in najavila, da

prapravlja že drugega za leto 2010. Fedora Ferluga je spregovorila o dveh zbornikih o Alojzu Gradniku, Marko Kravos pa je prevedel verz tržaškega pesnika Claudia Grizancicha; slovensko kulturo je italijanskemu Trstu predstavila Marija Pirjavec v zborniku Druga Duša Trsta (L'altra anima di Trieste). Vilma Purič je s svojim prvim romanom Burjin čas zrla v bolečo stran naše zamejske preteklosti v času druge svetovne vojne in po njej. Alenka Rebula, avtorica uspešnice Blagor ženskam, je opozorila, "da knjige niso vezane na čas, romajo iz roke v roko in tako postanejo večne". Mario Šušteršič je občinstvu spregovoril o svoji knjigi Sledovi. Po poteh slovenske prisotnosti v Trstu, Evelina Umek pa o romansiranim življenjepisu Marice Nadlišek Bartol Po sledih fate morgane. Zadnja je bila na vrsti Irena Žerjal, ki je občinstvu zaupala, da se včasih založniki vedejo s knjigo kot možje z ženami: ko je ta nekaj časa na policah, jo takoj zamenjajo z drugo.

Da je srečanje v Tržaški knjigarni steklo v sproščnem duhu, je pripomogla tudi glasbena kulisa, za katero je poskrbel Last minute trio, ki ga sestavljajo Martina Feri (vokal), Luka Carli (saksofon) in Maki Čepak (kitara).

Obvesila

Kandidatka županja Fulvia Premolin in kandidati vseh 4 list, ki jo podpirajo (Slovenska skupnost, Občani za Dolino, Demokratska stranka in Prenova-Slovenski in italijanski komunisti), se bodo srečali z občani dolinske občine v petek, 5. junija 2009, ob 19. uri na Gorici v Boljuncu. Na razpolago bodo za vprašanja, pojasnila in nasvete. Poskrbljeno bo tudi za majhen prigrizek. **SSG vabi mlade univerzitetne diplomirane dramske igralko in igralce na avdicijo za angažma za sezono 2009/2010.** Avdicija bo v sredo, 10. junija 2009, ob 17. uri, v prostorih Slovenskega stalnega gledališča v ulici Petronio 4 v Trstu. Prijave prejemo na elektronski naslov teaterssg@hotmail.it, vključno do 10. junija. **Klub prijateljstva** vabi v torek, 16. junija 2009, na izlet na Kostanjevico z ogledom samostana, njegove bogate knjižnice ter grobnice Borbonov.

Darovi

Za Združeni zbor ZCPZ v spomin na pokojno mamo Justino Sedmak Cibic daruje hčerka Majda z družino 150 evrov.

Za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu daruje NN 100 evrov.

Za cerkev v Bazovici daruje družina Ražem (Čotova) 20 evrov.

Barkovlje

"Sv. Jernej" se je vrnil

V barkovljanski župniji vlada te dni veliko veselje, kajti spet imamo naš lepi prapor sv. Jerneja v cerkvi, takega, kot smo si ga želeli: prenovljenega. Prapor predstavlja našega zavetnika sv. Jerneja z angelci in pod njim stare Barkovlje, gledane z morja, ter jadrnico. Pri popravih cerkve je bilo bandero slabo spravljeno in se je zelo pokvarilo. Približno polovica površine je bila uničena. Seveda takega prapora ni bilo več mogoče nositi v procesijah. Dolgo smo stari Barkovljani premišljevali, kaj narediti, kajti bilo nam je žal, da se kvari eden od zakladov in prič naše preteklosti. Vprašali smo za nasvet domačinko, znano ilustratorko knjig, Magdo Starec Tavčar. Ugotovila je, da bi se dalo bandero dobro restavrirati in nam je priporočila slikarja prof. Borisa Zuliana. Pred kratkim je razstavljal svoje slike na Opčinah na sedežu društva Mitja Čuk.

Restavriral je že več slik in kipov po naših cerkvah. Rad to dela, ker si prizadeva, da se ohranjajo naše dragocenosti. Potem ko je pristal na to tudi gospod župnik don Elio Stefanuto – msgr. Franc Vončina je bil od vsega začetka navdušen za to -, smo se res obrnili na prof. Zuliana. Rad je sprejel, čeprav je ugotovil, da delo ne bo lahko. Zelo dobro mu je

uspelo. Na fotografijah se lepo vidi razlika med "prej" in "potem". Obnovljeni prapor visi zdaj v barkovljanski cerkvi, da si ga ljudje lahko ogledajo. Slika na platnu meri 56 X 76 cm in je prišita na rdečo svileno podlago, veliko 107 X 200 cm. Na svilo so uvezene z zlatimi črkami besede S. Bartolomee ora pro nobis – Sv. Jernej, prosi za nas. V zlatu in srebru so vezene tudi cvetice, okrašene s preprostimi dragimi kaparja ni bilo več mogoče nositi v procesijah. Dolgo smo stari Barkovljani premišljevali, kaj narediti, kajti bilo nam je žal, da se kvari eden od zakladov in prič naše preteklosti. Vprašali smo za nasvet domačinko, znano ilustratorko knjig, Magdo Starec Tavčar. Ugotovila je, da bi se dalo bandero dobro restavrirati in nam je priporočila slikarja prof. Borisa Zuliana. Pred kratkim je razstavljal svoje slike na Opčinah na sedežu društva Mitja Čuk.

menčki in steklom. Drog je dolg 151 cm, lesen in obložen s posrebreno medjo. Tudi tega je prof. Zulian obnovil, da se sveti kot sonce.

Vse to delo pa stane mnogo denarja. Zato bomo morali vsi nekaj žrtvovati v ta namen. Gospod župnik se toplo priporoča za velikodušne prispevke.

Nada Martelanc

OPČINE Cerkev sv. Jerneja

Tradicionalni šmarnični koncert

O penska verska skupnost je tudi tokrat sklenila, da se bo od Marijinega meseca - meseca maja - poslovala s tradicionalnim šmarničnim koncertom.

Župnijska cerkev sv. Jerneja je bila v soboto, 30. maja, polna že pred koncertom, saj je Sergij Pahor predstavil DVD in publikacijo z naslovom Marijine božje poti od Jadrana do Alp, ki sta sad evropskega načrta Interreg, katerega glavni nosilec je bil Svet slovenskih organizacij (O tem več prihodnjič).

Openski pevski večer so sooblikovali domači zbori Vokalna skupina Vesela pomlad, Moška pevka skupina Sv. Jernej in Mešani cerkveni pevski zbor Sveti Jernej. Pevke zborovske zasedbe Vesele pomladi so svojo pot začele pred 30. leti v takratnem OPZ Vesela pomlad: ob praznovanju 30-letnice zborna so se ponovno združile in občasno nastopajo pod vod-

stvom Katje Granier. Tokrat so se openskemu občinstvu predstavile z Mavovo Mehko čez hrib in plan, Troštovo Ave Marija doni čez ravan in molitvijo

Foto IG

Zdrava Marija, ki jo je uglasbil Zoltan Kodaly. Vokalni skupini Vesela Pomlad se je nato

pridružila MoPS Sv. Jernej: zborna sta pod vodstvom Janka Bana izvedla Komu cvete v maju cvetje Martina Železnika. Moška pevka skupina, ki jo je pripravil Mirko Ferlan, je nato zapela še pesem Zgodnja Danica Franca Kimovca in Večerni Ave Antona Foersterja (MoPS se je pri izvajanju te pesmi pridružil priložnostni sestek pevki iz vrst MePZ Sv. Jernej). Večer, posvečen Marijinim

ob orgelski spremljavi Davida Lenise in pod vodstvom Janka Bana izvedel pesmi Ko sveto jutro Lojzeta Mava, Marija pomagaj Ivana Florjanca, O brezmadežna Devica Emila Hochreiterja, O Marija, divni cvet Hugolina Sattnerja. Openski zbor je svoj nastop končal s slovesno, himnično pesmijo Boga, ki zemlja ga časti Andreja Missona. Vsi nastopajoči pa so se od občinstva poslovili z znamenito in priljubljeno Marija skoz' življenje. Priložnostno razmišljanje so prireditelji tokrat zupali predstavniku podružne skupnosti od Banov Pavlu Vidau, ki je analiziral sodoben in večkrat razčlovečen način življenja ter poudaril potrebo po harmoniji, "ki jo ponuja lepa slovenska pesem v čast milostni Devici Mariji": z njeno priprošnjo in pomočjo, "naravnajmo krmilo naše ladjice skozi čeri tega življenja v pravo smer - neskončnega, večnega".

Večno besedilo, ki ga je pripravila Lučka Peterlin Susič, je podala Urška Šinigoj.

psmim, se je končal z nastopom soorganizatorja srečanja MePZ Sv. Jernej, ki je

bistveno različnemu glasbilu? Pompozni zvok orgel me je od nekaj fasciniral; ko sem pristopila h glasbilu, pa nisem poznala njegove tehnične specifičnosti, preprosto sem prenesla klavirsko tehniko na orgelsko klaviaturo. Kot samoučinka sem se naučila, kako artikulirati prste in kako igrati na pedale. Kasneje sem se izpopolnila na tečajih orgljanja, a se nisem usmerila v koncertno orgljanje, ker je preprosto zmanjkalo časa za to zaradi vzporednega študija klavirja. Žal, ko se kot pianist ukvarjaš tudi z orgljanjem, ti v resnici vedno nekaj manjka. Tudi literatura je popolnoma različna.

Orgljanje pri bogoslužju predpostavlja sodelovanje z zborom. Verjetno si odkrila ljubezen do zborovskega petja prav na ker?

Imeti pevce zraven pri igranju je

POGOVOR 25 let orgljanja Tamare Ražem

Cerkveno petje kot izraz slovenske identitete

Tamara Ražem je ena od najbolj dejavnih in ustvarjalnih pianistk, pedagogin in zborovodkinj mlajše generacije; seznanu njenih glasbenih dejavnosti je treba dodati tudi dolgo obdobje orgljanja v domači cerkvi sv. Marije Magdalene v Bazovici, kjer bo 7. junija praznovala petindvajsetletnico igranja s praznično mašo, pri kateri bosta sodelovala cerkveni zbor in otroški zbor A. M. Slomšek.

Kako je prišlo do tako zgodnjega angažmaja?

Kot otrok sem redno hodila k maši z mamo, pevko cerkvenega zbora. Bogoslužje sem zato

spremljala s kora, kjer sem sedela zraven organista. Pavel Fonda me je uvedel v svet orgelske glasbe; večkrat je zaigral kakšno skladbo tudi po maši in včasih je dovolil, da sem sodelovala z njim z menjavo registrov. V trenutku, ko je moral iz zdravstvenih razlogov opustiti orgljanje, je tedanji župnik, gospod Živic, vprašal mene in Marka Ozbiča, če bi si lahko porazdelila delo. Spomnim se, kako sva z veseljem sprejela vznemirljiv izziv in kako sva navdušeno oblikovala najino prvo, božično mašo kot organista.

Kaj je pritegnilo pianistko k navidezno sorodnemu, v resnici

Orgljanje pri bogoslužju predpostavlja sodelovanje z zborom. Verjetno si odkrila ljubezen do zborovskega petja prav na ker?

Imeti pevce zraven pri igranju je

nekaj fantastičnega, saj sem lahko hkrati instrumentalistka in dirigent. Pozitivni vtisi, ki so vezani na to izkušnjo so verjetno, postopoma in podzavestno vodili do

prestopa na zborovodstvo. Jaz sem vse to doživela kot nekaj čisto spontanega. Najprej sem z zborom vadila za bolj slovesne praznike, s prihodom gospoda Škerlja leta 1996 pa je cerkveni zbor začel delovati redno. V tistem obdobju je prišlo do združitve z zborom Lipa. Naš cilj je bila ustanovitev enotnega zbora, ki naj bi zadostoval vsem potrebam vaškega življenja.

Vrnili ste se tako kečo k izvoru društva, ki je pred stoletjem delovalo z enim samim zborom na posvetnem in cerkvenem področju.

Mišlim, da bi moralo cerkveno petje združevati vse vaščane. Slovensko petje se je v cerkvah ohr-

nilo tudi v času fašizma, ko so vsa društva prenehala z delovanjem. Ko bi se resnično zavedali pomena cerkvenega petja za slovensko identiteto, bi ga tudi boljše podpirali in pri njem sodelovali.

Biti organist je obvezujoči posel in 25-letnica nosi morda s seboj znake utrujenosti.

Ta dejavnost zahteva določena žrtvovanja. Včasih bi ob nedeljah lahko dlje spala ali si privoščila izlet, ampak raje vztrajam, ker sem prepričana, da mora vsa imeti svoje jedro v cerkvi in da je cerkveno petje sploh osnova naše slovenske zavesti. Zvok orgel obogati bogoslužje in spremeni doživljanje prazničnega dne. To prepričanje dodatno krepi mojo motivacijo. Ob koncu moram tudi priznati, da lahko vztrajam s podporo svoje družine, ki razume in deli z mano vse vidike tega poslanstva.

PAL

S 3. strani

“Občinska uprava mora biti...”

Javna dela so naravni pokazatelj skrbi in napa, ki ju upravitelj vlaga v svoje delo. Zato bomo najprej uredili dolgoročni načrt za smotrno in varčno upravljanje vseh javnih objektov; skozi naše vasi tečeta tako državna cesta kot pokrajinska, nobena pa nima niti pločnika, kjer bi se lahko ljudje varno sprehodili po vasi; zaselkom bomo uredili primerne razsvetljava in dokončali napeljavo metana in ADSL povezave v celotni občini. Ob tem pa je nujno potrebno urediti dodatne prostore naši šoli v Doberdobi.

Vsi smo ponosni na delo, ki ga opravlja krajevna ekipa Civilne zaštite, zato je potrebno tudi takoj dokončati in urediti njen sedež in okolico, da bo lahko nemoteno delovala. Pozorni bomo tudi na starejše občane. Zato se zavzemamo za ustanovitve organizacije, ki jim bo v pomoč na področju zdravstva in socialne oskrbe. Za mlade družine pa bomo uredili prepotrebne otroške jasli. Ne nazadnje ima naša občina lepo število kulturnih, športnih in dobrodelnih ustanov, društev in organizacij. Mnenja sem, da mora prav občinska uprava biti tisti povezovalni člen med vsemi temi dejavniki in predvsem mora delovanje teh slediti in podpirati s svojo prisotnostjo in dodatnimi prispevki.

Predstavite nam tudi vašo ekipo...
Ponosen sem na ljudi, ki so od začetka podprli mojo kandidaturo in so danes sami kandidati SSK v Doberdobi: ti kandidati predstavljajo mlado in starejšo generacijo. Poleg tega, da je polovica kandidatov ženskega spola, so ti kandidati delavnih in soudeleženi pri vseh družinskih in organizacijskih v občini. To so pravi kandidati, ki povezujejo celo občino ne le po teritoriju, ampak tudi na kulturnem, športnem in dobrodelnem področju. Hrast, Jezero, Mla-

dost, Civilna zaštita, Krvo-dajalci, Kremenjak, Pihalni orkester Kras: vsa ta društva so nam pri srcu in nam pomenijo veliko. Obenem je to tudi novost in v tem je tudi sprememba časov, da so končno vsa društva v občini med sabo povezana in predstavljena kot skupna ekipa. Vsi so zelo sposobni in odgovorni, kar je za upravljanje občine v današnjem času res nujno potrebno. Ekipo sestavljajo Elisa Antonij (uradnica in študentka na ekonomiji iz Jamelj), Mateja Čermeč (učiteljica iz Doberdobi), Matej Ferfolja (tehnik iz Doberdobi), Robert Frandolič

Dario Bertinazzi

(podjetnik in podpredsednik Zadrugne banke Doberdob-Sovodnje iz Doberdobi), Aldo Jarc (grafični oblikovalec iz Doberdobi), Marco Jarc (odvetnik iz Doberdobi), Viviana Jarc (bančna uradnica iz Doberdobi), Loredana Marušič (uradnica iz Doberdobi), Martina Pahor (učiteljica iz Jamelj) in Boris Visintin (direktor hotela Gorizia Palace iz Dola). Od vseh teh sposobnih ljudi pa bom v primeru izvolitve imenoval za podžupana Roberta Frandoliča, kot drugega odbornika pa Marca Jarca. Ni izključeno, da bom lahko imenoval še tretjega odbornika; pri tem pa bi v znak sodelovanja in skupnega upravljanja ponudil mesto

Demokratski stranki.

Kaj vam pomeni dejstvo, da je stranka Slovenska skupnost zbirna stranka?

Lahko bi rekel, da je to zame vse. Kot mladenič sem se začel ukvarjati s politikom: imel sem zato na izbiro razne opcije: skrajno levico, zmerno levico, sredino in Slovensko skupnost. Pri nas doma so me vedno učili, da skrajnosti niso dobre oz. ne peljejo nikamor, predvsem na manjšinskem področju. Nekateri označujejo še danes stranko Slovenske skupnosti za nacionalistično, a ne zato, ker to mislijo, a iz zavisti. Iz zavisti, ker je znala SSK postati vezni člen vseh Slovencev v Italiji. Prepričan sem o tej njeni vlogi in sem jo vedno imel za zbirno stranko Slovencev. In s tem da je SSK podprla mojo kandidaturo, je dokazala, da ni stranka, ki se zapira sama vase, ampak stranka odprta vsem, tudi tistim, ki smo iz mešanih zakonov, a se ravno tako prepoznavamo v manjšinski stranki. Slovenska skupnost je edina demokratična slovenska stranka v Italiji. Vse druge so ideološko opredeljene in italijanske, čeprav se v njih ustanovljajo slovenski krožki in komponente, ki nimajo pa nobenega statuta, še manj pa politične moči znotraj stranke same. V Slovenski skupnosti pa se lahko prepoznavamo prav vsi Slovenci, ki živimo v Italiji.

Kaj boste najprej storili, če postanete župan?

Najprej bom prišel v stik z vsemi ustanovami, z župani sosednjih občin in s predstavniki Pokrajine in Dežele, saj se prav v dobrih odnosih lahko gradi nov način dela in upravljanja. Nato bom sklical omizje z vsemi kmečkimi organizacijami ter družbo LAS-Kras in skupaj z domačimi kmeti izdelal načrt za razvoj kmetijstva in turizma. Vsi predstavniki društev bodo deležni uradnega sprejema na Občini in predstavili bodo lahko svoje potrebe, obenem pa bodo soudeleženi pri organizaciji vseh občinskih pobud na kulturnem, športnem in rekreacijskem področju. Konkretno pa bomo takoj začeli preurejevati šolska poslopja in pločnike na glavnih cestah.

skupnosti, ki predstavlja zame vez z Deželo. V deželnem svetu sedi namreč Igor Gabrovec, ki nam je obljubil vsestransko pomoč. Te se nameravam tudi posluževati. Kar se pa liste Skupaj za Sovodnje tiče, se mi zdi pomembno poudariti, da je to neposreden izraz civilne družbe občanov, ki niso vezani na nobeno stranko, a želijo doseči nekaj pozitivnega za občino.

Kaj boste najprej storili, če boste izvoljeni za župana?

Naš program smo strukturirali tako, da smo navedli vrsto ciljev, ki jih želimo doseči v šestih mesecih. Če bom izvoljen za župana, si

Walter Devetak

bom zato že od vsega začetka zavihal rokave in se spril na delo, kot so me na vaških posvetih pozivali tudi ljudje. Jasno je, da si v pričakovanju večjih upravnih dosežkov ljudje želijo vsaj reševanje drobnih problemov, s katerimi se vsak dan soočajo, kot sta npr. vzdrževanje cest, razsvetljava ipd. V tem duhu bom tudi začel svoj mandat, če mi bodo občani zaupali to funkcijo.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

Pomanjkanje zaupanja

Morda se je kdaj v vas prikredel občutek, da ne živimo v času resnice. Včasih ste lahko v pogovorih zaznali, da obstaja pri sogovorniku, denimo, nekaj, kar gre preko hlinjenja neke neobstoječe perfekcije in vendar ne pride nikoli na površje.

Morda pripadate skupini ljudi, ki jih svet še vedno ima za neke Alice, osebe, ki še vedno, kljub vsemu, vztrajno cenijo lastno naivnost. Morda ste osebe, ki bi si že lelele odprtih pogovorov, dotikanja resnice v vsej njeni barvni paleti, od zamolklih temnih barv do kričeče rožnate. In, ki močno butajo ob nepripravljenost okolja za tako dotikanje. Morda gre za odsev vsega, kar se nam dogaja v javni sferi: državna politika, ki se dobro okorišča takih ali drugačnih igrvic, javna dela, ki se podaljšujejo v nesramni nedogled ali se iz dneva v dan izničijo, kot da bi vse vložene milijarde ne bile trud naših rok in bi se lahko z njimi enostavno igrali: novi stadion iz 90. let pač podremo, podzemsko linijo, ki je bila za takratno svetovno nogometno prvenstvo, ne uporabimo, novo šolsko ali bolnišnično poslopje zapremo. Ne vem, ali lahko to označim za “že tradicionalno sprejemanje” tovrstnega stanja, ki nas v Italiji označuje. Ne borimo se za resnico, ne vr-

tamo v resnične škandale, bolj nam je mar za tistih nekaj ležernih novic. Ne zahtevamo od medijev, da bi se borili za Resnico, dejansko ne verjamemo več, da imamo do nje pravico. Postopoma padamo v neko stanje odtujenosti, politika melje svoje mlino, mi se pa niti ne zavedamo, kako nas zaupanje v te mlino postopoma zapuščča.

Morda nam, tako javno kot privatno, manjka zaupanja. Ne zaupamo ustanovam, moči (in takojšnjemu reševanju problemov)

Pravice, ne zaupamo predstavnikom, ki ne poznajo resničnih problemov normalnih ljudi, ki se niso nikoli vozili z mestnimi avtobusi in ne poznajo urnikov javnih vrtcev. Ne zaupamo krivemu tega ali onega za tak ali drugačen problem, že sama ljudska modrost govori, da je edino sredina zlata in da leži resnica ravno v njej.

Morda se odsev vsega tega pomanjkanja zaupanja širi v naše privatno življenje, navsezadnje različnih življenjskih sfer ne moremo lepo popredalčkati. Ne pustimo se spoznati, ne zavedajoč se, da se v bistvu “igramo na” življenje. Ker je življenje tudi riziko. Riziko, da se odpreš navzven, svetu in sočloveku, tako kot roža, ki jo lahko veter suva sem in tja, in vendar se ne neha odpirati. Ker ve, da jo lahko veter tudi zelo nežno boža.

S 3. strani

“Treba si je prizadevati...”

Pri gospodarstvu občinska uprava nima posebnih pooblastil. Sledila pa je njegovi specifičnosti in namenja pozornost kmetijstvu in vinogradništvu. Vse to pripomore k razvoju teritorija in drugih dejavnosti. Zemlja je neobnovljivi vir življenja in lastništva le-te moramo vsi pazljivo čuvati. Pod pokroviteljstvom občinske uprave je leta 2006 zaživela prireditelj Števerjanski Likof, ki je letos potekala že četrta.

V luči krepitev odnosov z občinami Gorske skupnosti Terskih in Nadiških dolin ter Brd je uprava iskala skupni jezik, da se ohrani gospodarska in socialna struktura, dostojna za človeško preživetje.

Občina Števerjan je glede oskrbe ostarelih in osamljenih občanov povečala obseg in kvaliteto uslug na teritoriju. V želji, da bi nudili oskrbo tudi v slovenskem jeziku, je občinska uprava dossegla tudi zaposlitev osebja z znanjem slovenščine.

Naš volilni program za nadaljnje upravljanje števerjanske občine temelji na nadaljnjem izvajanju zaščitnih zakonov 482/99 in 38/01 kot deželnega zakona 26/2007. Pri tem bo zelo pomembno si še naprej prizadevati za občinsko avtonomijo. Pri javnih delih bomo nadaljevali s posodobitvijo in vzdrževanjem cestnega omrežja (odtok meteornih vod, lesene odbojne ograje) in ureditvijo vaškega okoliša po zaselkih, na zvonik bomo postavili novo uro, sanirali plaz na Klenčinah, zaključili postopka prehoda ceste Vina in češenj v pokrajinsko last in njeno posodobitev, razširili javno razsvetljava na vse zaselke v Števerjanu in na Jazbinah, nadaljevali z obnovo vodovodnega omrežja. V programu imamo še izgradnjo krožišča na Prevalu ter razširitev pokopališča v Števerjanu.

Spodbujali bomo razvoj turizma in ovrednotenje briškega okoliša, obrtniške ter gostinske dejavnosti. Pomagali bomo pri pridobivanju sredstev iz evropskih skladov za razvoj po-

deželja, obrti in kmetijstva, izvajali skrb za razvoj vinogradništva, kar je naša življenjska naloga, ter se zavzemali za izgradnjo kolesarskih stez. Vsestransko bomo podpirali kulturno in športno dejavnost. Zavzemali se bomo za večje sodelovanje na šolskem področju med Števerjanom in občino Brd. Nadaljevali bomo vzdrževanje šolskih poslopij in statično utrdili zgornji del osnovne šole v Dragah.

Francka Padovan

Preučili bomo možnosti ponovne vzpostavitev celodnevnega pouka ter zamenjali šolski avtobus, za katerega imamo že delno finančno kritje. Pri socialni bomo določili upravitelja socialnega centra v Britofu ter si prizadevali za odprtje zdravniške ambulante. Primarno bo, da bodo mlade družine ostajale v domači občini.

Kar se tiče okolja, bomo vztrajali pri ločenem zbiranju odpadkov in spodbujali uporabo obnovljivih virov energije ter okolju prijaznejše tehnologije.

Vstop Slovenije v schengensko območje so Števerjanci pozdravili z ljudskim praznovanjem. Danes moramo sami skrbeti za naš boljši jutri in se povezovati na vseh področjih, si zastaviti skupne cilje ter jih uresničiti v sozvočju in v prid vseh pobivalcev Brd. Na osnovi takega sodelovanja bo čr-

panje evropskih sredstev bistveno lažje in uspešnejše.

Na teritoriju naše občine je več let dejavna ekipa

prostovoljcev Civilne zaštite. Ta opravlja pomembno civilno in državljansko nalogo. Celotna ekipa je bila opremljena z novo osebno opremo in ima nov pravilnik. Potrebni pa so še nakup vozila, novi sedeži in večje sodelovanje z ostalimi ekipami Goriške civilne zaštite.

Predstavite nam tudi vašo ekipo...

Ekipa je sestavljena predvsem iz domačih ljudi. Na listi so

prisotne tri ženske, devet je moških. Rekla bi, da smo precej raznolika lista, saj so na njej prisotni podjetniki, vinogradniki, delavci, solniki, kar sprejemamo kot veliko bogastvo. Na tak način lahko zagotovimo občanom, da bo naše delo zagotovljeno za vse družbene sloje in njihove potrebe.

Kaj vam pomeni dejstvo, da je stranka Slovenska skupnost zbirna stranka?

Prepričana sem, da je to nekaj normalnega v vsaki narodni skupnosti, kakršna je naša. Le na tak način se lahko resno predstavimo kot zrelo skupnost, predvsem v odnosu do večinskega naroda, ne gleda na to, kako je do nas razporežen. Razdeljevanje med različne stranke in razprševanje glasov nas šibi in tudi kvira našo vizijo o nas samih. V taki zbirni stranki, kakršna je Slovenska skupnost, bi vsega tega ne bilo. Upam, da ne bo potrebno čakati desetletja, da bomo lahko Slovenci nastopili združeno in enotno.

Kaj boste najprej storili, če boste izvoljeni za župana?

Glede tega je bilo že nekaj povedanega v vprašanju, ki zadeva naš program. Moja posebna želja pa je, da bi se začela srečevati z občani in se z njimi pogovarjala o tem, kako jim je v občini, koliko jim je občinska uprava blizu in kako vidijo nje-

S 3. strani

“Osredotočiti se je treba...”

Prednostnega pomena je tudi vprašanje širjenja avtoceste, ki bo močno prizadelo predvsem Sovodnje, ki živijo v južnem delu vasi. Omejitvi nevšečnosti vašanom je zame temeljnega pomena. Prav zato sem se srečal z deželnim predsednikom Tondom, ki je tudi komisar za širitev avtoceste in mu podrobno prikazal problem. Tondo je obljubil, da bo takoj po volitvah obiskal občino in da se bo na terenu seznanil s problemom, da bi skupaj preverili možne spremembe načrta predvsem, kar se tiče akustičnih pregrad.

Glede elektrovoda Vrtojba-Sredi-polje vztrajamo na stališču, da je trasa treba spremeniti. Koalicija, ki me podpira, je prva predlagala alternativno rešitev, tako, ki se hiš ne dotika in je tudi za investitorja sprejemljiva.

Kar pa se delovanja občine tiče, je zame bistvenega pomena izpostaviti pogoje, da bo redno vzdrževanje občinskih cest in infrastrukture postala normalna praksa, obenem pa bomo začeli z investicijami v energetske varčevanje. Mislim tu na namestitve fotovoltaičnih plošč na strehe občinskih stavb, na zamenjavo obstoječih žarnic z drugimi najnovjšimi itd. Prihranjeni denar pa bomo namenili drugim potrebam.

Zadnja stvar, ki bi jo tu izpostavil, je premostitev tako imenovanega digital divide, to pomeni priključi-

tev na hitro internetno linijo, ki je sedaj v občini še ni. Mladi in podjetniki potrebujejo ADSL povezavo. Mislim, da smo edina občina, ki nima hitre internetne povezave, zato nameravam takoj po volitvah stopiti v direkten stik z družbo Telecom, da bi zadevo končno uredili.

Predstavite nam tudi vašo ekipo...

Za sabo imam motivirano in strokovno zelo dobro pripravljeno ekipo. Naši kandidati so močno dejavni na raznih področjih od kulture do prosvete, gospodarstva, šolstva, športa in politike. Med njimi so delavci, študentje, kulturni delavci, uspešni podjetniki, športniki in tehniki. Najbolj pa mi ugaja dejstvo, da veliko kandidatov se ima v prvi vrsti za starše, mame in očete, ki bi radi svojim otrokom zagotovili boljši jutri. Zelo me veseli tudi dejstvo, da je med kandidati veliko mladih, kar se mi zdi tudi zelo dober znak. Prepričan sem, da skupaj lahko naredimo veliko dobrega.

Kaj vam pomeni dejstvo, da vas podpirata stranka Slovenska skupnost in občanska lista Skupaj za Sovodnje?

V prvi vrsti to, da imam za sabo zelo širok krog odprtih ljudi, ki so pripravljeni postaviti v ospredje probleme občanov in občanov, ne pa izkaznic.

Zelo pomembno je tudi dejstvo, da me podpira stranka Slovenske

Ob spremembah ustave

Ponovni poudarek, da je Slovenija pravna in socialna država

V Sloveniji potekajo soočanja in trenja med vlado in parlamentom ter velikim kapitalom, ki je shranjen v bankah, navzven pa ga posebjajo t. i. tajkuni. Bogatašev je v državi veliko, v zadnjem času so se mednje uvrstili tudi nekateri notarji, najbolj znana in zaradi političnih povezav, ki jih imata, pa sta v tej elitni skupini Boško Šrot in Igor Bavčar. Vlada je sicer sklenila, da je treba v finančah in gospodarstvu napraviti red, vendar to preprečujejo zlasti tajkuni, ki so po neformalnih poteh in na druge načine povezani tudi z bankami. Vlada je tudi uvedla izredno revizijo poslovanja Nove ljubljanske banke in zaradi kreditne banke Maribor, Državni zbor pa je imenoval posebno komisijo, ki bo preiskala poslovanje obeh največjih tajkunskih družb, Pivovarne Laško in Istrabenza v Kopru. Toda izvršilni oblasti in parlamentu ni uspelo napraviti preglednosti na območju tajkunov in javnih financ, saj npr. tudi Narodna banka ustreznih državnoborski komisiji ni hotela poslati zahtevnih listin in podatkov, čes da gre za poslovne oz. bančne tajnosti. Na majhne možnosti države v soočanju s tajkuni morda najbolj kaže primer Marjana Kramarja, nekdanjega predsednika uprave Nove ljubljanske banke. Pri pre-

gledu pogodbe o njegovi namestitvi so ugotovili, da si je zagotovil bajno plačo pa druge nagrade in ugodnosti, ki bi skupaj znašale milijon 600 tisoč evrov. Premier Borut Pahor je zahteval, naj milijon evrov nagrade vrne, toda preplačani bančnik se je iz njega ponorečeval, ko je dejal, da o vrnitvi nagrade ne razmišlja. V banki pa prikrivajo podatke o tem, kdo je Marjanu Kramarju dovolil izplačilo omenjenih visokih zneskov, v primer pa se je vključila tudi informacijska pooblaščenka Nataša Pirc-Musar. Uredništva časnikov in drugih občil je opozorila, da ne smejo objavljati Kramarjeve pogodbe o plačah, dodatkih, priznanjih in nagradah, čes da "gre za primer zasebnega prava, za zasebni sektor pa velja tajnost plač in drugih prejemkov". Javnost je njeno izjavo sprejela z ogorčenjem, poslanska skupina SDS pa je informacijsko pooblaščenko pozvala k odstopu, ker zaradi svojega političnega interesa in pod krinko varovanja in zaščite osebnih podatkov skriva informacije o tej sporni zadevi". Vlada medtem sprejema nove ukrepe za zajezitev finančne in gospodarske krize. Kaže, da bi gospodarske družbe in tudi obrtne dejavnosti lahko zmanjšale svoje težave s pomočjo zmanjšanja kreditov. Le-teh pa je malo, pogoji za pridobitev poso-

jil pa so zelo zahtevni. V Gospodarski zbornici Slovenije navajajo, da bi gospodarske družbe za zmanjšanje krize potrebovale okoli milijardo evrov bančnih kreditov, poslovne banke pa teh sredstev domnevno nimajo, ali pa jih nočejo ponuditi tržišču. Kaže, da bo država med raznimi ukrepi sprejela tudi olajšave v korist dveh velikih družb, ki sta pomembni in prestižnega pomena za Slovenijo. Gre za industrijo oblačil Mura v Murski Soboti in za industrijo gospodinjskih strojev Gorenje v Velenju. Pozornost javnosti je usmerjena tudi v volitve poslancev v Evropski parlament. Ankete in javnomnenjske raziskave napovedujejo uspeh stranke, ki jo vodi Janez Janša. Pri tem pa je prišlo do kršitve oz. zlorabe pravil o evropskih volitvah, ki jih je povzročila stranka Socialnih demokratov. Gospodinjstvom po vsej Sloveniji so poslali okoli 200.000 propagandnih brošur o stranki in njenih kandidatih za evropske poslance, ob fotografijah le-teh pa so natisnili tudi podobe predsednika države dr. Danila Türka. On je primer oz. zloraba blago kritiziral, čes da ne podpira nobene politične stranke ali njenih kandidatov, vendar s to razlago ni bil dovolj prepričljiv. Za slovenske volilce sta domnevno najbolj privlačna kandidata dr.

Milan Zver, iz slovenske demokratske stranke, ter Matej Lahovnik, iz stranke Zares. K udeležbi na volitvah so člani katoliške Cerkve in druge državljane povabili tudi slovenski škofje. Zapisali so, "da ima vsak katoličan ne samo pravico, temveč tudi odgovornost in dolžnost, da se dejavno zavzame za skupni evropski načrt, s tem da odgovorno uporabi svojo volilno pravico".

Pobuda za razpravo o spremembah slovenske ustave

V politiki in nasploh v javnosti odmeva pobuda predsednika države dr. Danila Türka, naj bi začeli razpravo o spremembah ustave. V njej bi ustavnopravno uza konili tiste izkušnje in načela, ki jih je dosegla Slovenija v svojem doseganju razvoju. Državni poglavar je ob svoji pobudi poudaril, da se za spremembe ustave zavzema tudi filozof Tine Hribar in predsednik SDS Janez Janša. Toda Janez Janša je bil ob svojih predlogih sprememb ustave deležen žalitev, celo trditve, da bi rad uvedel državni prevrat oz. diktaturo. Nihče od politikov in časnikarjev se mu ni opravičil. Tudi ne predsednik državnega zbora Pavel Gantar, ki je Janeza Janšo razglasil za enega zadnjih marksistov in revolucionarjev v Sloveniji.

Marijan Drožič

Odbor ministrov Sveta Evrope / Največja mednarodna organizacija Slovenija mu predseduje ob njegovi 60. obletnici

Slovenija je 12. maja prevzela predsedovanje Odboru ministrov Sveta Evrope. Gre za največjo mednarodno politično organizacijo v Evropi, ki ima sedež v Strasbourgu, v Franciji, ter povezuje 47 držav članic. Ustanovljena je bila pred 40 leti, predvsem zato, da zavaruje dostojanstvo evropskih narodov in državljanov z ohranjanjem vrednot demokracije, človekovih pravic in vladavine prava. Skoraj hkrati z začetkom predsedovanja je Državni zbor imenoval nove predstavnike Slovenije v parlamentarni skupščini Sveta

Evrope. To so poslance oz. poslanci Darja Lavtižar-Bebler, Peter Verlič in Jakob Presečnik ter njihovi namestniki Andreja Rihter, Ljubo Gerlič in Zmago Jelinčič-Plemeniti. V nekaterih političnih okoljih hkrati v Sloveniji menijo, da je pri imenovanju slednjega šlo za nenavadno potezo. Zmago Jelinčič-Plemeniti je namreč znan

po besednjaku, ki včasih izraža nacionalno nestrpnost. Poizkusi takšnega nastopanja pa so v parlamentarni skupščini Sveta Evrope omejeni, ker je ta že pred nekaj leti

sprejela sklep, da mora vsak delegat iz posamezne države članice podpisati deklaracijo, v kateri se obveže, da bo spoštoval namene in osnovna načela Sveta Evrope.

Te zaveze sicer pogosto kršijo, kar naj bi bil sploh temeljni problem Sveta Evrope. Slovenija bo organizaciji Sveta Evrope, ki združuje 47 držav z več kot 800 milijoni prebivalcev, predsedovala šest mesecev. V tem času si bo prizadevala za nadaljevanje politike uveljavljanja temeljnih vrednot in ciljev Sveta Evrope. Pošta Slovenije pa je izdala novo priložnostno znamko, s katero je zaznamovala šestdeseto obletnico ustanovitve Sveta Evrope in predsedovanje Slovenije Odboru ministrov Sveta Evrope.

M.

SNG Nova Gorica / 4. abonmajska predstava Čudežni preplet med verističnim in nevidnim

Letošnja sezona Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica je zaradi trenj, raznolčnosti in zdrh v vodstvu, pa tudi med igralskim kadrom, doživela marsikateri pretes in tudi nekaj sprememb v repertoarju ter zabeležila časovne zamike premiernih izvedb. Tako je bilo tudi s četrti uprizoritveno sezono, ki je pod naslovom Odjuga posegla po avtorjih iz dežel nekdanje Jugoslavije. Tokrat je bilo na vrsti delo Čudež v Šarganu enega izmed najpomembnejših srbskih piscev, Ljubomira Simovića (r. l. 1935 v Užu), pesnika, romanopisca in dramatika, ki je napisal le štiri dramska dela, a je kar trikrat prejel Sterijev nagrado za najboljši dramski tekst (l. 1993 prav za igro Čudež v Šarganu, ki je doživela krstno uprizoritev l. 1975 v gledališču Atelje

212 v Beogradu) in vrsto drugih pomembnih nagrad. Izvirnik Čudo v Šarganu sta v slovenski jezik prelili Mojca Kranjc in Daniela B. Markovič l. 2008. V celoti je objavljen v kot vedno izčrpnem in lepo oblikovanem gledališkem listu, ki prinaša tudi poslovlilni zapis Primoža Beblerja, do nedavnega umetniškega vodje SNG Nova Gorica, sedaj v SSG Trst, pa tudi izbor predstav, festivalov in nagrad, ki so jih v času njegovega vodenja prejeli ustvarjalci. Novogoriška premierni uprizoritev Čudež v Šarganu se je vila prav pod Beblerjevo malce le preveč razvlečeno režijsko taktiko v četrtek, 14. maja, v SNG Nova Gorica in je pomenljivo poudarila predvsem veristično stran tega dela, ki se dogaja v 60. letih in katerega od sedmih slik se jih pet dogaja v zakon-

ni, bolj zanikrni krčmi, kjer se motajo tudi prostitutke, ena pred gostilno, zadnja pa na pokopališču. Protagonisti so mali ljudje z obroja, nekateri tudi moralno vse prej kot neoporečni, ki imajo opraviti s pravico. Tudi politični shod, ki poteka prav pred krčmo, gre nekako mimo teh ljudi. V mesto jih je gnala želja po boljšem življenju in delajo si utvare, da ga bodo nekoč res dosegli in zapustili ta zatohli kraj, pa se jim vse sanje prej ali slej razblinijo in ostaja jim le trpka resničnost. V ta čisto realni svet Simović vplete tudi zgodbo dveh vojakov, ki sta umrla v prvi svetovni vojni in še zmeraj iščeta svoj mir. V predstavi se pojavljata na filmskih posnetkih (avtor Jožko Markič) in s tem se ustvarja neka druga skrivnostna "onstranska" dimenzija, ki se sceno (scena je bila delno sicer nekakšen medel odsev tiste iz Magellijeve uprizoritve Letoviščarjev M. Gorkega) še bolj poudarja v sklepem prizoru na pokopališču, ko zvok, lučni kontrasti in valeča se megla označujejo mistično ozračje, ki preveča

predvsem zadnji del predstave. Vezni člen med zemeljskim in nadnaravnim predstavlja berač, ki ima neko čudežno moč, da lahko nase prevzema rane, kri in bolečine drugih. S tem pa jim hkrati odvzema del njih samih in njihovo osebnost, zato se ob tem poraja še vprašanje smisla bolečine, stiske, žalosti za človeka. To prepredanje realnega in nadrealnega, fantastičnega, v katerem se motajo čudne osebe, in pripetljaji dajejo delu posebne

razsežnosti in skrivnostni pridih. Tega je v svoj lik berača zelo dobro vdihnil in ga razvil Rado Bolčina, skoraj neprepoznaven kot bradat, dolgolasi, zanemljeni čudaški, v onstranstvo zazrti možki. Bolčina je sicer že pri marsikateri vlogi "posebnežev" izpostavil to svojo značilnost igralske spretnosti. V tančico skrivnosti sta bila odeta seveda tudi Ivo Barišič in Primož Pirnat, ki žal ni več član SNG Nova Gorica, kot mrtva vojaka Manoljo in

Tanasko. Vznemirljivi sta bili povjavi sence (Dušanka Ristić) in potepuha, ki ga je odigral priljubljeni upokojeni igralec Stane Leban. Teja Glažar (Ikonića), gostja Zvezdana Mlakar (Gospava), Ana Facchini (Cmilija), Gorazd Jakomini (Andjelko), Blaž Valič (Mile), Iztok Mlakar (Stavra), Marjuta Slamič (zelo prepričljiva in intezivna Jagoda), Milan Vodopivec (Vilotijejev in preiskovalni sodnik) so zelo solidno in iztrazito posebili po svoje tragične, zelo prizemne like, ki se borijo z vsakdanjostjo, in ko je konec njihovih iluzij, se še bolj zagrizenno priklenejo na to, kar jim ponuja realnost. Ko je publika nagradila ustvarjalce s ploskanjem, je v imenu soigralcev Ana Facchini čestitala in izročila cvetlični dar Teji Glažar, ki slavi štiridesetletnico nastopanja na odskih deskah in je na tej dolgi umetniški poti zapustila ničkoliko imenitno odigranih vlog različnih žanrov.

Iva Koršič

Kratke

Trubar v Vrtojbi

Člani KD "Stanko Vuk" Miren - Orehovlje in učenci OŠ Miren smo v soboto, 9. maja 2009, že tretjič ponovili razstavo in prireditev, posvečeno 500-letnici rojstva Primoža Trubarja. Na povabilo KD Tojva iz Vrtojbe smo tokrat razstavo postavili v Kulturnem domu v Vrtojbi. S tem delovanje KD "Stanko Vuk" Miren - Orehovlje širimo izven meja naše občine in poglabljamo

vezi med sosednimi vasi. Z recitacijami, petjem, glasbo in razstavo smo občinstvo popeljali skozi celotno Trubarjevo življenje in delo. Na ogled so tako njegove knjige, kot knjige njegovih somišljenikov, fotografije in stari predmeti. Največjo pozornost gledalcev pa vsekakor vzbuja originalna Dalmatinova biblija iz 1584. leta. Tudi tokrat nam jo je za razstavo posodil zbiratelj in velik ljubitelj knjig, gospod Roman Gergolet iz Doberdoba, kateremu smo za njegovo pripravljenost izredno hvaležni.

Franciškanski samostan na Kostanjevici: Glasba z vrtov svetega Frančiška

V franciškanskem samostanu na Kostanjevici v Novi Gorici poteka petnajsta sezona glasbenih pireditev z naslovom Glasba z vrtov svetega Frančiška. Organizator je Kulturni dom v Novi Gorici. V sedmih izbranih glasbenih večerih, zadnji je bil v torek, 2. junija, ob 20. uri, so predstavili slovensko in ožjo goriško, zamejsko, italijansko in furlansko glasbeno ustvarjalnost in poustvarjalnost. Tako imajo priložnost nastopanja uveljavljeni domači glasbeniki, predvsem pa mladi slovenski glasbeni talenti, zlasti tisti iz "goriških vrtov". V sklopu omenjenih glasbenih prireditev je 12. maja imela celovečerni koncert Vokalna skupina Vinika iz Goriških Brd. Predvajala je pesmi iz bogate zakladnice slovenske, goriške in tudi italijanske zborovske umetnosti. Nastopila je pod vodstvom zborovodje prof. Franke Žgavec, pevke pa je na orglah spremljala Mirjam Furlan.

Vokalno skupino Vinika je leta 1994 ustanovila skupina briških deklet, ki jih je združevalo navdušenje nad zborovskim petjem. Izraz Vinika v briškem narečju pomeni trta, s čimer so dekleta potrdila, da je trta zaščitni znak Brd, hkrati pa pevke simbolizirajo žensko moč, ki je že pregovorno značilna prav za Brike. Iz dekljiškega zbora je nastala osemnajstčlanska ženska skupina, ki jo odlikujeta vokalna čistost in zlitost, kar so dekleta poznala na različnih revijah in tekmovanjih. Dosegla so pomembna priznanja v Sloveniji in v tujini. Čeprav Vinikam priznanja godijo, jim še največ pomeni družjenje z zborovodjo prof. Franko Žgavec iz Gorice. Družijo se ob sredah zvečer.

Ni več igralnice ob judovskem pokopališču v Rožni Dolini

Igralnica, ki je delovala kar v nekdanji mrliški vežici judovskega pokopališča v Rožni Dolini, ni več. Najemnik prostora je namreč igralnico preselil v prostore družbe Lesnina, ki se nahajajo ob bližnjem krožišču v Rožni Dolini, tik pred začetkom naselja Šempeter pri Gorici. V izpraznjenih prostorih bodo menda uredili manjši muzej o zgodovini judovske kulture v Gorici in na njenem bližnjem območju. Igralnica v nekdanji mrliški vežici judovskega pokopališča, starega okoli tisoč let, je ves čas obratovanja vzbužala proteste, zgražanja in obsodbe. Protestirali so tudi predstavniki Judov v Trstu, Gorici in Sloveniji. Za njeno zaprtje oz. preselitev se je zavzel tudi Mirko Brulc, župan mestne občine Nova Gorica. Še zdej ni povsem jasno, kdo je igralništvo na svetem in za judovsko skupnost posvečenem kraju sploh dovolil.

TOLMIN Odkritje plošče Mariji Rutar in Ivanu Rutarju

Slavnostni govor Silvestra Gaberščka

V Tolminu, Zalog 3, je bilo v petek, 22. maja, na domači hiši Kolarjevih odkritje spominske plošče Mariji Rutar (1903-1979), učiteljici, muzealki in etnografinji, ter Ivanu Rutarju (1876-1965), zadnjemu tolminskemu kolarju. Na slovesnosti je spregovoril Silvester Gaberšček, čigar govor objavljamo v celoti.

Ob 30-letnici smrti Marije Rutar smo se zbrali pred Kolarjevo hišo, da bi počastili spomin dveh osebnosti, Marije Rutar in njenega očeta Ivana Rutarja, ki sta s svojim življenjem vsak na svojem področju pustila za seboj globoke sledi, po katerih še danes stopamo.

Oče, kot zadnji od štirih otrok Kodrovih iz dninarskega (proletarskega) Klanca, se je v Celovcu izučil za uveljavljenega kolarskega mojstra in po končanem šolanju kot poštni kolar začel s svojo delavnico Zalogom, v obrtniškem delu Tolmina, kjer se je seznanil z mlado Livčanko Viktorijo iz Peratov. Dvoje pridnih rok je poskrbelo za nov dom z obrtniško delavnico; v njem je zraslo 8 otrok in od teh se jih je kar 6 izšlo za učiteljski poklic. Prva vojna je dom docela opustošila in po končanem begunstvu je bilo potrebno začeti povsem znova. Marljivost in iznajdljivost sta mu pomagala tudi v težkih letih gospodarske krize. Podobno se je ponovilo med 2. svetovno vojno in znova v spremenjenih razmerah po njej. Kolarskemu delu je posvetil celih 70 let, in ko je že priletel (84) skozi okni delavnice opazoval mimo drveča vozila, še posebej vozove z gumijastimi kolesi, je sam sebi dejal: 'sem zadnji tolminski kolar', ki pa je s svojim zgledom kot pojem izjemnega obrtnika, potstena in delavnega mojstra ostal v spominu mnogih generacij vse do danes.

Marija - najstarejša od otrok - je 1924 maturirala na tolminskem učiteljski in je bila v generaciji, ki je prva maturo morala delati tudi v italijanskem jeziku. Pet delovnih učiteljskih let v Kredu, Jaznah in Otaležu je bilo izziv nepopustljivosti pred vse večjim poitalijančevanjem, zato je mo-

rala 1930 na delo v srednjo Italijo. Pokončna drža in zvestoba materinemu jeziku in slovenski kulturi sta bili značilnost vseh Kolarjevih, zato je sestra Milka istega leta okusila zapor in nato pregnanstvo na jug 'škornja', podobna usoda je sledila tudi drugi sestri. Lahko bi se umaknili na varno v kraljevino Jugoslavijo, vendar so hoteli ostati med svojimi ljudmi tudi v težkih okoliščinah.

Po počitnicah 1942 je Marija ostala doma, po vojni pa je vse svoje moči in znanje posvečala obnavljanju doma, najprej kot učiteljica v Tolminu, nato na Ljubinj in zopet v Tolminu. Ker je bila neuklonljiva in je ostajala zvesta narodnim in verskim vrednotam je bila l. 1957 komaj 54-letna upokojena. Ob pedagoškem delu se je vključevala v kulturno življenje in 1946 postala obredni službi tudi prva knjižničarka obnovljene Tolminske knjižnice, od l. 1950 pa tudi predsednica odbora za ustanovitev Muzeja za Tolminsko, kateremu je posvečala vso ljubezen nadaljnjih 20 let od upokojitve pa do 1978. Prehodila je vso širno Tolminsko, obiskala domala vsako hišo in 'obrnila' njihova podstrešja, tako da je tolminska etnološka zbirka postala ena izmed najbolj prepoznavnih v slo-

delica zamajala, rekoč: 'Tolminski muzej je in bo!' (Leta 2000 so se Marijine želje končno izpolnile).

Kot je bila pokončna pri obrambi slovenske kulture v času italijanske zasedbe, ko z razredom ni hotela za italijansko zastavo v procesijo ali pa zapriseči v tujem jeziku, pozneje pa do vsega, kar je s širšega Tolminskega, (od Vršiča do Godoviča) pri vzpostavljanju muzeja in reševanju kulturne dediščine pred njenim propadanjem, izginotjem ali odtujitvijo, tako je bila pokončna in dosledna tudi za resnico ne glede na morebitne posledice; privoščila si je mali diplomatski incident ob 260-letnici punta, ko je po razstavi v muzeju vodila sam vrh takratne slovenske politične smetane (Dolanc, Kraigher, Popit, Ribičič, Smole, Šetinc), je pri razlagi foto pogreba kraljevine Jugoslavije, ki so ga privedli dijaki/nje tolminskega učiteljskega aprila 1941, s prstom pokazala na v skofa oblečenega dijaka, se ozrla po skupini domačih - občinskih in partijskih političnih veljakov in enemu izmed njih rekla: 'Tale tule si pa ti!'

Od danes nas bo spominska plošča na Kolarjevi hiši še bolj spominjala na ti dve osebi, ki sta nam lahko vzornika tudi v 3. tisočletju; oče, ki je iz nič postavil

venskem in širšem prostoru, zato je med prvimi leta 1971 prejela Valvazorjevo nagrado. Vsa leta se je borila za obstoj Tolminskega muzeja in njena največja bolečina je bila njegova pripojitev Goriškemu muzeju l. 1958. Stalno je gledala pod prste kolegom kustosom in si zapisovala, kaj so odnesli v Gorico, izpustila pa ni nobene priložnosti, da ne bi poudarila nujnosti za njegovo ponovno osamosvojitve; celo v Beogradu na zasedanju Jugoslovanskih muzealcev je ob kavici močno udarila po mizi, tako, da se je sko-

na noge uveljavljeno delavnico in ob dveh vojnah, gospodarski krizi in poznejši revoluciji začel vedno znova, v tem je vzornik tudi v današnji gospodarski in globalizacijski krizi. Marija s svojo predanostjo kulturi in ljubezni do materinega jezika in vsega, kar je s Tolminskega, pa je posebljeni lik spoštovanja domačih korenin in pristne istovetnosti; saj, kjer teh vrednot in iskrene srčnosti ni, tudi veselje do življenja kmalu skopni, kar je danes še kako pomembno za celo Gornje Posočje.

GORICA Občni zbor Zadružne banke Doberdob in Sovodnje

Z vedrino in zaupanjem novim izzivom naproti

Savo Ušaj, Damjan Hlede, Dario Peric in Martina Malalan (foto DPD)

Zadružna banka Doberdob in Sovodnje je ob stoletnici ustanovitve zadovoljna z doseženimi poslovnimi cilji ter z okrepljeno vlogo in priljubljenostjo, ki jo ima na tržišču. S temi besedami je sklenil poročilo o poslovanju v letu 2008 predsednik upravnega sveta omenjenega bančnega zavoda Dario Peric na občnem zboru, ki je potekal v dvorani Kulturnega doma v Gorici v petek, 29. maja.

Peric se je večkrat spomnil visokega jubileja in ponosno poudaril, da so različne prireditve prav lepo uspeli. Med drugim so spodbudili konkretne pobude za razvoj krajevnega gospodarstva in organizirali tudi formativna srečanja. Banka ima namreč globoke korenine in dobro pozna svoje območje delovanja, kjer ima glavno vlogo. Glede na to so v prihodnje pripravljene proučiti vsako možnost, da bi v korist strank svojo ponudbo še bolj obogatili, saj je še posebej v času krize pomembno dati varčevalcem odgovore, ki bi ustrezali njihovim potrebam. Predsednik Peric in ravnatelj Savo Ušaj sta v različnih poglavjih analizirala ekonomski rezultat poslovanja v prejšnjem letu in jasno povedala, da je banka zabeležila zmanjšanje dobička za približno 22%, kot je bilo predvideno v poročilu iz leta 2007. Zmanjšanje dobička se napoveduje tudi v tekočem letu. In vendar sistem zadružnih bank ponovno pridobiva zaupanje na trgu, gospodar-

ska kriza ne bo ostala brez epiloga; potrošnja, proizvodnja, vlaganja, zaupanje v gospodarstvo se bodo spet pobrali iz krize, zaradi česar gledajo na prihodnost z vedrino in zaupanjem. Bilanca, ki so jo prisotni člani soglasno odobrili, je sklenila leto 2008 z 886.931 evri čistega dobička; premoženje banke je 31. decembra znašalo 16.278 tisoč evrov (v glavnem bančnega zavoda Dario Peric na občnem zboru, ki je potekal v dvorani Kulturnega doma v Gorici v petek, 29. maja).

Peric se je večkrat spomnil visokega jubileja in ponosno poudaril, da so različne prireditve prav lepo uspeli. Med drugim so spodbudili konkretne pobude za razvoj krajevnega gospodarstva in organizirali tudi formativna srečanja. Banka ima namreč globoke korenine in dobro pozna svoje območje delovanja, kjer ima glavno vlogo. Glede na to so v prihodnje pripravljene proučiti vsako možnost, da bi v korist strank svojo ponudbo še bolj obogatili, saj je še posebej v času krize pomembno dati varčevalcem odgovore, ki bi ustrezali njihovim potrebam. Predsednik Peric in ravnatelj Savo Ušaj sta v različnih poglavjih analizirala ekonomski rezultat poslovanja v prejšnjem letu in jasno povedala, da je banka zabeležila zmanjšanje dobička za približno 22%, kot je bilo predvideno v poročilu iz leta 2007. Zmanjšanje dobička se napoveduje tudi v tekočem letu. In vendar sistem zadružnih bank ponovno pridobiva zaupanje na trgu, gospodar-

pomisli na prihodnost, na morebitne povezave s sestrskimi zavodi v naslednjih 10 letih, ko se bo naša stvarnost spremenila. Nekdanji predsednik hranilnice v Doberdobu Andrej Gergolet je povedal, da je bilanco pač treba sprejeti, lahko pa se med člani na glas vprašamo npr. glede števila okenc ali drugih operativnih izbir. Sam je za ohranjanje samostojnosti krajevnega banke, rad pa bi v sedanjem odboru glede tega vprašanja naletel na večjo odločnost.

Člani (skupno s pooblastili jih je bilo prisotnih 264) so nato soglasno sprejeli bilanco in namembo čistega dobička, v izrednem delu občnega zbora pa v prisotnosti notarja Damjana Hledeta prav tako soglasno tudi spremembe nekaterih členov statuta v skladu z novimi zakonskimi določili, pa še nekaj drugih popolnih. Navzoče je ob koncu dopolnil podpredsednik deželne zveze zadružnih bank Alberto Sandrin. Upravi, osebju in članstvu je čestital za rezultate. Zagotovil je podporo zveze, ki ima v naši deželi 16 bank v 212 občinah, več kot 1400 uslužbencev in preko 45 tisoč članov. Glede krize je nakazal smerice zveze, ki išče konkretne in učinkovite odgovore zlasti v podporo družinam in podjetjem. Zasedanje se je končalo z volitvami treh članov upravnega sveta. Potrjeni so bili Maja Humar, Mario Gergolet in Bogdan Butkovič. / DD

Iz pestrega delovanja Društva slovenskih upokojencev za Goriško Na obisku Komjančeve domačije v Brdih in po poteh Ivana Cankarja

V zadnjih tednih je Društvo slovenskih upokojencev za Goriško priredilo dve zanimivi pobudi. Ob koncu aprila so njegovi člani obiskali lepo urejeno kmečko domačijo priznanega vinogradnika in oljkarja Aleša Komjanca v Jazbin v občini Števerjan. Gošte so pričakali gospodar Aleš s štirimi sinovi in nevesta. Pozdravnim besedam sta sledila pokušnja osmih vrst oljčnega olja in petih vrst domačega vina, pa tudi obisk kleti. Po razlagi o kakovosti olja in vina so domači prijazno ponudili dober prigrizek. Komjančeva družina obdeluje 27 hektarjev vinogradov in tri hektarje oljk. Pridelajo približno 1300 hektolitrov vina in 800 litrov oljčnega olja. Komjančevi razpolagajo z najbolj moderno mehanizacijo, saj oni edini v Brdih imajo tudi stroj za trgatve. Za prihodnost računajo še na druge kulture, kot so češnje, orehi, kostanj in smokve. Dne 9. maja pa je lepa skupina

članov in prijateljev Društva upokojencev ob rojstnem dnevu Ivana Cankarja z dvema avtobusoma obiskala njegovo Vrhniko. Na programu sta bila po zaslugi izkušenih vodnic daljši in krajši pohod po mestu za natančno spoznanje vseh dogajanj zelo številne Cankarjeve družine. Najprej je bil seveda obisk spominske hiše, ki je bila zgrajena na te-

meljih revne Cankarjeve rojstne hiše. Vrstilo so se postanki ob spomeniku pri glavni cesti, nato ob Klancu in ob vseh stebah ter ulicah, ki so povezane z utrinki iz Cankarjeve mladosti. Po kosilu so se odpeljali do Predjamskega gradu, kjer so pri ogledu v skali zgrajenega močnega gradu zvedeli vse v zvezi z dogodivščinami klativiteza Erazma.

NOVI
GLASGLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.itTISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi letih.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 2. junija, ob 11. uri.

Biserček sredi bujnih kočevskih gozdov

Sveta Ana nad Ribnico

O Sv. Ani na Mali gori je veliko napisal že Valvasor v Slavi Vojvodine Kranjske. Malo belo cerkvico sredi bujnih kočevskih gozdov zagledamo že iz doline, ko se peljemo iz Kočevja proti Ljubljani. Mi smo si za izhodišče našega izleta izbrali slikovito in razgledno vas Velike Poljane, od koder se, kilometer ali dva nad vasjo, od asfaltne poti odcepi lepo markiran kolovoz v desno. Hodimo najprej po zelo lepem razglednem pobočju, manjka nam le nekaj pedit do neba, pogled pa seže daleč po ribniški dolini, mimo zaselkov in samotnih kmetij. Pot iz Velikih Poljan je sicer nekoliko daljša, uro pa pol zmerne hoje do Sv. Ane, poteka pa v glavnem po lepo vidni makadamski cesti, tako da se nam ni bati, da bi zašli ali srečali medveda. Seveda se z avtom lahko tudi zapeljemo nekoliko bližje postojanki, mimogrede pa, pozno spomladi, lahko napolnimo košaro z okusnimi in zdravimi čemaževimi pogankji. Ribniška dolina, ki se razprostira pod nami, ždi v naročju Male in Velike gore, vasi so strnjene okoli rodovitnih polj ob Bistrici, nje-

ni prebivalci pa so od nekdaj znani naokrog kot izdelovalci suhe robe. Prostrani gozdovi, z nekaj zavetišči in številnimi planinskimi potmi, so zaradi svojih kosmatih prebivalcev zasloveli celo v Franciji, saj so prav od tu pripeljali tja medvedko Francko in njene vrstnike. Zveri so v Pirenejskih gorah kaj žalosten konec, v ribniški dolini pa ni težko naleteti na francoske turiste, ki jih je sem pripeljalo domotožje po medvedih. Mala gora je gorski greben, ki ločuje ribniško od dobrepoljske oziroma struške doline. Svet je dostopen in lahko prehodan, prav zato pa je bilo to področje v preteklosti podvrženo vdorom turških čet, ki so tu ropale, pobijale in plenile. Na stenah Sv. Ane (964m), prijetnem razgledišču, kamor nas bo naša pot najprej

pripeljala, so prav zato v času turških vpadov kurili kresove, ki so bili vidni vse tja proti Ljubljani. Z njimi so opozarjali prebival-

ce številnih vasi na bližajočo se nevarnost. Dandanes je v naročju skalnatega grebena tiho in lepo, kres se prižiga samo ob prvem

maju, drugače pa je kraj primeren za počitek in sprostitve ob prelepih razgledih na vasi Kompolje in Podtabor. Čisto nekje daleč za širnimi gozdovi se skriva Ambrus, kraj, ki je zaslovel v času sporov z romsko družino Strojanojih.

Od razgledišča pelje pot dalje proti cerkvi in planinski po-

točišče. Cerkvico bomo zagledali le zadnji trenutek, kajti postavljena je pod vršni greben, kot bi jo graditelji hoteli zavarovati pred strelami. Zgodovinar in raziskovalec Jernej Pečnik trdi, da so jo postavili na razvalinah velikega prazgodovinskega gradišča, prve gotove zapise o njej pa najdemo šele v urbarju iz leta 1576. Cerkvica je sprva služila kot tabor in zavetišče pred Turki, ko se je po reformaciji božjepotništvo močno razmahnilo, pa je tu vodila pešpot iz Strug k pomembnemu romarskemu središču Novi Štifti. Prebivalci Suhe krajine, ki so romali k Mariji, so se radi ustavili tudi v svetišču, posvečenem Marijini materi, sv. Ani. Ljudsko izročilo pravi, da je na kamnu v bližini cerkve viden odtis stopala svetnice.

Od Valvasorjevih časov do danes se je veliko spremenilo, cerkev, v kateri je sedaj maša le enkrat na mesec, pa je bila v zgodovini večkrat opustošena zaradi strel, ognja in vojne. Temeljito so jo obnovili konec 19. stoletja. Tedaj so prvotne tri oltarje zamenjali z enim, ki naj bi bil delo rezbarja Franca Jonteza iz Ve-

likih Lašč. Zadnja obnova je potekala leta 1990, zvonika pa so se lotili šele pred nekaj leti. V notranjosti si velja ogledati križev pot slikarja Staneta Jarma, leseno skulpturo pri glavnem oltarju ter prenovljena vhodna vrata. Freska na slavaloku je delo Lojzeta Čemažarja.

Svetišče si boste lahko sami ogledali po oddihu v planinski postojanki, kjer vam je na voljo ključ. Zavetišče, kjer boste našli nekaj domačega prigrizka in pijače, je odprto ob sobotah, nedeljah in praznikih, razen za Božič, stoji pa ob robu gozda, kjer je nekoč stala trdna kmetija. Leta 1980 jo je zapustila družina Blatnik, ki se je morala od doma izseliti, ker je gospodar poslopje zapil v gostilni v Ribnici. No, toliko o posvetnih dogodkih. Za konec naj še povemo, da se boste morali za ogled največje znamenitosti sv. Ane zapeljati do Ribnice. V tamkajšnjem župnišču, na varnem pred tatovi, hranijo sliko Valentina Mentzingerja, ki prikazuje sv. Ano z Jezusom in Marijo. Za pot vam seveda ne bo žal, saj si boste lahko ogledali še Plečnikova zvonika s svojevrstnima konicama, domačini jima pravijo kroni. Plečnik je s to posebno strukturo želel poudariti pomen starodavnega središča širše Kranjske, saj je Ribnica že leta 1000 povsod omenjena kot pražupnija. **Suzi Pertot**

POGOVOR Rašo Nesterovič, slovenski košarkar v ameriški ligi NBA

Na obisku tekme osnovnošolske košarke

Rašo Nesterovič, 213 centimetrov visok slovenski center, ki je 30. maja dopolnil 33 let, ima za seboj deset sezon v ameriški košarkarski ligi NBA. Kariero je začel pri Slovianu in jo nadaljeval pri beograjskem Partizanu ter v grškem PAOK-u. Pri ljubljanski Olimpiji je odigral dve sezoni, zaradi nerazumevanja s trenerjem Zmagom Sagadinom pa je prestopil v italijansko ligo k bolonjskemu Kinderju, s katerim je postal italijanski in evropski prvak. Leta 1998 je bil izbran v ameriško ekipo Minnesota Timberwolves, za katero je igral pet sezon. Sledil je prestop k Sant Antonio Spursom, s katerimi je v sezoni 2004/05 postal prvak lige NBA. Kasneje je igral tudi za edini kanadski klub v NBA ligi, Toronto Raptors, potem pa je bil zamenjan v ekipo Indiana Pacers. Za slovensko reprezentanco je debitiral leta 1995 in Slovenijo zastopal na petih evropskih prvenstvih. Nastopil je tudi na svetovnem prvenstvu leta 2006, reprezentančno kariero pa je skle-

nil po lanskim olimpijskih kvalifikacijah. Trenutno je prost igralec, saj se mu je pogodba s Pacersi iztekla. O tem, kje namerava nadaljevati kariero, zakaj ne igra več za reprezentanco, koliko časa bo še vztrajal pod koši in kaj pričakuje od slovenske reprezentance na bližnjem evropskem prvenstvu, je na kratko spregovoril ob obisku tradicionalnega, že 12. dvoboja za prehodni pokal Sončka med ekipama Osnovne šole Milojke Štrukelj iz Nove Gorice in Osnovne šole Ivana Roba iz Šempetra pri Gorici, ki je 21. maja potekala v Šempetru. Na povabilo idejnega očeta Športnega društva Sonček, Mirana Franka, se je tekmovalca, ki nosi tudi naslov Memorial prof. Janka Prinčiča, v spomin na pionirja novogoriške košarke, zasnovo pa je po principu legendarnega veslaškega dvoboja med Univerzama Cambridge in Oxford, kot častni gost udeležil skupaj s še enim slovenskim košarkarjem v NBA, Benom Udrihom, ki igra za Sacramento Kingse. Z zanimanjem je

spremljal dvoboj mladih košarkarjev, ki se je zaključil z zmago Novogoričanov, in v pogovoru po tekmi med drugim razkril, da je bil, ko je bil star toliko kot oni, zelo dober tudi v matematiki, saj je prejel kar nekaj Vegovih priznanj.

Zakaj ne igraš več za reprezentanco?

Zdaj je prvič, da ne igram. Razlog je samo ta, da sem prestar in ne morem več spremljati tega ritma, hudega tempa. Do zdaj sem bil pa ves čas v reprezentanci.

Pred kratkim sem nekje prebral, da kariero ne nameravaš zaključiti v Sloveniji, v kakšnem slovenskem klubu. Zakaj ne? Se ne bojiš tistega pregovora, da se zarečnega kruha največ poje?

Ne, ne, vprašanje je bilo, ali bi kariero zaključil pri Olimpiji, ne v Sloveniji. V Sloveniji bi. Na Slovianu vedno. Pri Olimpiji pa ne. Evropsko prvenstvo v

košarki se bliža. Kaj napoveduješ oziroma kaj pričakuješ od slovenske reprezentance? Treba je biti trdno na tleh in se zavedati, kakšne so realne mož-

nosti. Če bo medalja, bo dobro, če pa ne bo, pač ne bo.

Pogodba v NBA ligi s klubom Indiana Pacers ti je potekla. Boš kariero nadaljeval v ZDA ali morda razmišljaš o Evropi?

Ne vem, počakati moram, da vidim, kako bo. Če ne bo v NBA nobene pametne ponudbe, se bom pač vrnil v Evropo. S tem se ne obremenjujem.

Kje v Evropi pa bi si želel igrati?

Na to ne morem kar tako odgovoriti. Je še prezgodaj. Najprej je treba videti, kdo je zainteresiran in kdo ni.

Koliko let igranja je še pred teboj?

Kakšne tri sezone. Tri, mogoče štiri sezone, potem bomo pa videli, mogoče še več. Če bo zdravje, predvsem zdravje.

Baje imaš težave z gležnjem. Kako je s tem?

Ne, to je... nič, v bistvu stara poškodba. Nič posebnega.

Je še kaj, kar bi rad dosegel pod koši, še kakšna lovorka, ki te mika?

Ja, me. Če bi se vrnil v Evropo, bi rad poskusil še enkrat na Final Four in znova osvojiti to evro ligo. Imaš pristan prvakov lige NBA. Tudi to bi bilo verjetno lepo ponoviti?

To bi bilo super, vprašanje pa je, koliko bo še priložnosti.

Nace Novak

Rašo Nesterovič in Beno Udrih

Ob novi raziskavi o slovenskem športu v Italiji
Neljuba polemika

Že pred mesecem in pol je Združenje slovenskih športnih društev v Italiji izvolilo svoj novi odbor in za prihodnji štiriletni mandat potrdilo dolgoletnega predsednika Jureta Kufersina. Med drugim so na vsakoletni skupščini delegatov včlanjenih društev predstavili najnovejšo raziskavo o slovenskem športu v Italiji, ki so jo izvedli profesor Ivan Peterlin (novi podpredsednik Združenja) in organizacijska tajnika naše športne krovne ustanove profesor Martin Maver in Igor Tomasetig. V razpravo je posegel profesor Miloš Tul in kritično ocenil raziskovalni trud Združenja, češ da je metodološko nestrokovno izveden in zaradi tega ne dovolj zanesljiv. V bistvu je avtorjem očital, da zaradi uporabljenega vzorca zaključki raziskave ne morejo biti reprezentativ-

ni, ter dodal, da so pri Združenju s tem knjižnim delom skušali dokazati to, kar so pač o slovenskem

Z zadnjega občnega zbora ZSSDI 17.4.2009 v Nabrežini

športnem gibanju in njegovih težnjah želeli dokazati. Na osno-

vi teh ugotovitev je namreč novi odbor začrtal smernice za prihodnje štiriletno delovanje.

Ne da bi se pri tem globlje spuščali v vsebino ene in druge raziskave – Tulova na primer sploh (še) ni bila objavljena –, je treba vsekakor dodati, da je založniški trud

nih športnih društev (zlasti s pomočjo števil, ki so jih v individualnih pogovorih posredovali odgovorni 57 klubov) in na analizo zanimanj naše šolske mladine preko vprašalnika, na katerega so dijakinje in dijaki odgovorjali. Kamen spotike je bil prav ta drugi del. Tulov poseg na javni razpravi so pri Združenju sprejeli slabo. Priznanega nogometnega trenerja in profesorja športne vzgoje, ki prav na tovrstnem raziskovalnem področju gradi svoje podiplomsko izobraževanje na fakulteti za šport v Ljubljani, so besedno napadli. Spravilo pa so se tudi na kolega novinarja, ki je v televizijskem prispevku primerno ovrednotil Tulov prispevek k razpravi na občnem zboru tako kot tudi ostalo dogajanje na skupščini v Nabrežini, ne da bi pri tem kazal odobravanje za en

(Peterlin – Maver – Tomasetig) ali drug (Tul) pristop.

Skratka, pri vodstvu ZSSDI-ja smo pogrešali zlasti pripravljenost prisluhniti novim, mogoče koristnim ugotovitvam za rast našega športa. Kdor na kakršnemkoli področju (od zgodovine do medicine, od naravoslovja do tehnike) objavi kako strokovno delo, že ve, da mu bodo enako izobraženi in usposobljeni kolegi oporekali tudi vsako vrstico. Pri Združenju slovenskih športnih društev pa so bili najbrž v preteklosti vajeni na nekritično sprejemanje prejšnjih raziskav in so verjetno zato Tulove pomisleke vzeli kot osebni napad (kar menda ni bil), torej čustveno prejel kot racionalno. Namesto z močjo utemeljitev (posegu na občnem zboru je sicer sledila delna Peterlinova replika) so v javnosti tako žal odgovorili z argumentom moči. Mar ne bi bilo bolj elegantno, ko bi se tiste večera v nabrežinskem kulturnem društvu zahvalili

razpravljalcu za prispevek k debati in si vzeli nekaj časa, da bi vsaj preverili njegove teze? Potem bi lahko protiraziskavo še vedno tudi skrili v predal, mogoče pa bi v njej le našli kak uporaben doprinos. Čisto možno pa je tudi, da bi strokovno izpodbili njegove ugotovitve in tako še močnejše legitimirali svoj novi mandat na vrhu (in predvsem v dobrobit) našega športa.

HC

TENIS
Ženska B liga – finale play-offa: Latina – Goja 0:2
Goja je napredovala drugič zapored in prestopila v državno ekipno A2 ligo!
ODBOJKA
Moška C liga – finale play-offa
Sloga Tabor – Natisonia 3:1
Sloga Tabor je napredovala v državno B2 ligo!
NAMIZNI TENIS
Moška B2 liga – finale play-offa
Kras – Torino 4:5
Krasu ni uspelo napredovanje v državno B1 ligo.

6. in 7. junija 2009

Občinske volitve 2009

Kandidati Slovenske skupnosti

OSLAS

Na Goriškem

DOBERDOB

Dario Bertinazzi

ELISA ANTONI
MATEJA ČERNIC
MATEJ FERFOLJA
ROBERTO FRANDOLIC
ALDO JARC
MARCO JARC
VIVIANA JARC
LOREDANA MARUSIC
MARTINA PAHOR
BORIS VISINTIN

SOVODNJE

Walter Devetak

LUCIANO BATTISTI
ALENKA CERNIC
JULIJAN ČAVDEK
PETER ČERNIC
AVGUŠTIN DEVETAK
ADRIANA MALIC
ANGELA MARA MILILLO
DAVID PERKON
ROMANA TERŽAN
KRISTIAN TOMMASI
KATIA TOMSIČ
LARA ZANETTE

ŠTEVERJAN

Franka Padovan

MIHAEL CORSI
MILKO DI BATTISTA
MARJAN DRUFOVKA
MARTINA GRAHONJA
ORIETA JARC por. MUZIC
GABRIELE (JELKO) KOMJANC
FLORIANO (FLORIJAN) LANGO
GIANNI MANIA'
SILVANA MRAK
ROBERT PRINCIC
EDI SKOK
ALEKSIJ SOBAN

Na Tržaškem

REPENTABOR

Marko Pisani

ANGELO BARANI
TAMARA KOMAR
LUCA BARBERIS
MARTINA ŠKABAR
ANDREJ BERDON
ROBERTA ŠKABAR por. KOČMAN
MITJA BRIŠČAK
TAMARA ŠKABAR por. ČOK
GABRIELE CALZI
LORENZO MILIČ
ANDREJ ŠKABAR
MAURIZIO VIDALI

DOLINA

Fulvia Premolin

MARKO SAVRON
ALJOŠA NOVAK
TANIA BAIT
ALBERT TUL
SAMUELA BANDI
PATRICK CURMAN
MARKO KARIŠ
LUCA KOCJANČIČ
NADA PETAROS
DAMIAN RASENI
BRANKO SLAVEC
NATAŠA SMOTLAK
ALEŠ STEFANČIČ
GUERRINO (RADO) STRAIN
STEVO ZAHAR

ZGONIK

Dimitri Žbogar

TOMAŽ ŠPACAPAN
ANDREA BLASINA
ELEONORA GORUPPI
LUCIJA MILIČ
KRISTINA ŠKERLI
ANDREJ ŠKERLJ
ZDRAVKO SKUPEK
CVETKA ŠABEC
BARBARA ŽIVEC

